विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७९

थलारा गाउँपालिका

बझाङ

(प्रथम पटक अध्यावधिक २०८०)

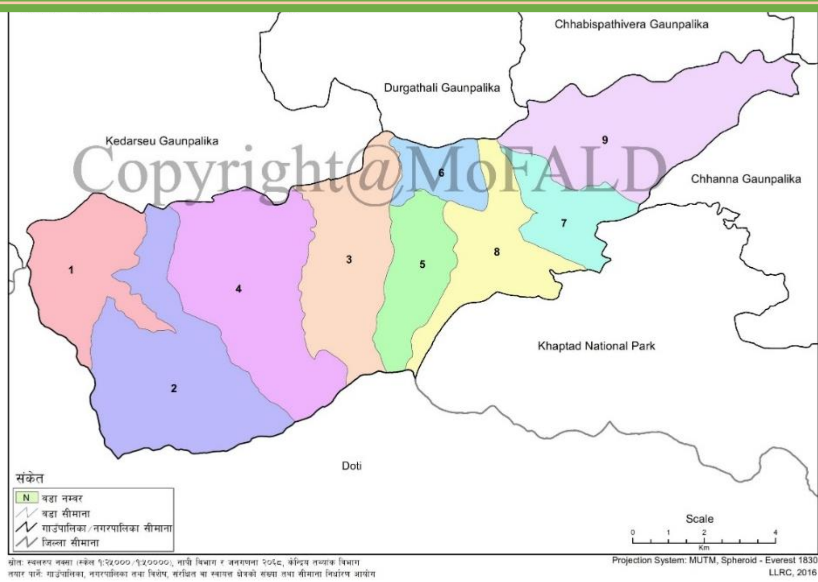

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति

थलारा गाँउपालिका

गाँउ कार्यपालिकाको कार्यालय, खोली बझाङ्ग

सुदुरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

थलारा गाउँपालिकाको

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

Disaster Preparedness and Response Plan

थलारा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
खोली, बझाङ
सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

थलारा गाउँपालिका

गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय

बझाङ्ग जिल्ला, सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

२०८० जेठ

अद्यावधिक २०८० चैत्र

थलारा गाउँपालिकाको

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

Disaster Preparedness and Response Plan

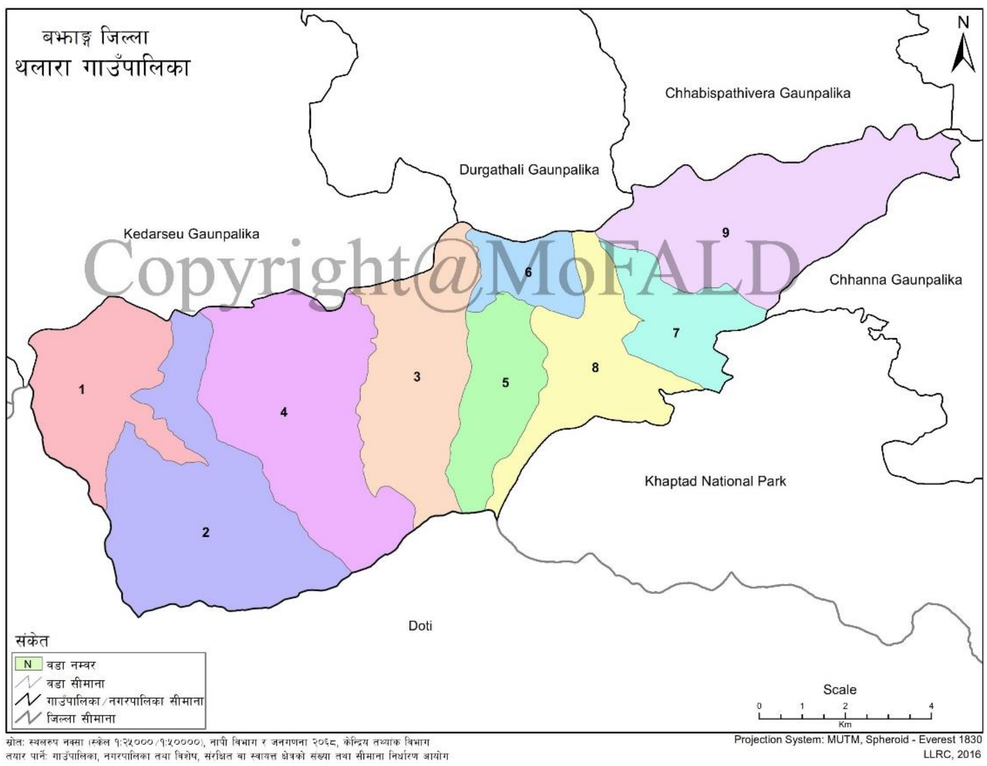

दस्तावेज: थलारा गाउँपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९/८०

तयारी एवं सर्वाधिकार: स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, थलारा गाउँपालिका, बझाङ्ग

आर्थिक सहयोग: युनाइटेड मिसन टु नेपाल

समन्वयः प्रगतिशील युवा समाज, बझाङ्ग

प्राविधिक सहयोगः इन्भाइरोमेन्ट एण्ड इन्जिनियरिङ रिसर्च सेन्टर, काठमाण्डौ

गुणस्तर र उत्तरदायित्वहरूसँग सम्बन्धित आधारभूत मानवीय मापदण्डहरू

थलारा गाँउपालिका
बझाङ्ग
सुदुरपश्चिम प्रदेश, नेपाल ।

प.सं. :-

मिति :- २०८०/१२/२२

शुभकामना मन्तव्य

स्थानीय विपद् जोखिम योजना निर्देशिकालाई मार्गदर्शकको रुपमा लिई एक स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन समिति निर्माणका साथै योजना तर्जुमा गोष्ठीको आयोजना गरी समुन्नत, विपद् उत्थानशील समाज निमार्णका लागि विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०६७ (पहिलो संशोधन २०७६) लाई आत्मसात गर्दै विपद् बाट हुनसक्ने क्षतिलाई कम तथा विपद् पछिको मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित एवं प्रभावकारी बनाउन पूर्वतयारी दस्तावेजका रुपमा यो स्थानीय विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८० मा अद्यावधिक गरी तयार पारिएको छ । नेपाल सरकारबाट स्वीकृत "विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ ,स्थानिय सरकार संचालन ऐन २०७४ "विपद् जोखिम व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति, २०७५"मा व्यवस्था भएबमोजिम विपद् जोखिम व्यवस्थापनको क्षेत्रमा पूर्वतयारी तथा जोखिम न्यूनीकरण कार्यलाई विशेष महत्व दिइएको छ । नेपाल सरकारले जारी गरेको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तजुर्मा मार्गदर्शन २०६७ (पहिलो संशोधन २०७६) अनुसार थलारा गाँउपालिका ले पनि स्थानीय विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना व्यवस्थापन गर्न र विकासका हरेक नीति निमार्ण तथा योजनासंग मुलप्रवाहीकरण गरी विपद् उत्थानशिल समाजको निमार्ण गर्ने हेतुले यो प्रयास गरेको छ ।

यो योजनामा मुख्यतः विपद्को घटना हुनु अगावै गरिने पूर्वतयारी कार्य, विपद्को समयमा गरिने आपतकालिन कार्य र विपद् पश्चात गरिने खोज, उद्धार, स्वास्थ्य उपचार, राहात को कार्यमा केन्द्रित रहेको छ । विपद्को समयमा को विकास तथा मानवीय सहायतामा संलग्न सवै निकायहरु यसै योजना अनुरुप परिचालित भई पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका कामहरु अझ प्रभावकारी हुनेछन् भन्ने विश्वास लिइएको छ ।

अन्त्यमा पालिकाको विपद पूर्बतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गर्न आबश्यक सहयोग गर्ने युनाइटेड मिसन टु नेपाद बझाङ्ग कलष्टर, प्रगतिशिल युवा समाज बझाङ्ग र अन्य सबै प्रति हार्दिक धन्यबाद दिदै यसको सफल कार्यान्वयनका लागी सम्बद्ध सबै पक्षमा रचनात्मक सहयोगको अपेक्षा गरेको छु । धन्यबाद ।

....

प्रकाश बहादुर रोकाय
अध्यक्ष
थलारा गाँउपालिका, बझाङ्ग

थलारा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
खोली, बझाङ्ग
सुदुरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

थलारा गाँउपालिका
बभ्काङ्ग
सुदुरपश्चिम प्रदेश, नेपाल ।

प.सं. :- मिति :- २०८०/१२/२२

मन्तव्य

प्राकृतिक विपदलाई रोक्न नसकेता पनि सचेतना तथा सामुहिक प्रयास र पूर्वतयारी गर्दा विपद्वाट हुन सक्ने क्षतिलाई कम गर्न सकिन्छ भन्ने मान्यता अनुरुप विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने सन्दर्भमा सरोकारवालाहरु वीच विभिन्न चरणमा छलफल गरी विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तजुर्मा मार्गदर्शन २०६७ (पहिलो संशोधन २०७६) लाई आत्मसात गर्दै विपद् बाट हुनसक्ने क्षतिलाई कम गर्न यो स्थानीय विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८० अद्यावधिक गरि तयार पारिएको छ। प्राकृतिक दृष्टिले जोखिममा रहेको जिल्ला हो बभ्काङ्ग जिल्ला। यस जिल्ला अन्तरगत रहेका स्थानिय निकायहरु मध्ये थलारा गाँउपालिका ले विशेष गरी पहिरो, बाढी, आगलागी, महामारी खडेरी, भुकम्प जस्ता प्रकोपको सामाना गर्नु परिरहेको छ। जलवायु परिवर्तन, बाढी, भुक्षय, आगलागी महामारी जस्ता कारणले यस पालिका पनि उच्च जोखिममा रहेको छ। यस योजनाले विपद् पूर्व, विपद्का समयमा र विपद् पश्चात गर्नुपर्ने महत्वपुर्ण कामलाई दिशा निर्देश गर्न र विपद् वाट हुन सक्ने धनजनको क्षतिलाई कम गर्न सवै सरोकारवालाहरुलाई मद्धत गर्नेछ भन्ने विश्वास लिएको छु।

अन्त्यमा यस पालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८०मा अद्यावधिक गर्न महत्वपुर्ण योगदान गर्ने पदाधिकारी ज्युहरु सवैमा हार्दिक धन्यवाद दिन चाहान्छु। योजनालाई तयार गर्नका लागी संलग्न सवै पक्षलाई धन्यवाद दिदै आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगका साथ प्रकाशन गर्ने जिम्मेवारी कुशलता पूर्वक पुरा गरेकोमा युनाइटेड मिसन टु नेपाद बभ्काङ्ग कलष्टर, प्रगतिशिल युवा समाज बभ्काङ्ग लाई विशेष धन्यवाद दिन चाहान्छु।

थलारा गाउँपालिकाको कार्यालय खोली, बभ्काङ्ग सुदुरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

....
(राम बहादुर खाती)
उपाध्यक्ष
थलारा गाँउपालिका

थलारा गाँउपालिका
बझाङ्ग
सुदुरपश्चिम प्रदेश, नेपाल ।

प.सं. :-   मिति :- २०८०/१२/२२
च.नं.:-

मन्तव्य

नेपाल सरकारले जारी गरेको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तजुर्मा मार्गदर्शन २०६७ (पहिलो संशोधन २०७६) अनुसार यस गाँउपालिकामा पनि स्थानीय विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरिएको छ। वद्लिदो मौसमसँगै हरेक वर्ष विभिन्न प्रकारका विपद्का घटनाका कारण यस जिल्ला सामाजिक, आर्थिक तथा सांगठनिक रुपमा प्रभावित भईरहेको छ । तसर्थ साधन र श्रोतको कमी हुँदा हुँदै पनि यस जिल्लामा भईरहेका प्रकोपका घटना र त्यसवाट हुने तत्कालिन क्षतिलाई कम गर्न योजनावद्ध रुपमा नेपाल सरकार "विपद् जोखिम न्युनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४, स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४, "विपद् जोखिम व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति, २०७५" मा व्यवस्था भएबमोजिम विपद् जोखिम व्यवस्थापनको क्षेत्रमा पूर्वतयारी तथा जोखिम न्यूनीकरण कार्यलाई विशेष महत्व दिइएको छ। सुदुरपश्चिम प्रदेश अन्तरगत बझाङ्ग जिल्ला र विशेष गरी थलारा गाँउपालिका पहिरो, चट्याङ्ग, भुकम्प, आगलागी र महामारी जस्ता विपद्वाट प्रभावित भईरहेको स्थानीय तह हो। विगतमा भईरहने विपद्का घटनाका आधारमा विषयगत क्षेत्रहरुको समेत पहिचान गरी सरकारी कार्यालय, गैर सरकारी संघसंस्थाहरु, राजनैतिक दलहरु, सञ्चार माध्यम, नागरिक समाज तथा सरोकारवाला निकायको भुमिकाहरुलाई यस योजनामा पहिचान गरिएको छ। यो योजना मुख्यतया विपद्को घटना हुनु अगावै गरिने पूर्वतयारी कार्य र विपद्को समयमा गरिने आपतकालिन प्रतिकार्यमा मात्र केन्द्रित नरही विपद पश्चातका क्रियाकलापहरुमा जोड दिन आबश्यक छ । विपद्को समयमा यस नगरपालिका स्थित सवै विकास तथा मानवीय सहायतामा संलग्न निकायहरु यसै योजना अनुरुप परिचालित भई पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका कामहरु विगतं भन्दा अझ वढि प्रभावकारी हुनेछन भन्ने विश्वास लिएको छु।

अन्त्यमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८० मा अद्यावधिक गरी प्रकाशन गर्ने कार्यमा सहयोग पुऱ्याउनु हुने यस नगरपालिका विपद व्यवास्थापन शाखा, सम्वद्ध सवै सरोकारवाला, सहजिकरण गरी योजना तयार गर्न भूमिका खेल्नु हुने तथा आर्थिक र प्राविधिक सहयोग पुऱ्याउने युनाइटेड मिसन टु नेपाद बझाङ्ग कलष्टर, प्रगतिशिल युवा समाज बझाङ्ग लाई र यस कार्यमा संलग्न सम्वन्धित सवैमा हार्दिक धन्यवाद दिन चाहान्छु।

धन्यवाद

थलारा गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय बोली, बझाङ्ग सुदुरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

....
(सिद्धराज पण्डित)
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत
थलारा गाँउपालिका

विषय सूची

परिच्छेद १: परिचय, योजनाको पृष्ठभूमि र उद्देश्य ९

१.१ पृष्ठभूमि ९

१.२ योजनाको उद्देश्य १०

१.३ योजनाको तयारी प्रकृया...११

१.३.१ थलारा गाउँपालिकाको स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक ११

१.३.२ आधारभूत अध्ययन ११

१.३.३ विषयगत क्षेत्रको बैठक १२

१.३.४ कार्यशाला गोष्ठी १२

१.३.५ योजनाको मस्यौदा...१३

१.३.६ पृष्ठपोषण सङ्कलन र अन्तिम मस्यौदा तयारी १३

१.४ योजनाका तर्जुमा एवम् कार्यान्वयनका आधारभूत मान्यता...१३

परिच्छेद २: गाउँपालिकाको विपद् जोखिम तथा क्षमता विश्लेषण १४

२.१ थलारा गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय १४

२.१.१ भौगोलिक तथा प्रशासनिक अवस्थिति १४

तालिका २.१: थलारा गाउँपालिकाको भौगोलिक एवं प्रशासनिक विवरण १४

२.१.२ जनसङ्ख्यिक विवरण...१४

तालिका २.२: थलारा गाउँपालिकाको वडागत जनसंख्या सम्बन्धी विवरण...१४

२.१.३ हावापानीको तथा भू-उपयोग १५

२.२ विगतका विपद्का घटना एवं क्षति विश्लेषण १६

२.२.१ ऐतिहासिक समयरेखा..१६

तालिका २.४: थलारा गाउँपालिकामा विगतका घटना एवं क्षतिको विवरण.......................................१६

२.२.२ गाउँपालिकाको प्रमुख प्रकोप तथा प्रकोप स्तरीकरण ३०

२.३ सामाजिक सङ्कटासन्नता विश्लेषण ३०

२.४ प्रकोप सङ्कटासन्नता तथा जोखिम विश्लेषण ३१
२.५ सम्भावित प्रकोप क्षेत्र एवं विपद् जोखिम आकलन ३२
२.६ गाउँपालिकाको क्षमता विश्लेषण ३६
२.७ विषयगत क्षेत्रहरु तथा कार्य जिम्मेवारी ३९
२.७.१ समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र ४०
२.७.२ खाद्य तथा कृषि जीविकोपार्जन विषयगत क्षेत्र ४१
२.७.३ स्वास्थ्य , खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्र ४१
२.७.४ आपत्कालीन आश्रय तथा गैर खाद्य सामग्री एवं बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्र ४२
२.७.५ संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगत क्षेत्र ४२
२.७.६ आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र ४३
२.७.७ शीघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्र ४३

परिच्छेद ३: पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना ४४

३.१ सामान्य पूर्वतयारी योजना ४४
३.२ पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना ५३
३.३ आपत्कालीन प्रतिकार्य (कार्यविधि) योजना ५७

परिच्छेद चार: बन्दोबस्तीका सामग्रीको उपलब्धता तथा आवश्यकता लेखाजोखा ६८

४.१ स्रोत साधनको विद्यमान उपलब्धता र आवश्यकता ६८
४.२ विपद प्रतिकार्यका लागि दक्ष जनशक्ति ७२
४.३ क्षमता विकास रणनीति र योजना ७२

परिच्छेद पाँच : कार्यान्वयन अनुगमन तथा सिकाई योजना ७४

५.१ योजना कार्यान्वयन तथा स्रोत व्यवस्थापन ७४
५.२ अन्य निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्य ७५
५.३ अनुगमन, मूल्यांकन तथा सिकाई योजना ७६
५.३.१ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समिति ७६

५.३.२ लक्ष्य र सूचकहरु ७७
५.३.३ अनुगमन, मूल्यांकन र परिमार्जन... ७९

सन्दर्भ सामग्रीहरु **८०**

अनुसूची १ : स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा विद्यमान पदाधिकारीहरूको विवरण **८१**

अनुसूची २ : सरोकारवाला निकायको पहिचान तालिका.. **८२**

अनुसूची ३ : विषयगत क्षेत्रको विवरण.. **८२**

परिच्छेद १: परिचय, योजनाको पृष्ठभूमि र उद्देश्य

१.१ पृष्ठभूमि

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनको मूलभूत उद्देश्य विपद्का कारणले हुने मृत्युदर तथा प्रभावित व्यक्तिहरूको संख्या उल्लेख्य रूपमा घटाउने, कृषि उद्योग, सडक, सञ्चार, खानेपानी तथा सरसफाइका संरचना तथा स्वास्थ्य, संरक्षण र शिक्षा पूर्वाधार तथा सेवामा विपद्का कारणबाट हुने क्षति तथा नोक्सानी घटाउँदै तिनीहरूको उत्थानशीलता बढाएर विकासको दीगोपनालाई स्थायित्व दिनु र विकास तथा पूर्वाधार निर्माणमा गरिएको लगानीलाई सुरक्षित गर्नु हो ।

नेपाल सरकारको अधिकार बाँडफाट सम्बन्धी संवैधानिक व्यवस्था, स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४; विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७६ले व्यवस्था गरेको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी स्थानीय सरकारको अधिकार तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय नीति, २०७५; विपद् जोखिम न्यूनीकरण रणनीतिक कार्ययोजना, २०१८-२०३० को लक्ष्य र मार्गदर्शनले निर्देश गरे अनुसार थलारा गाउँपालिकाको विपद् प्रतिकार्यलाई चुस्त दुरूस्त एवम् प्रभावकारी बनाउन र त्यसको लागि आवश्यक पूर्वतयारी गर्न जरुरी छ ।

जलवायु परिवर्तन तथा अन्य विभिन्न कारणबाट विश्व तथा नेपालमा प्रकोप जोखिमको अवस्थामा वर्षेनी बृद्धि भैरहेको छ। यस थलारा गाउँपालिका पनि पछिल्लो समयमा पहिरो, आगलागी, भूकम्प आदि लगायतका विपद्हरुबाट प्रभावित हुँदै आइरहेको छ। गाउँपालिकामा विपद्बाट हुने जनधनको क्षति न्यूनीकरण गर्न, विपद्को प्रतिकार्य र पुनर्लाभिलाई गति दिन र यस कार्यमा सरोकारवालाहरु बीचको समन्वयलाई प्रभावकारी बनाउन स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ को उपदफा (२) को खण्ड (न) र नेपाल सरकारबाट जारी विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, अनुरूप यस गाउँपालिकाले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरेको छ ।

यस थालारा गाउँपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना पाँचवटा परिच्छेदमा तयार गरिएको छ । पहिलो परिच्छेद योजनाको पृष्ठभूमि एवं परिचयको खण्ड हो । यस खण्डमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमाको पृष्ठभूमि, उद्देश्य, योजना तर्जुमा प्रकृया एवं योजना निर्माण र कार्यान्वयनका आधारभूत मान्यता राखिएको छ । दोस्रो परिच्छेद गाउँपालिकाको प्रकोप, संकटासन्नता एवं विपद् जोखिम तथा क्षमता विश्लेषणको खण्ड हो । यो खण्ड गाउँपालिकाको सामान्य परिचयबाट शुरु हुन्छ । त्यसपछि विगतका विपद्का घटना र क्षतिको विश्लेषण गरिन्छ । यही विश्लेषणको आधारमा यस गाउँपालिकाको प्रमुख विपद्हरूको पहिचान र स्तरीकरण गरिएको छ । त्यसैगरी गाउँपालिकाको सामाजिक संकटासन्नता विश्लेषण गरी विपद्को उच्च जोखिममा रहेका समूहको आकलन गरिएको छ । प्रमुख प्रकोपहरूको संकटासन्नता, बारम्बारता एवं प्रभावका आधारमा जोखिम विश्लेषण गरी जोखिम स्तर निर्धारण गरिएको छ । त्यसपछि वडागत रूपमा प्रमुख प्रकोपहरूको सम्भावित प्रकोप क्षेत्र एवं विपद् जोखिम आकलन गरिएको छ । विपद्बाट प्रभावित हुनसक्ने घरधुरी तथा जनसंख्याको अधारमा विपद्को सम्भावित परिदृष्य अनुमान गरिएको छ । विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी स्थानीय

सरकारलाई तोकिएको काम कार्तव्य र अधिकारको आधारमा उक्त अधिकार कार्यान्वयनको लागि गाउँपालिकाको कानूनी नीतिगत एवं संस्थागत क्षमता विश्लेषण गरी वर्तमान अवस्था र आवश्यकताको लेखाजोखा पनि गरिएको छ । यस परिच्छेदको अन्त्यमा विपद् पूर्वतयारी एवं प्रतिकार्य र यस योजनाको कार्यान्वयनको लागि सात वटा विषयगत क्षेत्रको गठन र कार्य जिम्मेवारी समेटिएको छ ।

परिच्छेद तीन विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्य योजनाको खण्ड हो । यसमा सातवटै विषयगत क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी तथा पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्ययोजनाका गतिविधिहरू राखिएको छ भने सातवटै विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना (कार्यविधि) पनि समेटिएको छ । यसैगरी परिच्छेद चारमा विपद् प्रतिकार्यका लागि बन्दोबस्तीका सामग्रीहरूको उपलब्धता र आवश्यकताको लेखाजोखा गरी क्षमता विकासको कार्ययोजना तयार गरिएको छ । परिच्छेद पाँच योजनाको कार्यान्वयन अनुगमन तथा मूल्याङ्कन र परिमार्जनको खण्ड हो । यसमा योजना कार्यान्वयन रणनीति, अन्य निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्य एवं अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समिति र अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका सूचकहरू राखिएको छ ।

१.२ योजनाको उद्देश्य

विपद्को समयमा प्रभावितहरूको जीवन रक्षा, सम्पत्ति तथा जनधनको सुरक्षा र संरक्षण गरी मानवीय संकटको सामना तथा प्रभावकारी प्रतिकार्य गर्न स्थानीय स्रोत साधन र प्रविधिको उपयोग गर्दै आघातमा परेका व्यक्ति तथा समुदायलाई उचित मानवीय सहायता सुनिश्चित गर्नु र प्रकोपको रोकथाम तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि स्थानीय तहको स्रोत साधन एवम् क्षमता वृद्धि गर्दै विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा प्रतिकार्य पद्धति, संरचना र प्रकृयालाई प्रभावकारी र जवाफदेहीपूर्ण ढंगले परिचालन एवम् कार्यान्वयन गरी थलारा गाउँपालिकालाई उत्थानशील तथा सुरक्षित गाउँपालिकाको रूपमा विकास गर्न मद्दत गर्नु यस योजनाको प्रमुख उद्देश्य हो भने यसका विशिष्ट उद्देश्यहरु निम्नानुसार रहेका छन् ।

- क) विपद्बाट हुनसक्ने क्षति तथा नोक्सानी घटाउनु र प्रभावित हुने व्यक्ति, परिवार तथा समुदायलाई उपयुक्त मानवीय सहायता सुनिश्चित गर्नु ।
- ख) गाउँपालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरूलाई व्यवस्थित र समन्वयात्मक रूपमा कार्यान्वयन गर्नु ।
- ग) विपद् प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारीका लागि स्थानीय साधन स्रोतको अधिकतम् परिचालन गर्नु ।
- घ) विपद् पूर्वतयारीलाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरी विपद् पछि उद्धार राहतका लागि गरिने खर्च घटाउनु ।
- ङ) विभिन्न सरोकारवाला निकाय तथा संस्थाहरूसँगको समन्वय र सहकार्यमा गाउँपालिकाको विपद् प्रतिकार्य पद्धति, संरचना तथा समग्र क्षमता सुदृढ गर्नु ।
- च) विषयगत क्षेत्रका आधारमा गाउँपालिकाको विपद् न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन क्षमता बढाउँदै क्षेत्रगत तथा नियमित विकास कार्यक्रम मार्फत विपद् जोखिम न्यूनीकरणलाई निरन्तरता दिनु ।

१.३ योजनाको तयारी प्रकृया

थलारा गाउँपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७ को पहिलो संशोधन,२०७६ले तय गरेको विधि एवं प्रक्रिया बमोजिम तर्जुमा गरिएको हो ।स्थानीय निकायको विपद् व्यवस्थापन समितिको नेतृत्व र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनको क्षेत्रमा संलग्न निकाय तथा विषयगत क्षेत्रको सहभागितामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छ । सोही व्यवस्था अनुसार यस थलारा गाउँपालिकाले सहभागितामूलक प्रक्रियाद्वारा गाउँपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गरेको छ । विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा प्रक्रियामा प्रगतिशील युवा समाजको साझेदारी तथा युनाइटेड मिसन टु नेपाल (UMN)को आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग रहेको थियो ।

१.३.१ थलारा गाउँपालिकाको स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक तयारीका लागि सर्वप्रथम २०८० फागुण १६ गते थलारा गाउँपालिकाको विपद् व्यवस्थापन समितिले पहिलो अभिमुखिकरण तथा तयारी बैठकको आयोजना गरेको थियो । यस तयारी बैठकले योजना तर्जुमा गर्न सातवटा विषयक्षेत्रहरुको निर्धारण गर्नुका साथै विगतका विपद्का घटना सम्बन्धी तथ्याङ्क, प्रकोप नक्सा, सङ्कटासन्नता तथा जोखिम आकलन र विपद् सम्बन्धी विद्यमान सन्दर्भ सामग्रीको समीक्षा गर्न र योजना तर्जुमा प्रक्रियामा प्राविधिक सहयोग गर्नका लागि सहयोग गरेको थियो । बैठकले स्थानीय तहमा कार्यरत सरोकारवाला र साझेदार संस्थाको पहिचान गरेको थियो । यसरी पहिचान गरिएका सरोकारवाला निकायहरूको विवरण अनुसूची २ मा समावेश गरिएको छ ।

१.३.२ आधारभूत अध्ययन

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिबाट स्थानीय विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी मौजुदा नीति, योजनाहरू, विपद्का घटना सम्बन्धी तथ्याङ्क र प्रकाशनहरू, प्रकोप नक्सा लगायत अन्य सान्दर्भिक सामग्रीहरुको पुनरावलोकन र समीक्षा गरी विपद् जोखिम सम्बन्धी आधारभूत अध्ययन र विश्लेषण गरिएको थियो। स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले पहिलो कार्यशाला आयोजना गर्नु अगावै आधारभूत अध्ययनको काम सुरु गरिएको थियो । योजना तर्जुमाका क्रममा देहाय बमोजिमका तथ्याङ्क, दस्तावेज, प्रकाशन र अभिलेखहरुको समेत अध्ययन तथा विश्लेषण गरिएको थियोः-

- विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी संघ र सुदुरपश्चिम प्रदेशको नीति, योजना, ऐन, नियम तथा निर्देशिकाहरु,

- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति, २०७५ तथा सुदुरपश्चिम प्रदेशको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित दस्तावेजहरू;
- पछिल्ला वर्षमा भएका विपद्का घटना सम्बन्धी तथ्याङ्क र प्रकाशनहरू, प्रकोप, सङ्कटासन्नता तथा जोखिम आकलन, पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचना प्रणाली सम्बन्धी तथ्याङ्क, दस्तावेज, र अभिलेखहरु,
- स्थानीय विपद्को इतिहास (भूकम्प, बाढी, पहिरो, आगलागी, महामारी, हुरीबतास आदि),
- विपद् व्यवस्थापनको विगतको अभ्यास, अनुभव तथा सिकाई,
- जनसङ्ख्या विवरण, सडक सञ्जाल, नदी, बसोबास क्षेत्र तथा गाउँपालिकाको सीमाना देखिने नक्सा

१.३.३ विषयगत क्षेत्रको बैठक

विषयगतक्षेत्र अन्तर्गत पर्ने सरोकारवाला निकायहरूको पहिचान, सामान्य पूर्वतयारी योजना, पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना, आपत्कालीन प्रतिकार्य योजनाका क्रियाकलापहरु, विषयक्षेत्रसँग सम्बन्धित स्रोतहरूको आकलन, आवश्यकताको लेखाजोखा आदि विषयहरूमा छलफल गर्न स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको आयोजनामा बैठकहरू सञ्चालन गरिएको थियो । विषयगत क्षेत्रका रूपमा योजनाको प्रस्ताव तयार गर्न विषयगत क्षेत्रहरु गठन गरिएको थियो । विषयगत क्षेत्रका समितिहरुको बैठकबाट सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रका पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका गतिविधिहरू पहिचान गरिएको थियो ।

१.३.४ कार्यशाला गोष्ठी

विषयगत क्षेत्रहरुको निष्कर्ष तथा प्राप्त योजनाको प्रस्ताव उपर छलफल गर्न स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको नेतृत्वमा कार्यशाला गोष्ठी आयोजना गरिएको थियो। कार्यशाला गोष्ठी आयोजना गर्नु अघि स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बसी विषयगत क्षेत्रबाट प्राप्त निष्कर्ष तथा योजनाको प्रस्तावमा पर्याप्त छलफल र आवश्यक परिमार्जन गरिएको थियो । कार्यशालामा विषयगत क्षेत्रहरुको बैठकबाट प्रस्तावित विवरण तथा योजना उपर छलफल गरी सुझाव सङ्कलन गरिएको थियो ।

२०७९ साल चैत्र १२ गते सञ्चालित कार्यशाला गोष्ठीमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरू, विषयगत क्षेत्रका सदस्य संघ/संस्थाका प्रतिनिधिहरु साथै राजनैतिक दल, निजी क्षेत्रका प्रतिनिधिहरु, स्थानीय पत्रकार, सङ्कटासन्न समुदाय लगायतका सरोकारवालाहरुको सहभागिता रहेको थियो ।

प्रस्तुत योजनाको अद्यावधिक कार्य गर्नको लागी २०८० फागुण १६ गते अद्यावधिक कार्यशाला गोष्ठीमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरू, विषयगत क्षेत्रका सदस्य संघ/संस्थाका प्रतिनिधिहरु साथै राजनैतिक दल, निजी क्षेत्रका प्रतिनिधिहरु, स्थानीय पत्रकार, सङ्कटासन्न समुदाय लगायतका सरोकारवालाहरुको सहभागिता रहेको थियो ।

१.३.५ योजनाको मस्यौदा

उपलब्ध नीति, कानून तथा दस्तावेजको अध्ययन तथा विश्लेषण, विषयगत क्षेत्रहरूको छलफल र द्वितीय स्रोतबाट सङ्कलन गरिएका सूचनाहरू र कार्यशाला गोष्ठीबाट प्राप्त निष्कर्ष र सुझाव समावेश गरी थलारा गाउँपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मस्यौदा तयार गरिएको थियो ।

१.३.६ पृष्ठपोषण सङ्कलन र अन्तिम मस्यौदा तयारी

कार्यशालाबाट प्राप्त पृष्ठपोषणका आधारमा तयार भएको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मस्यौदामा स्थानीय सरोकारवालाको सुझाव लिईएको थियो । यसरी प्राप्त भएका सुझावलाई स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले पूनरावलोकन गरी विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई अन्तिम रूप दिएको छ ।

१.४ योजनाका तर्जुमा एवम् कार्यान्वयनका आधारभूत मान्यता

क) थलारा गाउँपालिका क्षेत्रमा गरिने विपद् जोखिम न्यूनीकरण, व्यवस्थापन, पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा पुनर्निर्माणका सबै गतिविधिहरू गाउँपालिकाको नेतृत्वमा हुनेछन् ।

ख) विपद् प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारी कार्यमा कहिँ कतै रिक्तता हुन नदिन र सन्तुलित कार्यान्वयनको लागि सात वटा विषयगत क्षेत्र (Cluster) को प्रवन्ध गरिएको छ । यस गाउँपालिकामा कार्यरत सबै सरोकारवाला निकायहरू तथा सङ्घ संस्थाहरूले आफ्नो कार्यक्षेत्र बमोजिम सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रसँगको समन्वयमा प्रतिकार्य र पूर्वतयारीका गतिविधिहरूमा सहयोग गर्नेछन् ।

ग) विपद् पूर्वतयारीको काम, विपद् एवम् महामारी प्रतिकार्य तथा मानवीय सहायताका लागि गरिने सहयोग एकद्वार नीति बमोजिम गाउँपालिकाको स्वीकृत मापदण्ड र प्रक्रिया अनुसार हुनेछ ।

घ) विपद् प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारीको काम विषयगत क्षेत्रको समन्वय तथा गाउँपालिकाको नेतृत्वमा हुनेछ र लेखाजोखा, सूचना व्यावस्थापन, श्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन एकिकृत पद्धति अनुरूप हुनेछ ।

ङ) समुदाय, सामाजिक संस्था तथा सरकारी निकायहरूको विपद् प्रतिकार्य क्षमता विकास गरी गाउँपालिकाको समग्र विपद् व्यवस्थापन क्षमता सुदृढ गरिनेछ ।

च) विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा प्रतिकार्यको काम स्थानीय सरकारको नेतृत्व तथा समन्वय, सामाजिक तथा नागरिक क्षेत्रको सहयोग र नीजि क्षेत्रसँगको साझेदारीमा हुनेछ ।

छ) विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका गतिविधि तथा मानवीय सहायताका कार्यहरू सुशासनको मान्यता अनुरूप पारदर्शी, सहभागीतामूलक र समावेसी हुनेछन् ।

ज) विपद् पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा मानवीय सहायताका गतिविधिहरू मानवता, तटस्थता, निष्पक्षता र स्वतन्त्रता जस्ता मानवीयताका मुलभूत सिद्धान्तमा र स्वीकार्य मापदण्डमा आधारित हुनेछन् ।

झ) विपद् जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा समग्र विपद् महामारी नियन्त्रण र व्यवस्थापनमा उपलब्ध स्थानीय श्रोत तथा जनशक्तिको अधिकतम प्रयोग र परिचालनको नीति लिइनेछ ।

ञ) विपद् जोखिम न्यूनीकरण व्यवस्थापन तथा पूर्वतयारीका प्राथमिकता प्राप्त कार्यहरूलाई क्षेत्रगत विकासका नियमित गतिविधिहरूसँग एकिकृत गरी विकासमा मूल प्रवाहीकरण गर्दै गाउँपालिकाको उत्थानशीलता विकासमा सहयोग पुग्नेछ ।

परिच्छेद २: गाउँपालिकाको विपद् जोखिम तथा क्षमता विश्लेषण

२.१ थलारा गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय

बझाङ्ग जिल्लामा रहेको थलारा गाउँपालिका संघिय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको राज्य पुन संरचनाको क्रममा साबिकका पाँच वटा गा.वि.स दंगाजी, पाराकाट्ने, कोटभैरव, कोइरालाकोट र मालुमेलालाइ समेटेर वनेको हो र यस गाउँपालिकाको केन्द्र वडा नं ८ कोइरलाकोटमा अवस्थित छ ।

२.१.१ भौगोलिक तथा प्रशासनिक अवस्थिति

तालिका २.१: थलारा गाउँपालिकाको भौगोलिक एवं प्रशासनिक विवरण

भौगोलिक विवरण		प्रशासनिक विवरण	
पूर्व	खप्तड छान्ना गाउँपालिका र खप्तड राष्ट्रिय निकुन्ज	**प्रदेश**	सुदूरपश्चिम प्रदेश
पश्चिम	डोटी जिल्ला र केदारस्युँ गाउँपालिका	**जिल्ला**	बझाङ्ग
उत्तर	केदारस्युँ गाउँपालिका, छबिसपाथिभेरा गाउँपालिका र दुर्गाथली गाउँपालिका	**गाउँपालिका केन्द्र**	वडा नं ८, कोइरालाकोट
दक्षिण	खप्तड राष्ट्रिय निकुन्ज र डोटी जिल्ला	**वडाहरु**	९
क्षेत्रफल	१०५.५१ वर्ग कि.मी	**साविकका गाविसहरु**	दंगाजी, पाराकाट्ने, कोटभैरव, कोइरालाकोट र मालुमेला

२.१.२ जनसङ्ख्यक विवरण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस थलारा गाउँपालिकाको कुल ३,४१६ घरधुरीमा जम्मा जनसंख्या १५,९५८ रहेको छ । जसमा ७,१०१ पुरुष र ८,८५७ महिलाको संख्या रहेको छ । सबैभन्दा बढी जनसङ्ख्या वडा नं २ मा रहेको छ भने सबै भन्दा कम जनसङ्ख्या वडा नं ६ मा रहेको छ । वडागत जनसङ्ख्याको विवरण तालिका नं २.२ मा दिईएको छ ।

तालिका २.२: थलारा गाउँपालिकाको वडागत जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

वडा	१	२	३	४	५	६	७	८	९	जम्मा

पुरुष	७३५	१,०६५	९१६	९१२	६९४	५५६	६८५	६५७	८८१	७,१०१
महिला	९४६	१,३७६	१,०९३	१,१२८	८६४	७०९	८६९	८२५	१,०४७	८,८५७
जम्मा	**१,६८१**	**२,४४१**	**२,००९**	**२,०४०**	**१,५५८**	**१,२६५**	**१,५५४**	**१,४८२**	**१,९२८**	**१५,९५८**

स्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.१.३ हावापानीको तथा भू-उपयोग

थलारा गाउँपालिका पहाडी भूभागमा अवस्थित छ। यस गाउँपालिकाको हावापानी समशितोष्ण रहेको छ ।

थलारा गाउँपालिकाको सबैभन्दा बढी क्षेत्रफल बन क्षेत्रले ओगटेको (५९.३९ प्रतिशत) देखिन्छ भने सबै भन्दा कम बाँझो क्षेत्र (०.३६ प्रतिशत) रहेको छ । यस गाउँपालिकाको भू-उपयोगको विस्तृत विवरण तलको तालिका तथा चित्र नं २ मा देखाईएको छ ।

क्र. स.	भू-उपयोगको प्रकार	क्षेत्रफल हेक्टर	प्रतिशत
१	वन क्षेत्र	६२४९.३९	५९.३९
२	बस्ती क्षेत्र	५१.८३	०.४९
३	कृषि क्षेत्र	४०१७.९९	३८.१८
४	घाँसे जमिन	५.८५	०.०६
५	जल क्षेत्र	१६०.१२	१.५२
६	बाँझो जमिन क्षेत्र	३७.४७	०.३६
जम्मा		१०५२२.६५	१००

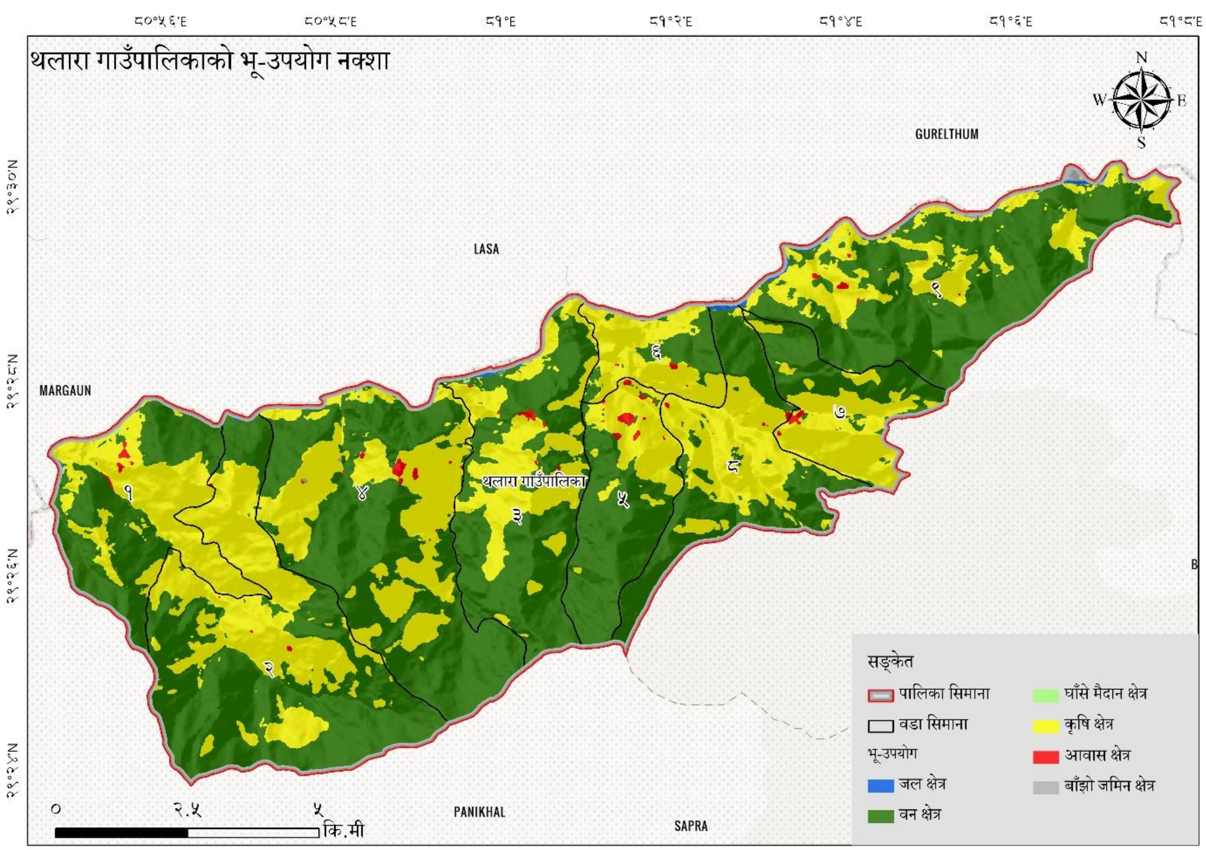

चित्र २: थलारा गाउँपालिकाको भूउपयोग नक्शा

२.२ विगतका विपद्का घटना एवं क्षति विश्लेषण

२.२.१ ऐतिहासिक समयरेखा

विपद्का दृष्टिले थलारा गाउँपालिका सम्वेदनशील रहेको छ । यस गाउँपालिकाको अधिकांस भूभागमा मुख्यगरी बर्षातको समयमा पहिरो र सेती नदीको किनारमा कटानका साथै वडाका सबै जसो खोला र खोल्सी आसपासको क्षेत्रमा पहिरो र कटानको घटना बारम्बार दोहोरिने पाइएको छ । त्यसैगरी खडेरी, आगलागी, हावाहुरी, असिना, चट्याङ जस्ता प्रकोपले बिगतमा क्षती गरेको छ । खसड राष्ट्रिय निकुन्जसंग जोडिएका बस्तिहरुमा जङ्गली जनावर (बँदेल, बाँदर, दुम्सी आदि)ले बालीनाली नास गरि वर्षेनि दुःख दिने गरेको छ पहाडी भू-बनोट, प्रसस्त मात्रामा रहेका खोला तथा खोल्साको कटान तथा वेमौसमी वर्षा र अतिवृष्टिका कारण पहिरोकोका घटनाहरु बारम्बार घट्ने र ठूलो मात्रामा धनजनको क्षति हुने गरेको छ । विश्वव्यापी महामारीको रूपमा फैलिएको कोभिड-१९ का कारण मानवीय, सामाजिक तथा आर्थिक जनजीवन पूर्ण रूपमा प्रभावित गरेको थियो ।

तालिका २.४: थलारा गाउँपालिकामा विगतका घटना एवं क्षतिको विवरण

वडा नं. १				
प्रकोप	**मिति**	**स्थान**	**क्षतिको विवरण**	**प्रतिकार्य अभ्यास**
असिना	२०७१/०७२	वडाभरी	असिनाका कारण	
बाढी	२०७७/७८	रेगम	सेतीले रेगम ज्युलाको ५० रोपनी खेत बगाएको र रेगम जोड्ने सेतीकी पुल बगाएको	
बाढी	२०७८/७९	रेगम	रेगम खोलाले १ घर बगाएको	
भूकम्प	२०७९/८०	वडाभरी	अधिकांस घर चर्केको	
भूकम्प	२०८०	वडाभरी	अधिकांस घर चर्केको	
वडा नं. २				
प्रकोप	**मिति**	**स्थान**	**क्षतिको विवरण**	**प्रतिकार्य अभ्यास**
हुरीबतास	जेठ २०७९		खापरदेव आ.बि र करबिर आ.बि.को छानो उडाएको	
पहिरो	२०७७ पश्चात बर्षेनी	वडा भरी	१० रोपनी खेतमा क्षती	
खडेरी	२०७७ पश्चात बर्षेनी	वडा भरी	उत्पादन उल्लेख्य घटेको	
भूकम्प	कार्तिक २०७९	वडा भरी	अधिकांस घरहरुमा क्षती	

			करबिर र शारदा मा.बि.को भवन चर्केको वडा कार्यालयको भवन चर्केको	
हावाहुरी	फाल्गुन २०७९	रोडिंग्या	१ घरको छानो उडाएको	
पहिरो	कार्तिक २०७८	बगाडा- बगाडा पहिरो	७० मिटर बाटो क्षती १ घर आंसिक क्षती	
पहिरो	कार्तिक २०७८	सिम पहिरो	२० मिटर बाटो क्षती	
पहिरो	कार्तिक २०७८	बेराडी- सिमल चौका पहिरो	४ घरमा आंसिक क्षती ७० नाली जमिन क्षती	
पहिरो	कार्तिक २०७८	कफलकाँडा	२ घरमा आंसिक क्षती	
पहिरो	कार्तिक २०७८	डोर गाउँ	रानीगाडले १ भैंसी बगाएको	
खडेरी	२०७७	वडा भरी	अन्न बाली गहुँ पूर्ण क्षती	
बाढी	जेठ २०७७	तवापड दक्खागडा खोला	२ भैंसी बगाएको	
बाढी	जेठ २०७७	डोप्रा	४ बाख्रा बगाएको	
पहिरो	कार्तिक २०७८	घुम्रीझाड	२ घरमा आंसिक क्षती ४० नाली जमिन क्षती	
पहिरो	कार्तिक २०७८	करझाड	डोर गाउँ हुँदै पोखरा बाटो क्षती १ घरमा आंसिक क्षती २५ नाली जमिन क्षती	
पहिरो	कार्तिक २०७८	काप्रा	३ घरमा आंसिक क्षती १० नाली जमिन क्षती	
पहिरो	कार्तिक २०७८	टीग्री	१ घरमा आंसिक क्षती १ धारा पूर्ण क्षती	
पहिरो	कार्तिक २०७८	भनाडा-जुगाने पहिरो	१ घरमा आंसिक क्षती ६० मिटर बाटो पूर्ण क्षती	
असिना	चैत्र २०७७	वडा भरी	गहुँ बाली पूर्ण क्षती	डोटीबाट बिउ ल्याएको
आगलागी	श्रावण २०७६	दंगाजी	गोरे सार्कीको घर जलेको	
चटयांग	वैशाख २०७५	बगाडा	३ जना घाइते ८ कुखुरा मरेको ३ वटा मोबाइलफोन जलेको	
आगलागी	जेठ २०७४	मथिबन	१ गोठ जलेको	
पहिरो	श्रावण २०७४	धौलापड	२ गोठ बगाएको १ भैंसी मरेको	

पशु रोग(खोरेत)	चैत्र २०७३	वडा भरी	१०० भन्दा बढी पशु मरेको	
हावाहुरी	चैत्र २०७३		शारदा मा.बि. र खापर आ.बि को छानो उडाएको	
असिना	चैत्र २०७२	वडा भरी	गहुँ बाली पूर्ण क्षती	डोटीबाट बिउ ल्याएको
आगलागी	फाल्गुन २०७२	कफलकाँडा-रजेउडा	२ भैंसी र १ पाडी जलेको १ गोठ जलेको	
चट्यांग	बैशाख २०७१	बगाडा	डम्बर खड्काको १ हल गोरु मरेको रमेश खड्काको ६ वटा बाखा मरेको र सोलार सहित घरको ढोका जलेको	
चट्यांग	बैशाख २०७०	बगाडा-पार्कीटोल	२० बाखा मरेको १ गाइ र १ बाच्छी मरेको	
पहिरो	२२ असोज २०६६	काप्रा पहिरो	२ घर पूर्ण क्षती ८० नालीको धान बाली पूर्ण क्षती	
भूकम्प	२०८०	वडाभरी	अधिकांस घर चर्केको	
		वडा नं. ३		
प्रकोप	**मिति**	**स्थान**	**क्षतिको विवरण**	**प्रतिकार्य अभ्यास**
प्रकोप	मिति	स्थान	क्षतिको विवरण	प्रतिकार्य अभ्यास
पहिरो	२०७९/०४/१५	देवलबाँझ, जुंगेढुंगा	गिठे सार्कीको मृत्यु	
पहिरो	२०७०/०४/०५	देवलबाँज	प्रभत सार्कीको घरमा पहिरोले भैंसी,र बाख्राको मरेको	
पहिरो	२०७०/०४/०५	देवलबाँज	गोपाल सार्कीको घरमा पहिरोले भैंसी,र बाख्राको मरेको	
पहिरो	२०७०/०४/५	देवलबाँज	नवराज पाध्या र देवीलाल पाध्याको घर र खेतीयोग्य जमिनमा क्षती	
पहिरो	२०७८/०७/३	देवलबाँज	गणेशराज पाध्या,हर्कराज पाध्या ,लोगराज पाध्या र इश्वर दत्त पाध्याको घर र खेतीयोग्य जमिनमा क्षती	
पहिरो	२०७८/०७/३	देवलबाँज	नरेन्द्र सार्की र प्रेम सार्कीको घर क्षती	
	२०७८/०७/३	देवलबाँज	पदम सार्की,राईभान सार्की र गगन सार्कीको खेतीयोग्य जमिन क्षती	
पहिरो	२०७८/०७/३	देवलबाँज, जाम्बाज	रातोपानी मुहानको इन्टेक जोखिममा पाल्लीगाडे खापा पाइपलाइन गंडेखारेक खापा मुहान र इन्टेक	

			जुगाने खापा मुहान र पाइपलाइन क्षती	
पहिरो	२०७८/०७/३	सिमललेख	मदन बहादुर चौहानको घर पूर्ण क्षती	
पहिरो	२०७८/०७/३	सिमललेख	सिमललेख सिंचाई कुलोको पाइप फुटेर सिंचाई बन्द	
पहिरो	२०७८/०७/३	जाम्बाँझ टोल, गैरा	खेतीयोग्य जमिन क्षती	
पहिरो	२०७८/०७/३	दिपिल, मडासैन	दिपिल सिंचाई कुलो, मडासैन कुलो, बुडी गाड सिंचाई र चारक्षेडी कुलोको मुहान र विभिन्न ठाउँमा क्षती	
पहिरो	२०७८/०७/३	तलीबगर	तलीबगर कुलो पूर्ण रूपमा क्षती	
पहिरो	२०७८/०७/३		श्रीजिउला सिंचाईको मुहान बगाएको	
पहिरो	२०७८/०७/३	तलिबगर खेत	भारत भण्डारी, राम भण्डारी,कृष्ण भण्डारी, जीवन भण्डारी, जगत भण्डारी, विकास बटाला र जीवन बटालाको तलि बगर खेत बगाएको	
पहिरो	२०७८/०७/३	चाडसेडी खेत	कलाक बटालाको चाडसेडी खेत बगाएको	
पहिरो	२०७८/०७/३	काठीखेत	बिशाल भण्डारीको काठीखेत बगाएको	
पहिरो	२०७८/०७/३	काठीखेत	शंकर रोकाया, दल बहादुर भण्डारी र गगन रोकायाको काठीखेत बगाएको	
पहिरो	२०७८/०७/३	रुइनझाड	बलबहादुर रोकाया, धन बहादुर भण्डारी र चन्द्र भण्डारीको खेत बगाएको	
पहिरो	२०७८/०७/३	बुढीगाड	प्रदेशी रोकायाको बुढीगाड खेत बगाएको	
पहिरो	२०७८/०७/३	बायल	मान बहादुर ओली र मनबिर ओलीको घर आंसिक क्षती	
पहिरो	२०७८/०७/३	बायल	रति बहादुर ओलीको घर आंसिक क्षती	
भूकम्प	२०८०	वडाभरी	अधिकांस घर चर्केको	
वडा नं. ४				
प्रकोप	**मिति**	**स्थान**	**क्षतिको विवरण**	**प्रतिकार्य अभ्यास**
भूकम्प	२२ कार्तिक २०७९	वडा ४ भरि	सबै घर चर्किएको, १ घर पूर्ण भत्किएको	
भूकम्प	९ पौष २०७९	वडा ४ भरि	थप घरहरु चर्किएको	

पहिरो	२१ असोज २०७९	ठिङ तोली	१७ घर विस्थापित	
	२१ असोज २०७९	ठिङ न्वाघर	१ घर पूर्ण क्षती १५ घर आंसिक क्षती (विस्थापित)	
	२१ असोज २०७९	ठिङ पडेस	३ घर पूर्ण क्षती ८ घर आंसिक क्षती	
	२१ असोज २०७९	मोयल	१ घट्ट र ३ रोपनी खेत पुरिएको	
	२१ असोज २०७९	डिखला	१ कि.मि. ग्रामिण सडक भत्किएको	
	२१ असोज २०७९	कापडा टोल	५० मि.गोरेटो बाटो भत्किएको	
हुरीबतास	जेठ २०७९	ठिङ	साझा भवनको छानो उडाएको रूख ढलेर बिजुलीको तार क्षती	
		डिखला	१ घरको छानो उडाएको	
असिना	जेठ २०७९	वडा भरि	गहुँ तथा तरकारी बालीमा क्षती	
बन्यजन्तु आतंक	प्रत्येक वर्ष	निकुन्ज संग जोडिएको र वडाभरि	बालीनाली क्षती	
पहिरो	२ कार्तिक २०७८	डिखला	२३ जनाको मृत्यु ५ घर पुरिएको १ प्रा.बि पूर्ण क्षती बिगडा खा.पामा क्षती १५०० मि.पाइप क्षती १६ घनमिटरको पानी टंकी क्षती २ मन्दिरमा क्षती	राहत
पहिरो	२ कार्तिक २०७८	गोत्राडी	१ घर पूर्ण क्षती ३ भैसी, १ गाई, ३ बाख्रा र १ बंगुर मरेको	
पहिरो	कार्तिक २०७८	गडीगाउँ	३ शौचालयमा क्षती नागैरा खा.पा को खानेपानीटंकी क्षती १ रोपनी खेत पुरिएको	
पहिरो	कार्तिक २०७९	ठिङ	१७ घरधुरी विस्थापित (२०७५ पश्चात प्रत्येक बर्षाको ४ महिना अन्यत्र बस्ने) सौडेनी खा.पा, घट्टखोला तोली खा.पा.र लिंग ठिंग पडेसखा पा.मा पूर्ण क्षती १ घट्ट पूर्ण क्षती	

आगलागी	२०७८ चैत्र	सबै सा.ब. मा		
बाढी	२०७८	मोयल	५ घर पूर्ण क्षती १ कुखुरा फारममा २०० कुखुरा मरेको (बगाएको) १ पसल बगाएको सेती नदीले २४० रोपनी खेतमा क्षती गरेको १ घट्ट र १ बंगुर बगाएको ५०० मिटर ग्रामिण सडक भत्किएको	
बाढी	२०७८	सीमार पुल उत्गडी मोयल	१ जना बगाएको १३ किलोवाटको जल विद्युत योजनाको पाइप पूर्ण क्षती ५०० मिटर अलगअग गरी ५ वटा सिंचाई कुलो क्षती ऐश्वोय प्रा.बि. मा क्षती ३ वटा प्लास्टिक टनेलमा क्षती मोयल खा. पा. को मुहानमा क्षती, ५०० मि पाइप क्षती	
पहिरो	२०७८	मोयल	५ वटा कुलो पुरेको ३०० मिटर बाटो क्षती १५० मिटर गोरेटो बाटोमा क्षती २ वटा प्लास्टिक टनेल क्षती	
पहिरो	२०७८	दहचौर	१०० रोपनी खेतमा क्षती दोगाडे सिंचाई आयोजनाको ३०० कुलो मिटर क्षती	
पहिरो	२०७८	कापडा टोल	जमिन भासिएको-५० रोपनी भेरा सिंचाईको ४०० मिटर क्षती ३ खा.पा. योजनाको मुहान टंकी र पाइप लाइनमा क्षती	
पहिरो	२०७८	डीखला	१ सिंचाई कुलो र खा.पा.योजनामा क्षती १२ नाली जमिन क्षती १ टनेलमा क्षती	
पहिरो	२०७८	गोत्राडी	६० नाली जमिन क्षती	
पहिरो	कार्तिक २०७८	ठिङ	घट्टेखोला कुलोको २०० मिटर पूर्ण क्षती	

पहिरो	कार्तिक २०७८	बाजबाटा पारि बैंसा	२० रोपनी जमिन भासिएको	
हावाहुरी	२५ वैशाख २०७८	गोत्राडी	१ घरको भान्छाको छानो उडाएको	
खडेरी	जेठ २०७७	वडा भरी	गहुँ बाली क्षेती-भोकमरी	
हावाहुरी	जेठ २०७७	डीखला	३ घरको छानो उडाएको	
हावाहुरी	जेठ २०७७	गोत्राडी	३ घरको छानो उडाएको	
महामारी (भाइरल ज्वोरो)	२०७६ पश्चात प्रत्येक साल (फाल्गुन चैत्र)	वडा भरी	२०० जना सम्म बिमारी	
पहिरो	भाद्र२०७५	ठिङ	८० रोपनी खेत अन्न सहित नोक्शान सडक निर्माणले गर्दा आएको पहिरोले २ घर पूर्ण क्षती र २ परिवार विस्थापित	
बाढी	२३ वैशाख २०७५	डिखला- सात्रोफाल्ने खोला	सरस्वती प्रा.बि.मा क्षती २ पुरुष र ३ महिलाको मृत्यु गरी जम्मा ५ जना	
आगलागी	माघ २०७४	डीखला	नन्दराज जोशी को घर जलेर पूर्ण क्षती	
हावाहुरी	चैत्र २०७४	वडा भरी	भुवनेश्वोरी प्रा.बि., त्रिभुवन मा. बि. र ऐश्वए प्रा.बि.को छानो उडाएको	
हावाहुरी	जेठ २०७३	ठिङ	मन्दिर शौचालयको छानो उडाएको	
हावाहुरी	जेठ २०७३	महेन्द्रधार	मन्दिरको भान्छाघरको छानो उडाएको	
असिना	वैशाख २०७२	वडाभरी	बाली नालीमा क्षती	
पशुरोग (खोरेत)	फाल्गुन २०७१	वडाभरी	२०० पशु चौपाया मरेको	
भूकम्प	२०८०	वडाभरी	अधिकांस घर चर्केको	
वडा नं. ५				
प्रकोप	**मिति**	**स्थान**	**क्षतिको विवरण**	**प्रतिकार्य अभ्यास**
पहिरो	२०७३/०५/२७	खुलमको मुसेरा	१६ नाली खेत बगाएको	
पहिरो	२०७३/०५/२७	दुवाली लुहागाड र घट्टे	२० नाली खेत बगाएको	
पहिरो	२०७४/ ०४/१२ र १३	दुवाली गाउँ	बस्तीमा ठुलो पहिरो आएको	
पहिरो	२०७७/०७/१ र २	दुवाली औला टाला	पाखो जमिन र जसु माडुको मन्दिर समेत क्षति भएको	

भूकम्प	२०८०	वडाभरी	अधिकांस घर चर्केको	
		वडा नं. ६		
प्रकोप	**मिति**	**स्थान**	**क्षतिको विवरण**	**प्रतिकार्य अभ्यास**
पहिरो	२०७२ साल पश्चात		१० वटा सिचाई कुलो पूर्ण रुपमा क्षति	
पहिरो	२०७२ साल पश्चात		६०० नाली भन्दा वढी क्षति	
भुकम्प	२०७९		३ वटा पूर्ण क्षति आंसिक क्षति	
आगलागी	नखुलेको		६ वटा घरमा क्षती	
भूकम्प	२०८०	वडाभरी	अधिकांस घर चर्केको	
		वडा नं. ७		
प्रकोप	**मिति**	**स्थान**	**क्षतिको विवरण**	**प्रतिकार्य अभ्यास**
भूकम्प	२०७९/०९/२२		भवानी माविको ४ कोठे भवनमा क्षती	
	२०७९/०९/२२		मनिराम पाध्या र देवीराम पाध्याको घरमा क्षती	
	२०७९/०९/२२		७ नम्बर वडाको वडा भवन क्षती	
बाढी	२०७९/०४/१८		देबकी पाध्याको खेत बगाएको	
पहिरो	२०७९/०४/१८		नवराज भण्डारी, जारु सार्की, नरबहादुर रोकाया र कौसिला सुनारको घर आँगनमा क्षति	
भूकम्प	२०७९/०७/२२		इन्द्रा ओखेडाको घर भत्केको	
भूकम्प	२०७९/०७/२२	वडा भरि	किसनलाल उपाध्याय, गंगाराम उपाध्याय, गजेन्द्र राज उपाध्याय, किसन लाल पाण्डे, केशव भण्डारी, देव सार्की, गंगा सार्की, कालेमान सार्की, टीका भण्डारी, तिलहरी सार्की, हँसा सार्की, अमृता सार्की, केलमती देवी जैशी, लोकेन्द्र सुनार र जंगे सार्कीको घर क्षती	
हावाहुरी	२०७८		बिरजित रोकाया, कमल रोकाया र हंसु रोकायाको घरको छानो उडाएको	
पहिरो/बाढी	२०७८		केशवराज उपाध्याय, देवराज पाध्या, कृष्णराज पाध्याको बगर खेत बगाएको	

बाढी	२०७८		हिरा ओखेडा र धन बहादुर रोकायाको स्यालदुला खेत बगाएको	
भूकम्प	२०८०	वडाभरी	अधिकांस घर चर्केको	
वडा नं. ८				
प्रकोप	**मिति**	**स्थान**	**क्षतिको विवरण**	**प्रतिकार्य अभ्यास**
भूकम्प	२०७२ २०७९ कार्तिक २३	वडा भरि वडा भरि	अधिकांस घर चर्केको / २ वटा गोठ र १ चार भत्केको अधिकाङ्स घरहरुमा सामान्य क्षेति, ४ वटा घरमा पूर्ण रुपमा क्षेति	
बाढी /पहिरो	२०७२ असार २०७७ असार साउन २०७८	देवस्थली, गण्डाउला, प्रतिगाउँ, बिष्खेत, डाँडागाउँ, कोइरालाकोट, खडितोला वडा भरि पण्डितगाउँ	२५० नाली खेतमा क्षती/कुलोहरुमा क्षती धान बाली, फलफुल बाली नोक्सान, कुलो बगाएको ३० नाली जमिन भासिएको, ३ घरमा क्षेति	
असिना/हुरीबतास	२०७३ असोज २०७३ साउन २०७३ साउन	वडा भरि	२५०० नालीमा लगाएको गहुँमा क्षती, ३०० क्यन्टल आलु क्षेत खडेरीले बर्ना सुकेको सन्तुला, कागति तथा अन्य फलफुलमा क्षति	
हिमपात	२०७५ पौष	वडा भरि	फलफूल तथा बालीमा क्षती	
बन्यजन्तु आतङ्क	२०७७ असार साउन	वडा भरि	बाँदर, दुम्सि, बँदेलबाट आतङ्क, आलु खेति, कोदो, मकै नोक्सान	
आगलागी	२०७७ २०७७		धनलालको घरमा आगलागि, २ गोरु, २ भैसि, १ गाइको मृत्यू बिजयराज जोशीको घरमा आगलागी, खाद्य सामाग्री र लत्ता कपडा जलेर नष्ट	

महामारी	२०७७	देवस्थली	कोभिड १९ ले प्रयागराज जोशीको मृत्यु	
भूकम्प	२०७९/८०	वडाभरी	अधिकांस घर चर्केको	
भूकम्प	२०८०	वडाभरी	अधिकांस घर चर्केको	

वडा नं ९				
प्रकोप	**मिति**	**स्थान**	**क्षतिको विवरण**	**प्रतिकार्य अभ्यास**
भूकम्प	२२ कार्तिक २०७९	वडा ९ भरि	सिरेटा कुलाकाट्ने लामाडाडा खानी टोलमा १६ घर पूर्ण रूपमा क्षति बाँकी वडा भित्र बिभिन्न टोलका सम्पूर्ण घर सामान्य देखि आंशिकरुपमा क्षति कोशेडीखोलाको खानेपानि ट्यांकी पूर्णरूपमा क्षति	
भूकम्प	९ पौष २०७९	वडा ९ भरि	थप घरहरु चर्किएको	
बाढी	२०७९	सेला बगर	सेती नदीले २० रोपनी खेतीयोग्य जमिन बाली सहित कटान गरेको खैराडी ढिक सिंचाई कुलो १५० मि कटान झारखेत सिंचाई कुलो १५० मि कटान जडारी गाड दोस्रो ल ज बि आयोजना ५२ किलोवाट पूण रुपमा क्ष्यती बिधुत नहर ३५० मि पूर्ण रुपमा क्ष्यती	
बाढी	२०७९	आमबगर र अफलाबगर	सेती नदीले १५ रोपनी खेतीयोग्य जमिन बाली सहित काटन जडारीगाड मालुमेला सिंचाई कुलो पूर्ण रूपमा क्षति	
बाढी	२०७९	मालुमेला	सेती नदीले २० रोपनी खेतीयोग्य जमिन बाली सहित काटन	
बाढी	२०७९	झ्याबगर र सिन्या बगर	सेती नदीले २० रोपनी खेतीयोग्य जमिन बाली सहित काटन मालुमेला झ्याबगर सिंचाई कुलो पूर्णरुपमा क्षति	
बाढी	२०७९	खानी बगर र छालागडा	सेती नदीले १० रोपनी खेतीयोग्य जमिन बाली सहित काटन	

बाढी	२०७९	लिस्ताडा	सेती नदीले १० रोपनी खेतीयोग्य जमिन बाली सहित काटन	
पहिरो	२०७९	सेलाबगर	१ घर पूर्ण क्षती ५० रोपनी खेतीयोग्य जमिन पुरिएको	
पहिरो	२०७९	घट्टेखेत	५ रोपनी खेतीयोग्य जमिन पुरिएको घट्टेखेत सिंचाई कुलो ३०० मि क्षति टेडी आधारभूत विद्यालयमा आंशिक क्षति	
बन्यजन्तु आतंक	२०७९ फागुन	अफला	चितुवाले एकै दिन १० वटा बाखा मारेको	
बन्यजन्तु आतंक	प्रत्येक वर्ष	अफला, चित्रु फकालीर सिरेटा	चितुवाले प्रत्येक वर्ष १५-२० बाखा मर्ने गरेको	
बन्यजन्तु आतंक	प्रत्येक वर्ष	वडा नं ९ भरि	मृग र बाँदरले बालीनाली मा नोक्सानी	
महामारी	२०७९ साउन देखि मङ्सिर	वडा नं ९ भरि	भ्यागुत्ते र चर्चरे रोगका कारण १२ चौपाया मरेको	
बाढी	२०७८ आश्विन ३० देखि कार्तिक ३	सेला बगर	सेती नदीले २०० रोपनी खेतीयोग्य जमिन बाली सहित कटान गरेको खैराडी ढिक सिंचाई कुलो ३२०० मि कटान	
बाढी	२०७८ आश्विन ३० देखि कार्तिक ३	आम्बगर र अफलाबगर	सेती नदीले १५० रोपनी खेतीयोग्य जमिन बाली सहित काटन जडारीगाड मालुमेला सिंचाई कुलो आंशिकरूपमा क्षति	
बाढी	२०७८ आश्विन ३० देखि कार्तिक ३	मालुमेला	सेती नदीले १५० रोपनी खेतीयोग्य जमिन बाली सहित काटन	
बाढी	२०७८ आश्विन ३० देखि कार्तिक ३	झ्याबगर र सिन्या बगर	सेती नदीले १०० रोपनी खेतीयोग्य जमिन बाली सहित काटन मालुमेला झ्याबगर सिंचाई कुलो पूण रुपमा क्षति	
बाढी	२०७८ आश्विन ३० देखि कार्तिक ३	खानी बगर र छालागडा	सेती नदीले १०० रोपनी खेतीयोग्य जमिन बाली सहित काटन	
बाढी	२०७८ आश्विन ३० देखि कार्तिक ३	लिस्ताडा	सेती नदीले १०० रोपनी खेतीयोग्य जमिन बाली सहित काटन	

आगलागी	२०७८ बैशाख	राउली	१ घर आंशिक क्षति	
		सिरेटा	१ गोठ पूर्ण क्षति ३ बाख्रा मरेको	
हावाहुरी	२०७८ बैशाख	सिरेटा	१ रूख ढलेर २ चौपाया मरेको, ४ घर पूर्ण रूपमा क्षति र १ व्यक्तिमा सामान्य चोट	
हावाहुरी	२०७८ बैशाख	मालुमेला र अन्य	चक्रेश्वर मा वि, पूर्णचन्द्रेश्वोर मा वि र भवानी आधारभूत विद्यालयको छाना उडाएको	
भिरबाट लडेर मृत्यु	२०७८	हुडीखोला भिर	१ जना को मृत्यु	
असिना	२०७८	सिरेटा	२०० रोपनी गहुँबालीमा आंशिक क्षति	
पहिरो	२०७८	घट्टेखोला पहिरो	झ्यामबगर — झुम्रीखोला सिंचाई कुलो २०० मिटर पुरेको	
बाढी	२०७७	सेला बगर	सेती नदीले १० रोपनी खेतीयोग्य जमिन बाली सहित कटान गरेको	
बाढी	२०७७	आम्बगर र अफ्लाबगर	सेती नदीले ७ रोपनी खेतीयोग्य जमिन बाली सहित काटन	
बाढी	२०७७	मालुमेला	सेती नदीले ५ रोपनी खेतीयोग्य जमिन बाली सहित काटन	
बाढी	२०७७	झ्याबगर र सिन्या बगर	सेती नदीले १२ रोपनी खेतीयोग्य जमिन बाली सहित काटन	
बाढी	२०७७	खानी बगर र छालागडा	सेती नदीले १० रोपनी खेतीयोग्य जमिन बाली सहित काटन	
बाढी	२०७७	लिस्ताडा	सेती नदीले ८ रोपनी खेतीयोग्य जमिन बाली सहित काटन	
पहिरो	२०७७	काला पहिरो	२५०० लि क्षमताको कुला काट्न्या खानेपानी ट्यांकी पूर्णरुपमा क्षति	
पहिरो	२०७७	डोप्याल पहिरो	२५०० लि क्षमताको काजि खानेपानी ट्यांकी पूर्णरुपमा क्षति खानी सिंचाई कुलोको ३०० मिटर पुरेको	
असिना	२०७६ बैशाख	वडा नं ९ भरि	गहुँबालि पाक्ने बेलामा आएको असिनाले पूर्ण क्षति	
महामारी	२०७६	सिरेटा	COVID-19 का कारण १ व्यक्तिको मृत्यु	

बाढी	२०७५	सेला बगर, आम्बगर, अफ्लाबगर, मालुमेला, झ्याबगर, सिन्या बगर, खानी बगर छालागडा र लिस्ताडा	२०० रोपनी खेतीयोग्य जमिन बालि सहित कटान	
पहिरो	२०७५	गडथोला	२ घरधुरी मा आंशिक क्षति र परिवार विस्थापित १० रोपनी खेतीयोग्य जमिन पुरिएको	
	२०७५	रिठ्ठाखोला पहिरो	२०० रोपनी खेतीयोग्य जमिन पुरेको जराडीगाड — मालुमेला सिंचाई कुलो ५०० मि पुरेको खोलामारा — मालुमेला सिंचाई कुलो ५० मि पुरेको	
	२०७५	गैरामेला पहिरो	२०० रोपनी खेतीयोग्य जमिन पुरेको जराडीगाड — मालुमेला सिंचाई कुलो २०० मि पुरेको खोलामारा — मालुमेला सिंचाई कुलो २५ मि पुरेको	
	२०७५	छडिखोला	२० रोपनी खेतीयोग्य जमिन बिउ सहित पुरेको छाडाखोला — घट्टेखेत सिंचाई कुलो ४०० मिटर पुरेको रावली — बाँसखोला सिंचाई कुलो ५०० मिटर पुरेको	
बाढी	२०७४	सेला बगर, आम्बगर, अफ्लाबगर, मालुमेला, झ्याबगर, सिन्या बगर, खानी बगर छालागडा र लिस्ताडा	१०० रोपनी खेतीयोग्य जमिन बालि सहित कटान	
डडेलो	२०७४ बैशाख	मास्टापाटन सामुदायिक बन	औद्योगिक प्रयोजनका लागि संकलन गरिएको २० लाख बराबरको सल्लाको खोटो जलेर नष्ट	
बाढी	२०७३	केसरीखोला	घट्टेखेत सिंचाई कुलोको ३०० मिटर बगाएको	
पहिरो	२०७३	आमबगर	२ घर पूर्ण क्षती ६ घर आंशिक क्षती	

	२०७३	मालुमेला	खोलामारा सिंचाई कुलो ५० मिटर क्षति ३० रोपनी खेतीयोग्य जमिन पुरिएको	
	२०७३	सिरेटा	बाँझपाठ पहिरोले सिराटा सिंचाई कुलोको २५० मि पुरेको	
आगलागी	२०७३ असार	सिरेटा	१ घरमा आंशिक क्षति	
बाढी	२०७२	सेला बगर, आमबगर, अफलाबगर, मालुमेला, झ्याबगर, सिन्या बगर, खानी बगर छालागडा र लिस्ताडा	२० रोपनी खेतीयोग्य जमिन बालि सहित कटान	
बाढी	२०७१	सेला बगर, आमबगर, अफलाबगर, मालुमेला, झ्याबगर, सिन्या बगर, खानी बगर छालागडा र लिस्ताडा	२५ रोपनी खेतीयोग्य जमिन बालि सहित कटान	
बाढी	२०६९	सेला बगर, आमबगर, अफलाबगर, मालुमेला, झ्याबगर, सिन्या बगर, खानी बगर छालागडा र लिस्ताडा	२० रोपनी खेतीयोग्य जमिन बालि सहित कटान	
बाढी	२०५७ जेष्ठ २५, २६, २७	सेती तटीय बस्तीहरु	मानव बस्ति भएको बालुवाटार पूर्ण रूपमा बगरमा परिणत , ४० घर बगेको र परिवार पूर्ण रूपमा विस्थापित १६० पशु चौपाया बगाएको ६०० रोपनी खेत धानको बिउ तथा भर्खर रोपेको धान सहित बगाएको	
भूकम्प	२०७९/८०	वडाभरी	अधिकांस घर चर्केको	
भूकम्प	२०७८०	वडाभरी	अधिकांस घर चर्केको	

स्रोत: थलारा गाउँपालिकाको प्रकोप संकटासन्नता तथा जोखिम लेखाजोखा, २०७९

यस गाउँपालिमाकामा विगत १० वर्ष (२०६९ सालभन्दा पछि) घटेका विभिन्न प्रकारका प्रकोपका घटनाहरु तथा तिनले गरेको क्षतिको विवरणको विश्लेषण गर्दा बर्षेनी ३० वटा भन्दा बढी प्रकोप (बाढी तथा पहिरो) का घटना घटेको देखिन्छ भने बन्यजन्तु आक्रमणका घटना वर्षेनि ३ देखि ५ वटा सम्म हुने गरेका छन् । जसमा मुख्यगरी बाँदर, बंदेल र दुम्सीले पुर्याउने कृषि बालीको क्षति सम्म पर्दछन् ।

२.२.२ गाउँपालिकाको प्रमुख प्रकोप तथा प्रकोप स्तरीकरण

थलारा गाउँपालिकाको विद्यमान प्रमुख प्रकोपहरूमा भूकम्प, बाढी, पहिरो, खडेरी, असिना, आगलागी, हावाहुरी, चट्याङ्ग, महामारी रहेका छन्। यस गाउँपालिकाको विपद् जोखिम प्रोफाइल तयार गरिएको छैन र गाउँपालिका क्षेत्रभित्र घटेका विपद्को घटनाको व्यवस्थित तथ्याङ्क राख्ने गरिएको छैन यद्यपि स्थानीय बासिन्दासँगको छलफल, गाउँपालिका स्तरमा गरिएको छलफल, गृह मन्त्रालयको विपद् पोर्टलमा उपलब्ध भएका तथ्याङ्क तथा सूचनाहरुको आधारमा यस गाउँपालिकाको प्रकोप स्तरीकरण गरिएको छ ।

स्तरीकरण	प्रमुख प्रकोपहरु
१	भूकम्प
२	पहिरो
३	बाढी
४	खडेरी
५	असिना
६	आगलागी
७	हावाहुरी
८	चट्याङ
९	महामारी

२.३ सामाजिक सङ्कटासन्नता विश्लेषण

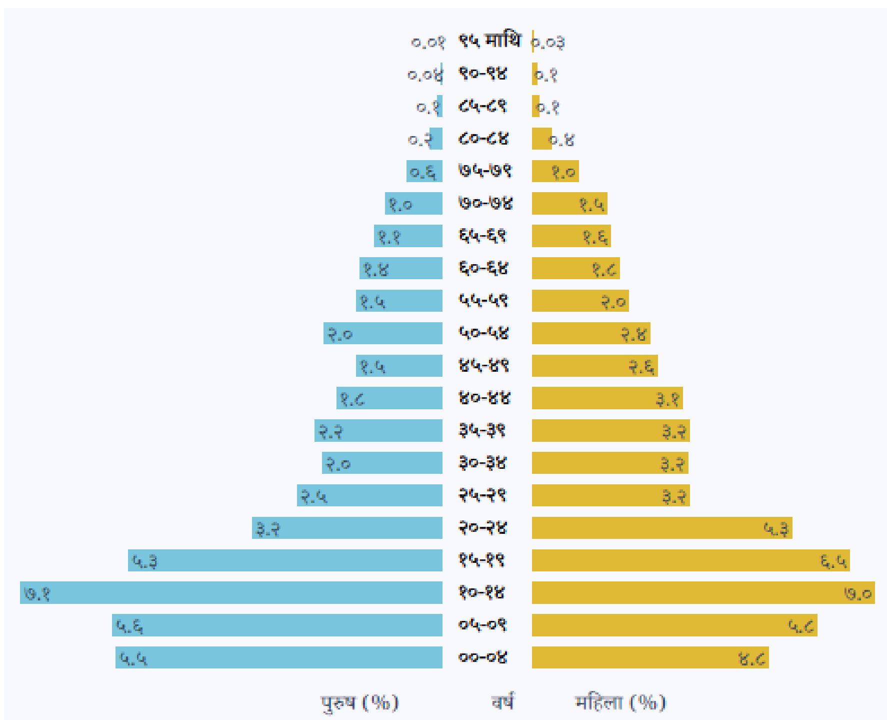

२०७२ सालको भूकम्पमा मृत्यु भएको जनसङ्ख्याको ४५ प्रतिशत पुरूष र ५५ प्रतिशत महिलाको सङ्ख्या रहेको थियो। यसप्रकार एउटै विपद्को घटनाबाट पनि फरक सामाजिक समूह र उमेर समूहका मानिसलाई फरक किसिमले प्रभाव र असर पर्दछ । अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, बालबालिकाहरू, किशोरीहरु, बृद्धबृद्धाहरू, दीर्घरोगी तथा गर्भवती र शिशुलाई दुध खुवाउँदै गरेका आमाहरु अन्यको तुलनामा विपद्को उच्च जोखिममा हुने गर्दछन् । यस गाउँपालिकामा १६४९ जनसंख्या ४ वर्ष मुनिको छ । ४,१२६ जनसङ्ख्या १० देखि १९ वर्षका किशोर किशोरीको रहेको छ । १,०४६ जनसङ्ख्या ६० वर्ष माथिको छ । अपाङ्गता भएको जनसङ्ख्या २.३ प्रतिशत रहेको छ। वृद्धवृद्धा, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, बालबालिका, किशोरी, गर्भवती तथा दुध खुवाउने आमा उमेर वा स्वास्थ्य एवम् शारिरिक संवेदनशीलताका कारण विपद् एवम् महामारीजन्य प्रकोपको बढी जोखिममा हुन्छन् । विपद् न्यूनीकरण, पूर्वतयारी, प्रतिकार्य सञ्चालन र मानवीय सहायताका लागि

काम गर्दा यस प्रकारका जोखिममा रहेका समुहहरूको फरक आवश्यकता र उनीहरुको संरक्षणलाई प्राथमिकतामा राखेर सम्बोधन गर्नुपर्दछ ।

२.४ प्रकोप सङ्कटासन्नता तथा जोखिम विश्लेषण

यस थलारा गाउँपालिकाका विभिन्न स्थानमा घटेका विपद्का घटना र त्यसको असर साथै स्थानीय निकायको मौजुदा अवस्था, श्रोत साधन र जनशक्ति सबैलाई आधार मान्ने हो भने यो गाउँपालिका भूकम्प, बाढी, पहिरो, आगलागी, हावाहुरी, वन्यजन्तु आतंक, खडेरी आदि जस्ता बहुप्रकोपको उच्च जोखिममा छ । तसर्थ यस गाउँपालिकाले सम्भाभित प्रकोपको आकलनलाई निरन्तर पुनरावलोकन गर्दै योजना निर्माण तथा लागु गर्न ध्यान दिनु आवश्यक छ ।

तालिका नं २.६: थलारा गाउँपालिकाको विपद् जोखिम विश्लेषण

प्रकोप	संकटासन्नता	सम्मुखता	बारम्बारता	प्रभाव	जोखिम
भूकम्प	• नेपालको पश्चिमी क्षेत्र भूकम्पको उच्च जोखिममा रहेको • यस गाउँपालिकाको भवन तथा भौतिक पूर्वाधार संरचनाहरू कमजोर रहेको • धेरै जनसङ्ख्याको अर्धपक्की एवं कच्ची घरमा बसोबास रहेको (९३.६%) • वृद्धवृद्धा, बालबालिका, अपांगता भएको जनसङ्ख्या	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च
पहिरो	• भिरालो जमिन • पहिरोको जोखिमयुक्त ठाउँमा बसेको बस्ती • जलवायु परिवर्तनको असर • विकास निर्माणका कामले बढाएको जोखिम • वृद्धवृद्धा बालबालिका अपांगता भएको जनसङ्ख्या	उच्च	उच्च	मध्यम	उच्च
बाढी	• खोला किनारमा बसेको बस्ती • जलवायु परिवर्तनको असर • विकास निर्माणका कामले बढाएको जोखिम • वृद्धवृद्धा बालबालिका अपांगता भएको जनसङ्ख्या • संरचना तथा घरहरु बाढी प्रतिरोधि नभएको	मध्यम	उच्च	उच्च	उच्च
आगलागी	• संरचनागत जोखिम तथा लापरवाही • बढ्दै गएको सुख्खा मौसम • सामाजिक आर्थिक संकटासन्नता • जनचेतनाको कमजोर अवस्था	उच्च	मध्यम	उच्च	मध्यम

वन्यजन्तु आतंक	• सामुदायिक वनमा वन्यजन्तुको आहारा कम तथा • खप्तड राष्ट्रिय निकुन्जको मध्यवर्ती क्षेत्र •	उच्च	उच्च	मध्यम	उच्च
कोभिड-१९ तथा अन्य महामारी	• संक्रमण दर उच्च रहेको • कमजोर स्वास्थ्य पूर्वाधार र तयारी • सावधानीका उपायहरूको कमजोर पालना • कमजोर जनचेतनाको स्तर • सामाजिक आर्थिक संकटासन्नता • उच्च जोखिम समूहमा रहेको जनसङ्ख्या	उच्च	मध्यम	उच्च	उच्च
हावाहुरी	• जलवायुमा आएको परिवर्तन • कमजोर सामाजिक आर्थिक अवस्था • कमजोर घर तथा भवनहरू • जनचेतनाको स्तर	मध्यम	मध्यम	उच्च	मध्यम
खडेरी	• जलवायुमा आएको परिवर्तन • कमजोर सामाजिक आर्थिक अवस्था • सिंचाईको कम पहुँच	मध्यम	मध्यम	मध्यम	मध्यम

स्रोतः थलारा गाउँपालिकाको प्रकोप संकटासन्नता तथा जोखिम लेखाजोखा, २०७९

२.५ सम्भावित प्रकोप क्षेत्र एवं विपद् जोखिम आकलन

थलारा गाउँपालिकाको बहुप्रकोपको अवस्थालाई हेर्दा भूकम्प, पहिरो, बाढी र वन्यजन्तु आक्रमणको उच्च जोखिम देखिन्छ । गाउँपालिकाको सङ्कटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषणबाट प्रत्येक वर्ष दोहोरिरहने पहिरो र बाढी लगायतका प्रकोपबाट बर्षेनी कम्तिमा ५० भन्दा धेरै घरधुरी प्रभावित भएको देखिएको छ भने २३५ जनसङ्ख्यालाई प्रत्यक्ष प्रभाव पर्न सक्ने देखिएको छ । अन्य आगलागी, चट्याङ लगायतको प्रभाव यो भन्दा थोरै छ । तर नेपालको पश्चिमी क्षेत्रमा नै ठूलो भूकम्प जान सक्ने अनुमान गरिएको अवस्थामा भूकम्पको प्रभाव यो भन्दा धेरै व्यापक हुनसक्छ, भने कोभिडजस्ता महामारीजन्य विपद्को प्रभाव अझ धेरै विस्तार हुनसक्ने देखिन्छ । विपद्बाट यस गाउँपालिकाको १०० घरधुरी प्रभावित हुनसक्ने आकलनको आधारमा यो विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरिएको छ । बहु प्रकोपको जोखिममा रहेकोले भूकम्प, बाढी र पहिरो जस्ता बहुप्रकोप सँगै भएको खण्डमा यसको प्रभाव र यसबाट हुने क्षति भयावह हुनसक्छ । यसकारण पूर्वतयारी योजना तयार गर्दा यो परिदृष्यलाई ख्याल गरिएको छ भने प्रतिकार्यका क्रममा उक्त संवेदनशील समूहमा रहेको जनसङ्ख्यालाई प्राथमिकतामा राखेर उनीहरूको विशेष आवश्यकता र संरक्षणको प्रवन्ध गर्नुपर्दछ र विषयगत क्षेत्रको पूर्वतयारी पनि यसै अनुरुप गर्नुपर्दछ ।

बाढी, पहिरो तथा भूकम्प जस्ता विपद्को अवस्थामा सडकहरू अवरुद्ध हुन्छन् । विद्युत र सञ्चार संरचनाहरूमा क्षति भएर सेवा अवरूद्ध हुन पुग्छ । खोज उद्धारका लागि सूचना आदान प्रदानमा समस्या हुन्छ । सडक अवरूद्ध हुँदा घाइतेहरूको उद्धार र उपचारमा समस्या हुनका साथै मानवीय सहायता सामग्रीहरू प्रभावित समुदायसम्म पुऱ्याउन र सहायताकर्मीहरू त्यहाँ पुग्न नसक्ने अवस्था आउँछ । भूकम्पको समयमा घरहरू ध्वस्त हुन्छन । भूकम्प, बाढी

तथा पहिरोको समयमा ठूलो जनसङ्ख्या विस्थापित हुने हुँदा बसोबासको प्रवन्ध गर्नुपर्ने हुन्छ । महामारीजन्य विपद् छिटो फैलनुका साथै मानव स्वास्थ्यमा प्रत्यक्ष असर पर्ने हुँदा दैनिक जनजीवन नराम्ररी प्रभावित हुन पुग्छ । यस्तो परिस्थितिमा सकेसम्म तत्काल र प्रभावकारी रूपमा संकट व्यवस्थापन तथा मानवीय सहायतामा जुट्नु, संक्रमित एवम् घाइतेहरूको तत्काल उद्धार गरी जीवन रक्षाको लागि उपचारको प्रवन्ध गर्नु, प्रभावित तथा विस्थापितहरूलाई मानवीय सहायता उपलब्ध गराउनु र जनजीवन क्रमशः सामान्य अवस्थामा ल्याउन पहल गर्नु गाउँपालिकाको प्राथमिक दायित्व हो । यसको लागि पर्याप्त पूर्वतयारीको जरूरत पर्दछ ।

प्रकोपको सम्मुखतामा रहेका भौतिक क्षेत्रहरु

वडा तथा टोलहरु	भौतिक सम्पत्तिहरु	प्राकृतिक सम्पत्तिहरु	आर्थिक क्षेत्रहरु	मानिसहरु
२कफकाँडा डोरगाँउ दंगाजी काप्र तलीगाँउ बेराडी बगडा काडा	मालिका मन्दिर करबिर आ.बि गाँउ बस्ती खापरदेब बिद्यालय	सामुदायिक बन खनेपानीका मुहान		वडाका २५ जना अपांगता भएका तथा जेष्ठ नागरिकहरु
३ कुच बपल ीदपिल मडासैन धामीगाँउ जम्बानी देवलबाँझ	सामुदायिक भवनहरु बिद्यालय भवनहरु, मन्दिर तथा धार्मिक आस्थाका भवनहरु समुदायमा रहेका निजी घरहरु	सामुदायिक वन पीउनेपानीका प्राकृतिक स्रोतहरु सिचाई कुलो		
वडा नं ४ मोयल, डिखला,	बिद्यालय भवन, झुलुङ्गेपुल, खानोपानी, वाढिका कारण	पानीको मुहान, वन जंगल वन - आगलागी बाट वाढी पहिरो	ब्यबसायिक तरकारी खेती (बाढी तथा सुख्खा खडेरी)	४ जना अपांगता भएका ब्यक्ति

गडिगाँउ ठिङ	ब्यक्तिगत घरहरु भुकम्पको कारण सिचाइकुलो, सिचाइ पोखरी सेती नदीको किनारमा रहेका वस्ती बाढीबाट लघु जलविधुत वाढिपहिरोका कारण बिद्यालय भवन २,गाउँवस्ती मठमन्दिरग पहिरोका र हावाहुरीका कारण ब्यक्तिगत घरहरु भुकम्पको कारण सिचाइकुलो, खानेपानी बाढीपहिरो बाट	खेतीयोग्य जमिन रोपनी सेती नदीको कटानको कारण	३ वटा परम्परागत घट्ट बाढी पहिरो	२० जना ६५ बर्ष माथीका जेष्ठ नागरिक ९ जना अपांगता भएका ब्यक्ति ३० जना ६५ बर्ष माथीका जेष्ठ नागरिक
५ कोटफेरा खेलीबजार बादीटोल हाटगाँउ भिडीगाँउ दुवाली ठाडाढुंगा खुलम	बिद्यालयका भवनहरु ब्यक्तिगत २० घर भुकम्प र हावाहुरी मन्दिर तथा धार्मिक भवनहरु	खर सामुदयिाक वन प्राकृतिक पीउने पानीका मुहानहरु		
६	वडा कार्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थाको भवन,	उम्रा गागडा नदी कटान	मडि बगर, उम्राचौर, गडडाला,सडिलज्युला ऐरानी सिचाई कुला	

	झनाना पिखेतको पक्की पुल कृष्ण प्रा.बि तराटीको बस्ती, गुर्जेबस्ती डुंगेश्वर आ.बि		बड्डी सिचाई कुलो गुर्कै खानेपानी पहिरो	
वडा नं ८डिसी डाडा खडीतोला गाउउला जैसिगाउ बिस्खेत डाडागाँउ कोइरालकोट देवस्थली पण्डितगाँउ डग्री	डाडागाँउ मन्दिर नउलो खनेपानी सिचाईकुला शैलेश्वरी आ.बि शैलेश्वरी मन्दिर सिचाई कुलो डाडाबाग आ.बि धर्मिक तथा सामुदायिक भवनहरु	मष्टा सामुदायिक वन	नरायनी बाखा पालन फर्म सिर्जना पोल्टि फर्म	
९ अफला आमबगर मालुमेला फकाली चित्रु सिरेटा कुलाकाट्ने खानी	बिद्यालय भवन साझा भवन मन्दिर तथा धार्मिक भवनहरु व्यक्तिगत घरहरु	सिचाई कुलो पानीका स्रोतहरु वन जंगल		

२.६ गाउँपालिकाको क्षमता विश्लेषण

थलारा गाउँपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन निर्माण भैसकेको छ । पछिल्लो स्थानीय निर्वाचनपछि स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति पुनर्गठन भइसकेको छ । स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गत सात वटा विषयगत क्षेत्र हेर्न अगुवा संस्था तोकी सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको योजना तर्जुमा र समन्वयको जिम्मेवारी प्रदान गरिएको छ । विषयक्षेत्रका सदस्य संस्थाहरूको विवरण अनुसूची - ३ मा संलग्न गरिएको छ ।

विपद्को प्रभावकारी प्रतिकार्य, पर्याप्त पूर्वतयारी र विपद् पछिको परिस्थितिलाई यथाशीघ्र समान्य अवस्थामा फर्काउन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका गतिविधिहरू सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने संस्था, संरचना, नीति, कानून, योजना, पूर्वाधार, भौतिक श्रोत साधन, प्राकृतिक श्रोत, सामाजिक श्रोत, आर्थिक श्रोत र मानवीय श्रोतको विद्यमान अवस्थाको लेखाजोखा र गाउँपालिकाको विपद् प्रतिकार्य क्षमता सुदृढ गर्नको लागि यी आठ वटै क्षेत्रमा गर्नुपर्ने आवश्यकताको विश्लेषण यहाँ प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २.९: थलारा गाउँपालिकाको विपद् व्यवस्थापन नीतिगत तथा संस्थागत क्षमता विश्लेषण

क्षेत्र	अवस्था विश्लेषण	आवश्यकता विश्लेषण
कानून, नीति, योजना	• गाउँपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७५, • थलारा गाउँपालिकाको वातावरण संरक्षण ऐन, २०७७ • थलारा गाउँपालिकाको वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७६ • थलारा गाउँपालिकाको जलश्रोत नियमावली २०७६ • थलारा गाउँपालिकाको स्वास्थ्य तथा सरसफाइ ऐन, २०७५ • गाउँपालिकाको आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र सञ्चालन नभएको • गाउँपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बन्ने क्रममा रहेको ।	• विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नीति रणनीतिक कार्ययोजना बनाउनुपर्ने • जोखिम सूचूचित क्षेत्रगत विकास योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने • बिस्तृत रूपमा गाउँपालिकाको प्रकोप, संकटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखा गर्नुपर्ने • गाउँपालिकाको बहुप्रकोप एवं भूकम्पीय जोखिम नक्शाङ्कन गर्नु पर्ने • आपत्कालीन प्रयोजनका लागि गाउँपालिकाको खुला स्थानहरु पहिचान नक्शाङ्कन एवं संरक्षण गर्नु पर्ने • गाउँपालिकाले जोखिम संवेदनशील भूउपयोग योजना तयार गरी जमिनको वर्गीकरण गरेर विकास निर्माणको कार्य गर्नु पर्ने ।

संस्था तथा संरचना	• स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन भएको • वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन भएको • विपद् व्यवस्थापन सम्पर्क व्यक्ति तोकिएको • स्थानीय आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र स्थापना नभएको	• खोज उद्धार, प्राथमिक उपचार, विपद् लेखाजोखा कार्यादल गठन गर्नुपर्ने • स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र स्थापना र कार्य संचालन कार्यविधि पनि तयार गर्नु पर्ने • जनप्रतिनिधि र कर्मचारीलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अभिमुखीकरण दिनुपर्ने
सूचना व्यवस्थापन तथा पूर्व सूचना प्रणाली	• गाउँपालिकाको विपद् सूचना व्यवस्थित रूपमा नराखिएको • आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र स्थापना नभएकोले विपद् सूचना व्यवस्थापन तथा विपद् सञ्चार सम्बन्धी कुनै पद्धति तयार नभएको	• स्थानीय आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र सञ्चालन गरी विपद् सम्बन्धी सूचना सङ्कलन व्यवस्थापन र विपद् सञ्चार प्रकृयालाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउनुपर्ने • संघीय सरकारले सञ्चालन गरेको विपद् व्यवस्थापन प्रणाली विपद् पोर्टल (bipadportal) लाई स्थानीयकरण गरी सञ्चालन एवं जिल्ला, प्रदेश र राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रसँग नेटवर्किङ गर्नुपर्ने
पूर्वाधार तथा भौतिक श्रोत साधन	• गाउँपालिकाका सबै वडामा सडक पुगेको तर वर्षातको समयमा सञ्चालन गर्न नसकिने • सबै वडामा विद्युत नपुगेको • सबै वडामा खानेपानी पुगेको तर सबै घरधुरीमा खानेपानी पहुँच नपुगेको • सबै घरधुरीमा सरसफाइ सुविधा नपुगेको • विद्यालय भवनहरु भूकम्पीय हिसाबले जोखिमयुक्त रहेका • स्वास्थ्य चौकी — ५ • बर्थिङ सेन्टर-४	• आपत्कालीन आश्रयस्थल बनाउन सकिने सामुदायिक भवन तथा खुला ठाउँमा सडक खानेपानी र सरसफाइ पूर्वाधार निर्माण गर्नुपर्ने • सबै वडामा आपत्कालीन प्रयोजनका लागि खुला क्षेत्रको पहिचान र पहिचान गरिएका ठाउँहरूमा आवश्यक पूर्वाधार तयार गर्नुपर्ने • सबै वडामा आपत्कालीन प्रयोजनका लागि एक एक वटा हेलिप्याड निर्माण गर्नुपर्ने • स्वास्थ्य संस्था तथा विद्यालयहरूलाई क्रमश विपद् जोखिमबाट सुरक्षित भूकम्प प्रतिरोधी बनाउँदै जानुपर्ने • पुराना तथा जिर्ण स्वास्थ्य चौकि तथा विद्यालयहरु मूल्याङ्कन गरेर रेट्रोफिटिङ्ग गर्नु पर्ने • प्रत्येक वडामा सामान्य खोज उद्धारका सामग्रीहरूको सेट तयारी राख्नुपर्ने
प्राकृतिक श्रोत	• खेतीयोग्य जमिनः वर्ग किमी • वनक्षेत्रः वर्ग किमी • नदीनाला — १० मुख्य सेती नदि सहित र प्राकृतिक स्रोतको (वालुवा तथा ढुङ्गा उत्खनन् गर्ने गरेको)	• पानीका मुहान ताल पोखरी र वन क्षेत्रको संरक्षण गर्नुपर्ने • आपत्कालीन आश्रयस्थल बनाउन सकिने खुला ठाउँको पहिचान गरी सडक खानेपानी र सरसफाई पूर्वाधारहरूको तयारी गर्नुपर्ने

		• दिगो उत्खननको निम्ति नियमित अनुगमन तथा गाउँपालिकाले घाटगद्दिको व्यवस्था गर्नु पर्ने
सामाजिक श्रोत		• नीति तथा प्रक्रिया तय गरी सामाजिक संघ संस्थाहरु तथा तीनीहरुका स्रोत साधन एवं क्षमतालाई विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यमा परिचालन गर्नुपर्ने
आर्थिक श्रोत	• बैंक – १ • विपद् कोष — १ • सहकारी संस्था — ५	• नीति तथा प्रक्रिया तय गरी आर्थिक क्षेत्रलाई विपद् जोखिम न्यूनीकरणमा लगानी गर्ने र श्रोत परिचालन गर्नुपर्ने • सहकारी संस्था तथा बचत समूहले आफ्ना सदस्यहरूका लागि आपत्कालीन सहायता कोषको प्रवन्ध गर्नुपर्ने • बीमा कम्पनीहरूसँग समन्वय गरी विपद् बीमाको शुरूवात तथा प्रवर्धन गर्नुपर्ने
मानवीय श्रोत	• प्राथमिक उपचारक जना : सूची कृत नभएको • स्वास्थ्य जनशक्ति (विभिन्न तहका) - ३० जना • उद्धार तथा सुरक्षा कर्मी जना-२९ (नेपाल प्रहरी) • भूकम्प प्रतिरोधी घर बनाउन सक्ने मिस्त्री - ३६ • अस्थायी आवास निर्माण गर्न सक्ने -४०० • विपद् सम्बन्धी तालिम दिनसक्ने - गाउँपालिका संग तथ्याङ्क नभएको	• गाउँपालिकामा रहेको जनशक्तिलाई संगठित रूपमा विपद् प्रतिकार्य र पूर्वतयारीमा परिचालनको लागि तयारी गर्नुपर्ने • भूकम्प प्रतिरोधी घर बनाउन सक्ने जनशक्तिलाई संगठित गरी क्षमता अभिवृद्धि गर्ने • वडा तहमा विपद् प्रतिकार्य टोली तयार गरी तालिम दिएर प्रथम सामुदायिक उद्धारक (First Community Responder) तयार गर्नुपर्ने • वडा तहमा स्वास्थ्य संस्थासँग समन्वय गरी प्राथमिक उपचार टोली तयार गर्नुपर्ने • विपद् लेखाजोखा गर्नसक्ने जनशक्ति वडा तहमा तयार गर्ने
खुल्ला स्थानहरु	वडा नं १ • वडा नं २ • वगडा पातीहाल्ने • कफकाँडा • दंगाजी वडा नं ३ • नवरत्न मा.बि कुचको मैदान • कालिका नि.मा.बि र वडा कार्यालय • शान्ती मा.बि पाराकाट्ने	• आधारभूत सुबिधाहरुको ब्यबस्था गर्ने (पीउने पानी, शौचालय) • समुदायका मानिसहरुलाई जानकारी दिने • पूर्बसुचना प्रणाली लाई ब्यबस्थित गर्ने • आपतकालिन कार्यसञ्चालन केन्द्रलाई ब्यबर्सथित गर्ने र कार्यन्वयणमा ल्याउने

	• वडा नं ४ • मोयल • डिखला • ठिग • गडीगाँउ • वडा नं ५ • थलरा मा.बि • थलरा क्याम्पस • वडा नं ६ • वडा नं ७ • वडा नं ८ वडा नं ९ • चक्रेश्वर मा.बि को खुल्ला चौर • अफला साँझा भवनको चौर •	

स्रोत: थलारा गाउँपालिकाको प्रकोप संकटासन्नता तथा जोखिम लेखाजोखा, २०७९

२.७ विषयगत क्षेत्रहरु तथा कार्य जिम्मेवारी

सरकारी, सार्वजनिक तथा नीजि क्षेत्रको स्रोत साधन तथा सम्बन्धित क्षेत्रको विज्ञतालाई समेत समन्वयात्मक रूपमा परिचालन गरी विपद् प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारीलाई प्रभावकारी बनाउन अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा विषयगत क्षेत्र (Cluster) को अभ्यास हुँदै आएको छ । राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा २०७५ ले पनि विपद् प्रतिकार्यका लागि ११ वटा केन्द्रीय विषयगत क्षेत्र (Central Cluster) निर्धारण गरेको छ । यसैगरी विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८-२०३० ले राखेको संघ, प्रदेश र स्थानीय तहसम्म क्षेत्रगत कार्य समूहको अवधारणा (Cluster Approach) को आधारमा विपद् प्रतिकार्य र पूर्वतयारीलाई प्रभावकारी बनाउने रणनीति क्रियाकलाप राखेको छ । यस सन्दर्भमा थलारा गाउँपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनका लागि स्थानीय आवश्यकता र गाउँपालिकाको संस्थागत संरचना अनुसार सातवटा विषयगत क्षेत्र निर्धारण गरिएको छ । उक्त विषयगत क्षेत्रको गठन र कार्य जिम्मेवारी देहाय बमोजिम रहको छ ।

तालिका २.१०: थलारा गाउँपालिकाको आपत्कालीन विषयगत क्षेत्र र यसको नेतृत्व

क्रसं	विषयगत क्षेत्र	नेतृत्व
१.	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार	अध्यक्ष – विपद् व्यवस्थापन समिति
२.	खाद्य कृषि तथा जोविकोपार्जन	संयोजक - वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति

३.	स्वास्थ्य, खानेपानी सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन	संयोजक - सामाजिक विकास समिति
४.	आपत्कालीन आश्रय तथा गैर खाद्य सामग्री	संयोजक - वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति
५.	संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगत क्षेत्र	संयोजक - सामाजिक विकास समिति
६.	आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र	संयोजक - सामाजिक विकास समिति
७.	शिघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्र	संयोजक - पूर्वाधार विकास समिति

२.७.१ समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र

गाउँपालिका क्षेत्रमा कुनै पनि विपद्को घटना वा स्वास्थ्य संकटको स्थिति हुनासाथ तत्काल प्रतिकार्यमा जुटेर मानवीय जीवन रक्षा तथा सम्पत्तिको सुरक्षा गरी जनजीवन सामान्य अवस्थामा ल्याउनु पर्ने हुन्छ । यसका लागि गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समितिको अध्यक्षको हैसियतले विपद् प्रतिकार्यको सम्पूर्ण नेतृत्व गाउँपालिका प्रमुखले गर्नुपर्दछ । विपद्को परिस्थितिमा एकातिर अन्य विषयगत क्षेत्रका साथै गाउँपालिका मातहतका स्रोत साधन र सबै संयन्त्रहरू प्रतिकार्यका लागि परिचालन गर्नुपर्दछ । विपद्को प्रभाव अनुसार बाह्य सहयोगको लागि गाउँपालिकाभित्र र बाहिर, जिल्ला, प्रदेश तथा केन्द्रीय निकायहरूसम्म समन्वय गर्नुपर्दछ । विपद् पूर्वतयारीका लागि सरोकारवाला निकायहरूसँग निरन्तर समन्वय र सहकार्य गर्ने तथा विपद्को समयमा विपद् प्रभावित समुदायमा तुरून्त खोज उद्धार, प्राथमिक उपचार र राहत वितरणको लागि समन्वय गर्ने, विपद् प्रभावितहरूको पहिचान गरी परिचयपत्र उपलब्ध गराउने, मानिसको मृत्यु भएमा सनाखत गरी शव व्यवस्थापन (वा हस्तान्तरण) को प्रवन्ध मिलाउने र यसको लागि समयमै आवश्यक पूर्वतयारी गर्ने समन्वय, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्रको मुख्य जिम्मेवारी हो ।

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गर्न विपद्सँग सम्बन्धित र अन्य सामाजिक आर्थिक तथ्याङ्कको आवश्यकता पर्दछ । अझ विपद् पश्चात खोज उद्धार राहत र प्रतिकार्यका कामहरू अघि बढाउन विपद्को सामान्य तथा विषयगत क्षतिको तथ्याङ्क आवश्यक पर्दछ । यस विषयगत क्षेत्रले विपद्को क्षति तथा नोक्सानीको लेखाजोखा गर्ने यी सूचनाहरूलाई व्यवस्थापन गर्ने र विषयगत क्षेत्रका विवरणहरू सम्बन्धित क्षेत्रलाई उपलब्ध गराई पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनमा सहयोग गर्दछ । वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडा कार्यालय र स्थानीय सुरक्षा निकायसँग समन्वय गरेर प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा गरी तत्काल विपद्को क्षतिको सूचना संकलन गर्ने संयन्त्र विकास गर्ने । क्षतिको प्रारम्भिक लेखाजोखा तथा क्षेत्रगत आवश्यकता लेखाजोखा गर्न गृह मन्त्रालयले तयार गरेको विपद् लेखाजोखा मार्गदर्शनको आधारमा आवश्यक फारम तयार गर्ने र तालिम दिई जनशक्ति तयार गर्ने । क्षतिको लेखाजोखाको आधारमा प्रभावितहरूको वर्गीकरण गरी परिचयपत्र उपलब्ध गराउन स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सहयोग गर्ने । विपद्का सूचनाहरू गाउँपालिका आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा व्वस्थापन गर्ने र निर्धारित प्रक्रिया बमोजिम जिल्ला, प्रदेश तथा केन्द्रीय आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा पठाउने यस विषयगत क्षेत्रको मुख्य जिम्मेवारी हो ।

यस विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व गाउँपालिका प्रमुखले गर्दछन् । गाउँपालिकामा रहेका सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी निजी क्षेत्रका प्रतिनिधि र अन्य सबै विषय क्षेत्रका संयोजकहरू यसमा सदस्य रहन्छन् । गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले यस विषयगत क्षेत्रको सदस्य सचिवको रूपमा काम गर्दछन् । सबै स्थानीय सुरक्षा निकायका प्रतिनिधिहरू, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी लगायत विपद् लेखाजोखा क्षेत्रमा अनुभव भएका र स्वयम् सेवक परिचानल गर्ने क्षमता भएका स्थानीय संघ संस्थाहरू यस विषयगत क्षेत्रमा सदस्यका रूपमा रहन्छन् ।

२.७.२ खाद्य तथा कृषि जीविकोपार्जन विषयगत क्षेत्र

गाउँपालिका क्षेत्रमा कुनै पनि विपद्को घटना वा स्वास्थ्य संकटको स्थिति हुनासाथ त्यसबाट विस्थापित तथा प्रभावितहरूलाई तत्काल खानेकुरा उपलब्ध गराउने, विस्थापित भई शिविरमा बसेकालाई चामल, दाल, नुन, तेल आदि खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने, खानेकुरा पकाउनको लागि आवश्यक प्रवन्ध मिलाउने र कृषि क्षेत्रमा भएको क्षति विवरण तयार गर्ने तथा कृषि क्षेत्रको पुनर्स्थापन तथा पुनर्लाभ योजना बनाइ कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ । यस विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समितिको संयोजनकले गर्दछन् भने कृषि विकास अधिकृत सदस्य सचिवको रूपमा रहन्छन् ।

२.७.३ स्वास्थ्य , खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्र

विपद्को समयमा खोज उद्धार कार्यसँगै घाइतेहरूको जीवन रक्षाको लागि प्राथमिक उपचार सेवा आवश्यक पर्दछ । त्यसपछि गम्भीर प्रकृतिका घाइतेहरूको लागि थप उपचारको प्रवन्ध गर्नु पर्दछ । प्रभावित समुदाय तथा अस्थायी आश्रयस्थलमा स्वास्थ्य सेवालाई निरन्तरता दिनु पर्ने हुन्छ । महामारीजन्य विपद् तथा स्वास्थ्य संकटको समयमा रोकथाम तथा व्यवस्थापनमा स्वास्थ्य क्षेत्रको प्रमुख भूमिका हुन्छ । विपद् प्रभावित समुदायका बालबालिका, बृद्धबृद्धा, गर्भवती तथा दुध खुवाउने आमाहरूको लागि थप पोषणयुक्त खानाको आवश्यकता पर्दछ । गाउँपालिकाको स्वास्थ्य संरचना र क्षमताको परिचालन गरी प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य सेवा, न्यनतम तथा बृहत प्रजन स्वास्थ्य सेवा तथा परिवार नियोजन सेवा, लैंगिक तथा यौन हिंसाको स्वास्थ्य प्रतिकार्य र पोषणको प्रवन्ध गर्नु यस विषयगत क्षेत्रको प्रमुख जिम्मेवारी हो । साथै यस विषयगत क्षेत्रले कोभिड-१९ जस्ता महाव्याधीको संक्रमण, स्वास्थ्य संकटको रोकथाम, नियन्त्रण र व्यवस्थापनको कार्य समेत गर्नेछ ।

विपद् पश्चात प्रभावित समुदायमा खानेपानी तथा सरसफाइका पूर्वाधारहरूमा क्षति पुग्छ । विस्थापितहरूले आश्रय लिएको आश्रयस्थलमा खानेपानी र सरसफाइको उचित र पर्याप्त प्रवन्ध गर्नु पर्दछ । विपद्पछि सरसफाइ र स्वच्छताको उचित प्रवन्ध नभएमा विभिन्न महामारी फैलिन सक्छ । विपद् प्रभावितहरूको लागि स्वच्छ र पर्याप्त खानेपानी तथा सरसरफाइको प्रवन्ध गर्नु, विपद् प्रभावित समुदाय तथा अस्थायी आश्रयस्थल वा क्वारेन्टिन र आइसोलेसन केन्द्रहरुमा खानेपानी एवम् सरसफाइको प्रवन्ध तथा स्वच्छता प्रवर्धन गर्नु, प्रभावितहरूको लागि मापदण्ड अनुसारको सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्धनका सामग्रीहरूको सुनिश्चिता गर्नु, विपद्जन्य घटनाबाट

सिर्जना भएका फोहोरहरू सरसफाइ गर्नु, मरेका पशुपंक्षीहरूको व्यवस्थापन गर्नु, व्यक्तिगत सरसफाइको लागि स्वस्थता सम्बन्धी सरसामानहरू (जस्तैः हाईजिन किट, पियुष, क्लोरिन, डस्टविन, आदि) उपलब्ध गराउनु, विपद्बाट क्षति भएका खानेपानी तथा सरसफाइका पूर्वाधारहरू पुनर्स्थापना गर्न सहयोग गर्नु यस विषयगत क्षेत्रको मुख्य जिम्मेवारी हो । यस विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व गाउँपालिकाको सामाजिक विकास समितिको संयोजकले गर्दछन् भने गाउँपालिकाको स्वास्थ्य शाखा प्रमुख सदस्य सचिव रहन्छन् । गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्था तथा अस्पतालहरू र स्वास्थ्य तथा पोषण र सरसफाइको क्षेत्रमा काम गर्ने सबै संस्थाका प्रतिनिधिहरु यस विषयगत क्षेत्रको सदस्यको रूपमा रहन्छन् ।

२.७.४ आपत्कालीन आश्रय तथा गैर खाद्य सामग्री एवं बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्र

गाउँपालिका क्षेत्रमा कुनै पनि विपद्को घटना वा स्वास्थ्य संकटको स्थिति हुनासाथ त्यसबाट विस्थापित तथा प्रभावित भएकाहरुलाई बस्नको लागि आश्रयस्थल प्रवन्ध मिलाउने, ओढ्ने ओछ्याउने लगायतका गैर खाद्य सामग्री एवम् लगाउने कपडाको प्रवन्ध गर्ने । महामारीजन्य स्वास्थ्य संकटको समयमा क्वारेन्टिन एवम् आइसोलेसन केन्द्रको व्यवस्थापन गर्ने, खोज उद्धार, राहत एवम् स्वास्थ्य सामग्रीहरूको खरिद तथा भण्डारण एवम् ढुवानीको प्रवन्ध गर्ने, विपद् लेखाजोखा लगायतका कामको लागि आवश्यक बन्दोबस्ती मिलाउने यस विषय क्षेत्रको मुख्य जिम्मेवारी हो । यस विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समितिको संयोजनकले गर्दछन् भने विपद् व्यवस्थापन सम्पर्क अधिकृत सदस्य सचिवको रूपमा रहन्छन् ।

२.७.५ संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगत क्षेत्र

विपद्को घटना पछि परिवारहरू विस्थापित हुन्छन् । कतिपय बालबालिकाले अविभावक गुमाउँछन् । यस्तो अवस्थामा महिला, बालबालिका, अपांगता भएका व्यक्तिहरु तथा लैंगिक अल्पसंख्यकमाथि हिंसाको जोखिम बढ्छ । संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगत क्षेत्रले विपद्को समयमा महिला, किशोरी, गर्भवती महिला, सुत्केरी, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, शिशु, बालबालिका, बृद्धबृद्धाहरूलाई संरक्षण गर्ने, उनीहरूको आवश्यकता बमोजिमका सरसामानहरू जस्तैः सेनेटरी प्याड, डिग्निटि किट, किसोरी किट अस्थाई (वाल/ महिला मैत्री) शौचालयको व्यवस्थापन, खेलकुदका सामान आदि उपलब्ध गराउने, लैंगिक हिंसा रोकथाम र व्यवस्थापन, घरपरिवारका सदस्य गुमाएकाहरू तथा विपद्का कारण त्रसित व्यक्तिहरू, लैंगिक हिंसा प्रभावितहरु लाई लाई मनोसामाजिक परामर्श सेवा दिने र हिंसामुक्त वातावरण सिर्जना गर्ने जस्ता जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ । गाउँपालिकाको सामाजिक विकास समितिको संयोजकले यस विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व गर्दछन् भने महिला, बालबालिका, तथा ज्यष्ठ नागरिक शाखा प्रमुख सदस्य सचिव रहन्छन् । गाउँपालिकामा रहेका संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रमा काम गर्ने सबै संस्थाका प्रतिनिधिहरू यस विषयगत क्षेत्रको सदस्य रहन्छन् ।

२.७.६ आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र

विपद्को घटना पछि परिवारहरू विस्थापित हुन्छन् । कतिपय बालबालिकाले अविभावक गुमाउँछन् । थलारा गाउँपालिकामा धेरै विद्यालयहरू भूकम्प, पहिरो, आगलागी, चट्याङ् जस्ता प्रकोपको जोखिममा छन् र विगतमा पनि प्रभावित हुँदै आइरहेका छन् । कोभिड-१९ को महामारीको कारण लामो समयसम्म विद्यालयहरू बन्द भए । विद्यालयहरू क्षति भएमा वा भौतिक उपस्थितिमा विद्यालय सञ्चालन गर्ने अवस्था नभएमा तत्काल शैक्षिक निरन्तरताको लागि वैकल्पिक व्यवस्था गर्ने र सामान्य अवस्थामा यसको लागि पूर्वतयारी तथा सुरक्षित विद्यालय कार्यढाँचालाई कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्ने, वैकल्पिक सिकाई निरन्तरताको लागि उपयुक्त ठाउँको पहिचान गरी आवश्यक सामग्रीहरूको तयारी गर्ने, सुरक्षित सिकाईको वातावरण तयार गरी शैक्षिक गतिविधिहरूलाई निरन्तरता दिने, शिक्षा क्षेत्रको क्षति र आवश्यकताको लेखाजोखा गरी पुनर्स्थापन र पुनर्निर्माणमा सहयोग गर्ने र विद्यालय मार्फत विपद् सुरक्षा सम्बन्धी चेतना समुदायमा विस्तार गर्न सहयोग गर्ने यस विषयगत क्षेत्रको मुख्य जिम्मेवारी हो । गाउँपालिकाको सामाजिक विकास समितिको संयोजकले यस विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व गर्दछन् भने शिक्षा शाखा प्रमुख सदस्य सचिव रहन्छन् । गाउँपालिकामा शिक्षा क्षेत्रमा काम गर्ने सबै संस्थाका प्रतिनिधिहरू यस विषयगत क्षेत्रको सदस्य रहन्छन् ।

२.७.७ शीघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्र

यस विषयगत क्षेत्रले विपद्को कारण अवरूद्ध हुन पुगेका अत्यावश्यक सेवाहरू (जस्तैः सडक, विद्युत, खानेपानी, टेलिफोन, स्वास्थ्य संस्था) तत्काल सुचारू गर्ने र त्यस्ता सेवा प्रदान गर्ने निकायका कार्यालयहरूमा क्षति पुगेमा वैकल्पिक व्यवस्था गर्ने, सामाजिक आर्थिक पूर्वाधार र अवस्थालाई चलायमान बनाई जनजीवनलाई सामान्य बनाउने जिम्मेवारी निर्वाह गर्दछ । विपद् पश्चात विस्थापितहरूलाई तत्काल अस्थायी आश्रयस्थल व्यवस्थापन गर्न तथा आवास, खानेपानी, सरसफाई लगायतका अस्थायी पूर्वाधार तयार गर्न सहयोग गर्दछ । त्यसैगरी पुनर्स्थापनाको चरणमा स्थायी संरचनाहरू पुनर्निर्माण नहुँदासम्मको लागि अस्थायी संरचना तथा पूर्वाधार तयार गर्ने काम गर्दछ । आपत्कालीन अवस्थामा पूर्वाधार क्षति भएर आवतजावत अवरूद्ध भएमा सेवा सुचारू गर्नका लागि तत्काल अस्थायी पूर्वाधार तयार गर्ने । प्रभावित समुदायसम्म राहत तथा प्रतिकार्यको पहुँच सहज बनाउन तत्काल अस्थायी पूर्वाधारहरूको विकास गर्ने । गाउँपालिकाले पूर्वाधार निर्माण गर्दा मापदण्ड बमोजिम र विपद् सुरक्षित भएको सुनिश्चित गर्ने । आपत्कालीन प्रयोजनका लागि अस्थायी आश्रयस्थल, त्यसमा आवश्यक खानेपानी तथा सरसफाईका पूर्वाधारहरू तयार तथा अत्यावश्यक स्वास्थ्य, प्रजनन स्वास्थ्य तथा मनोविमर्श सेवा सुनिश्चित गर्ने । विपद्बाट क्षति भएका संरचनाहरूको पुननिर्माण गर्दा बहुप्रकोपको जोखिमबाट सुरक्षित र स्तरीय मापदण्ड अनुसार भएको सुनिश्चित गर्ने । विपद्को प्रकृति र प्रभाव हेरी यस विषयगत क्षेत्रको काम विपद्को तत्कालको अवस्थादेखि पुनर्निर्माणको काम नसकिंदासम्म चल्न सक्छ र विपद् व्यवस्थापनका चारबटै चरणमा काम गर्नुपर्ने हुन्छ । यस विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व पूर्वाधार विकास समितिको संयोजकले गर्दछन् भने पूर्वाधार विकास शाखा प्रमुख यसको सदस्य सचिवको रूपमा रहन्छन् ।

परिच्छेद ३: पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

३.१ सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद्को स्थितिमा प्रतिकार्य गतिविधिहरू समयमै कार्यान्वयन गर्न संस्थागत क्षमता लेखाजोखा गरी सोको तयारी आवधिक रूपमा अद्यावधिक गर्न जरुरी हुन्छ । सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरुमा विपद्का घटना अगावै प्राय सबै प्रकारका विपद्का लागि गर्नुपर्ने जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी र विपद् प्रतिकार्य गर्न संस्थागत तथा भौतिक संरचना, मेशिन, यन्त्र, उपकरण तथा औजार, सीप विकास, औषधि तथा अत्यावश्यक सामग्रीहरुको पूर्वभण्डारण, जनचेतना, कृत्रिम घटना अभ्यास जस्ता क्रियाकलापहरु समावेश गरिएका छन् । विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गर्नु पनि विपद् पूर्वतयारी कार्य नै हो । विपद् प्रतिकार्यका कार्यहरूलाई प्रभावकारी बनाउन विषय क्षेत्रगत रूपमा सामान्य पूर्वतयारीको कार्ययोजना देहाय बमोजिम हुने गरी तर्जुमा गरिएको छ ।

३.१.१ समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्दार विषयगत क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१.	गाउँपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नीति तथा रणनीतिक कार्ययोजना तयार गरी लागू गर्ने	२०८१ भित्र	गाउँपालिका	१	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
२.	गाउँपालिकामा स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र स्थापना गरी सञ्चालन गर्ने	२०८१ भित्र	गाउँपालिका	१	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
३.	स्थानीय आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा सञ्चार एवम् खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचार सामग्रीको प्रवन्ध गर्ने	२०८१ भित्र	गाउँपालिका	आवश्यकता अनुसार	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
४.	गाउँपालिकाका सबै वडामा समुदायमा आधारित खोज उद्धार कार्यदल गठन गरेर आवश्यक तालिम गर्ने	२०८१ भित्र	गाउँपालिका	९	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
५.	जिल्ला, प्रदेश र केन्द्रीय तहसँग समन्वय हुने गरी विपद् जोखिम न्यूनीकरण पोर्टल सञ्चालन गर्ने	२०८१ भित्र	गाउँपालिका		स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
६.	विपद्को क्षति/नोक्सानी मूल्याङ्कनको लागि विपद् लेखाजोखा टोलीलाई प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (IRA- Initial Rapid Assessment) तालिम दिने	प्रत्येक वर्ष जेठ भित्र	गाउँपालिका	गाउँपालिका स्तरमा १ र वडामा १/१	गाउँपालिका र वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
७.	राहत वितरणका लागि सिफारिस फाराम लगायतका कागजात तयारी तथा अद्यावधिक गर्ने	प्रत्येक वर्ष बैशाख भित्र	गाउँपालिका	१०० प्रति	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
८.	वडामा खोज तथा उद्धार सामग्रीहरू खरिद, भण्डारण, तथा मर्मत गरी तयारी अवस्थामा राख्ने	नियमित	गाउँपालिका	हरेक वडामा एक सेट	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
९.	खोज तथा उद्धारका लागि प्रयोग गर्न सकिने सवारी साधनहरू र एम्बुलेन्सहरूको सूची र सम्पर्क व्यक्तिको विवरण तयार गर्ने	नियमित	गाउँपालिका	सबै वडामा	विपद् व्यवस्थापन शाखा, स्वास्थ्य शाखा
१०.	आपत्कालीन अस्थायी आश्रयस्थलको लागि खुल्ला क्षेत्र पहिचान एवं नक्शांकन गरी स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशन गर्ने	तत्काल सुरु गरी निरन्तर	आवश्यकता अनुसार	प्रत्येक वडामा	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडा कार्यालय
११.	आपत्कालीन अवस्थामा आश्रय स्थलका रूपमा प्रयोग गर्ने स्थानको लागि चाहिने भौतिक पूर्वाधार र सेवाहरू निर्माण र विस्तार गर्ने	तत्काल सुरु गरी निरन्तर	आवश्यकता अनुसार	प्रत्येक वडामा कम्तिमा १	पूर्वाधार विकास शाखा, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति,
१२.	प्रत्येक वडामा आपत्कालीन आश्रयस्थल तथा क्वारेन्टिन / आइसोलेसन सेन्टरमा प्रयोग गर्न सकिने सुरक्षित सामुदायिक भवनको पहिचान गर्ने	नियमित	वडा स्तरमा	प्रत्येक वडामा कम्तिमा १	पूर्वाधार विकास शाखा, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति,
१३.	सबै वडामा आपत्कालीन प्रयोजनको लागि हेलीप्याड निर्माण गर्ने	नियमित	प्रत्येक वडामा	९ वटा	पूर्वाधार विकास शाखा र सम्बन्धित वडा
१४.	प्रत्येक सार्वजनिक, सरकारी र व्यावसायिक भवनमा आपत्कालीन निकासी मार्ग (Evacuation Route) र आपत्कालीन भेला हुने स्थान (Assembly Point) छुट्याई विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्ने, गराउने		सबै सम्बन्धित संस्थाहरु	आवश्यकता अनुसार	सम्बन्धित कार्यालय
१५.	बाढी/पहिरो, हावाहुरी, भूकम्प, चट्याङ, आगलागी आदि प्रकोपहरूबाट समुदायमा पर्नसक्ने असर र सोबाट बच्ने उपायहरूका बारेमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	निरन्तर	एफ.एम, पत्रपत्रिका, माईकिङ् आदि	वर्षमा कम्तिमा २ पटक	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति,

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१६	खोज तथा उद्धारलाई प्रभावकारी बनाउन प्रकोप (भूकम्प आगलागी र पहिरो) मा आधारित कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने/गराउने	प्रत्येक वर्ष माघ र जेठमा	गाउँपालिका तथा वडामा	प्रमुख प्रकोपको लागि वर्षमा कम्तिमा एक एक पटक	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
१७.	विपद् जोखिम व्यवस्थापनका लागि समुदायमा आधारित संस्थाहरु, स्थानीय गैर सरकारी संस्थाहरु, स्थायी प्रकृतिका उपभोक्ता समितिहरु र नागरिक संस्थाहरुबीच कार्यविधि बनाई सहकार्यको लागि संयन्त्र तयार गर्ने	२०८१ भित्र	गाउँपालिका क्षेत्र	१	गाउँपालिका / वडा विपद् व्यवस्थापन समिति
१८.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गर्ने	प्रत्येक वर्ष बैशाखसम्म	गाउँपालिका	प्रत्येक वर्ष	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति

३.१.२ खाद्य कृषि तथा जीविकोपार्जन विषयगत क्षेत्र विषयगत क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१.	विपद्को अवस्थामा कम्तिमा १०० घरधुरी तथा ५०० जनसंख्याको लागि खाद्यान्न खरिद तथा आपूर्तिका लागि सम्भाव्य वा थलारामा रहेका व्यापारी पहिचान गर्ने साथै खाद्य संस्थानसँग समन्वय गर्ने	निरन्तर	गाउँपालिका	वर्षको १ वा २ पटक	खरिद शाखा, कृषि शाखा
२.	तयारी खानेकुराका लागि तत्काल खरिद गर्न सकिने गरी पसलहरू पहिचान गर्ने वा करार सम्झौता गर्ने	प्रत्येक वर्ष जेठभित्र	गाउँपालिका	कम्तिमा २ वटा ठूला पसल वा उद्योग	खरिद शाखा, कृषि शाखा
३.	विपद्बाट हुने बाली तथा पशु क्षतिको लागि कार्यबिधि बनाइ आपत्कालीन बीमा कार्यक्रम संचालन गर्ने	२०८१ जेठ	गाउँपालिका	१	गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति, कृषि शाखा
४.	विपद् लेखाजोखा टोलीलाई खाद्य कृषि तथा जीविकोपार्जन क्षेत्रको विपद् सूचना संकलनको सम्बन्धी तालिम दिने	२०८१जेठ	गाउँपालिका		विपद् व्यवस्थापन शाखा, कृषि शाखा

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
५.	विपद्को समयमा खाद्य सामग्री वितरण गर्ने तौरतरिका-प्रक्रिया बारे विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूबीच छलफल गरी कार्यविधि तयार गर्ने	प्रत्येक वर्ष जेठभित्र	वडास्तर	कम्तिमा १ पटक	विपद् व्यवस्थापन शाखा सबै विषयगत क्षेत्र

३.१.३ स्वास्थ्य, खानेपानी सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्धन विषयगत क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१.	गाउँपालिकाकामा सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा आपत्कालीन प्राथमिक उपचार तथा स्वास्थ्य सेवाका लागि औषधिको बफर स्टक (Buffer Stock) राख्ने र औषधिको म्याद अनुसार पुनर्भरण योजना बनाउने	हरेक महिना, औषधिको गुण अनुसार	स्वास्थ्य संस्था	कम्तिमा ५०० जनाको लागि	स्वास्थ्य शाखा, स्वस्थ्य संस्थाहरु
२.	गाउँपालिकाकामा रहेका सबै स्वास्थ्य संस्थालहरुको आपत्कालीन योजना तयार गर्ने गराउने	तत्काल	स्वास्थ्य संस्था	सबै स्वास्थ्य संस्थाहरु	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा
३.	गाउँपालिकाका सबै वडामा स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाको समन्वयमा द्रुत प्रतिकार्य टोली (RRT) गठन गर्ने	तत्काल	वडा	हरेक वडामा एक	वडा विपद् व्यवस्थापन समिति, स्वास्थ्य संस्था
४.	प्रतिकार्यका लागि आवश्यक गाउँपालिकामा उपलब्ध प्राथमिक उपचारक र स्वास्थ्यकर्मीको सूची तयार तथा अद्यावधिक गर्ने	२०८१ बैशाख	गाउँपालिका	उपलब्ध भए अनुसार	स्वास्थ्य शाखा
५.	स्वस्थ्य संकट सम्बन्धी विवरण स्वास्थ्य पाश्वचित्र र आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा अद्यावधिक गर्ने प्रवन्ध गर्ने	२०८१ जेठ	गाउँपालिका	१	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
६.	स्वास्थ्य संकटको समयमा गाउँपालिकको स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि तयार गर्ने	२०८१ जेठ	गाउँपालिका	१	स्वास्थ्य संस्थाहरु
७.	विपद् तथा महामारीको समयमा जनस्वास्थ्य सेवा (पोषण, खोप, सुरक्षित मातृत्व, बाल स्वास्थ्य, परिवार नियोजन) उपलब्ध गराउने कार्यविधि तयार गर्ने		गाउँपालिका	१	स्वास्थ्य शाखा
८.	कोभिड-१९ महाव्याधी लगायत महामारी रोकथाम, नियन्त्रण र परीक्षण तथा उपचार सम्बन्धी जनचेतना अभिबृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	नियमित	जोखिम युक्त बस्तीहरुमा	वर्षमा कम्तिमा ३ पटक	स्वास्थ्य शाखा, स्वस्थ्य संस्थाहरु

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
९.	विपद् पश्चात तत्काल आवश्यक पर्ने सामग्रीहरु भण्डारण गर्ने जस्तैः सेनिटरी प्याड, डिस्ट्रोई मसिन, औषधिहरु, अस्थाई शौचालय आदि	नियमित, गुणस्तर अनुसार	गाउँपालिका	५०० जनाको लागि	स्वास्थ्य शाखा,
१०.	विपद्को समयमा आवश्यक पर्ने एम्बुलेन्स, शव बाहन आदिको सम्पर्क र चालकको फोन नं अध्यावधिक गर्ने	वर्षमा १ पटक	गाउँपालिका		स्वास्थ्य शाखा, विपद् व्यवस्थापन शाखा
११.	महामारीजन्य विपद्को समयमा विद्यालय तथा शैक्षिक संस्था सञ्चालन सम्बन्धी प्रोटोकल तयार गरी विद्यालय सञ्चालनको प्रवन्ध गर्ने		गाउँपालिका	सबै शिक्षालय	शिक्षा विषयगत क्षेत्र
१२.	उपचारको लागि विरामी रेफर गर्नको लागि रेफरल पद्धति र रेफरल हस्पिटलको व्यवस्था गर्ने	तत्काल	गाउँपालिका		स्वास्थ्य संस्थाहरु
१३.	अग्रपंतिमा काम गर्ने स्वास्थ्य तथा सुरक्षा कर्मीको लागि व्यक्तिगत सुरक्षाका सामग्रीहरूको प्रवन्ध गर्ने	तत्काल	गाउँपालिका		स्वास्थ्य संस्थाहरु
१४.	सबै कर्मचारीहरुलाई महामारी सुरक्षा प्रोटोकलको जानकारी गराउने	तत्काल	गाउँपालिका		विपद् व्यवस्थापन समिति, स्वास्थ्य शाखा,
१५.	गाउँलिकामा बनाइएका आपत्कालीन आश्रयस्थलहरु महामारीको समयमा क्वरेन्टीन तथा आइसोलेसन केन्द्रको रूपमा संचालन गर्न सकिने गरी तयार गर्न सहयोग गर्ने	नियमित	वडाहरुरु	आवश्यकता अनुसार	अस्थायी आश्रयस्थल तथा बन्दोवस्ती क्षेत्र पूर्वाधार विकास शाखा
१६.	स्वास्थ्य संकट तथा महामारी नियन्त्रण र व्यवस्थापन सम्बन्धि स्वस्थ्यकर्मी सुरक्षाकर्मी र द्रुत प्रतिकार्य टोलीलाई तालिम दिने	२०८१ बैसाख	गाउँपालिका	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य शाखा, स्वास्थ्य संस्थाहरु
१७.	स्वास्थ्यकर्मी, महिला स्वस्थ्य स्वयम् सेविका र वडा स्तरीय कार्यदलका सदस्यहरुको लागि प्राथमिक उपचार तालिम सञ्चालन गर्ने	नियमित	वडा	१२	स्वास्थ्य शाखा, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
१८.	विपद्को समयमा खानेपानी शुद्धिकरणको लागि आवश्यक पर्ने क्लोरीन, पियुष तथा पोर्टेबल फिल्टर र सरसफाइका लागि सामग्री तथा उपकरणहरू उपयुक्त ठाउँमा उचित भण्डारण गर्ने	प्रत्येक वर्ष बैसाखभित्र	गाउँपालिका	५० वटा वर्षमा कम्तिमा १ पटक	खानेपानी तथा सरसफाइ शाखा
१९.	विपद्को अवस्थामा खानेपानी प्रणाली सुधार गर्न आवश्यक सामग्री आपूर्तिका लागि थलारामा रहेका सम्भाव्य व्यापारी पहिचान गर्ने साथै करार सम्झौता गर्ने	प्रत्येक वर्ष बैसाखभित्र	गाउँपालिका	आवश्यकता अनुसार	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समित र खानेपानी तथा सरसफाइ शाखा

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
२०.	आपत्कालीन आश्रयस्थल वा आश्रयस्थल बनाउन पहिचान गरिएका खुला क्षेत्रमा खानेपानी आपूर्तिको स्रोत र आवश्यक सामग्रीको प्रवन्ध गर्ने	नियमित	वडा तथा समुदायमा	आवश्यकता अनुसार	पूर्वाधार विकास शाखा, खानेपानी तथा सरसफाइ शाखा
२१.	रेडियो टिभी, पत्रपत्रिका र सामाजिक मिडिया मार्फत सरसफाइ सम्बन्धी चेतनामूलक कार्यक्रम प्रसारण गर्ने	नियमित	गाउँपालिका	आवश्यकता अनुसार	खानेपानी तथा सरसफाइ शाखा

३.१.४ आपत्कालीन आश्रय, गैर-खाद्य सामग्री तथा बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१.	विपद् प्रभावितहरूको लागि अस्थायी आश्रय वा बासको व्यवस्था गर्न आवश्यक सरसामान तथा औजारहरूको बन्दोबस्त गर्ने	नियमित	सबै वडामा	कम्तिमा ५० घरधुरी लाई	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, विपद् व्यवस्थापन शाखा
२.	सम्भावित आपत्कालीन अवस्था आईपरेमा गैर खाद्य सामग्री तुरून्त खरिद गर्न सकिने गरी अनुबन्ध करार गर्ने	आवश्यकता अनुसार	गाउँपालिका	कम्तिमा १०० परिवारका लागि	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन खरिद शाखा,
३.	अस्थायी आश्रय स्थल बनाउन सुविधायुक्त खुला क्षेत्रको व्यवस्थापन र संरक्षण गर्ने	नियमित	सबै वडामा	कम्तिमा १० प्रतिशत जनसङ्ख्यालाई पुग्ने	पूर्वाधार विकास शाखा र वडा विपद् व्यवस्थापन समिति
४.	गैर खाद्य सामग्री सेटहरू खरिद गरी भण्डारण गर्ने	नियमित	गाउँ	कम्तिमा १० परिवारका लागि	विपद् व्यवस्थापन शाखा
५.	अस्थायी आश्रय स्थल निर्माणको लागि स्थानीय सिकर्मी तथा डकर्मी पहिचान गरि टोली गठन गर्ने र दक्षता अभिवृद्धिका लागि तालिम सञ्चालन गर्ने	प्रत्येक वर्ष जेठ भित्र	वडास्तर	हरेक वडामा	पूर्वाधार विकास शाखा र वडा कार्यालय
६.	पहिचान गरिएका खुल्ला स्थानमा अस्थायी आश्रयस्थलका लागि आवश्यक पूर्वाधार, खानेपानी, सरसफाइको प्रवन्ध तथा तत्काल टहरा बनाउन सक्ने व्यवस्था गर्ने	२०८१ जेठ	गाउँपालिका	आवश्यकता अनुसार	पूर्वाधार विकास शाखा

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
७.	स्थानीय स्तरमा भएका हेभी इक्वीपमेन्ट, ढुवानीका साधनहरु तथा सवारी साधनहरुको लगत तयार गरी आपत्कालीन अवस्थामा प्रयोग गर्न निजी क्षेत्रसँग सम्झौता गर्ने	२०८१ जेठ	गाउँपालिका	१	विपद् व्यवस्थापन शाखा खरिद शाखा

३.१.५ संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगत क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१.	महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकको संरक्षणका तरिकाहरू बारे स्थानीय कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिलाई जानकारी तथा अभिमुखीकरण गर्ने	नियमित	वडास्तर	कम्तिमा १ पटक	गाउँपालिका, महिला तथा बालबालिका शाखा
२.	विपद्को समयमा अत्यावश्यक सेवाका लागि चाहिने सामग्रीहरू (जस्तैः डिग्निटि किट, किशोरी किट, व्हिल चियर, वैशाखी, यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य सामग्रीको आदि) खरिद गरी भण्डारण गर्ने	नियमित	गाउँपालिका	३०० सेट	महिला तथा बालबालिका शाखा,
३.	उमेर, शारीरिक र अपाङ्गताको अवस्था अनुसार गरिनुपर्ने सेवा सहयोगका लागि प्रोटोकल तयार गरी लागू गर्ने ।	तत्काल	गाउँपालिका	१ पटक	महिला तथा बालबालिका शाखा,
४.	विद्यालयका शिक्षक र महिला स्वास्थ्य-स्वयंसेविकालाई आधारभूत मनोसामाजिक परामर्श सम्बन्धी तालीम दिने र प्रत्येक वडामा ५ जना सामान्य परामर्शदाता तयार गर्ने	प्रत्येक वर्ष १ पटक	वडास्तर	हरेक विद्यालयबाट १ जना र हरेक वडाबाट ४ जना महिला स्वास्थ्य-स्वयंसेविका	शिक्षा र स्वास्थ्य शाखा, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी,
५.	विपद्को समयमा परिचालन हुने विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूलाई कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने/गराउने	जेठ भित्र	वडास्तरमा	प्रत्येक वर्ष एक पटक	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
६ .	संरक्षण तथा लैंगिक हिंसामा काम गर्ने संस्था लगाएत अन्य संस्थासँग समन्वय गरेर स्थानीय समुदायलाई सचेतना कक्षा वा रेडियो/एफ.एम. मार्फत प्रचार प्रसार गर्ने	निरन्तर	वडास्तरमा		महिला, जेष्ठ नागरिक तथा बालवालिका शाखा

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
७ .	यौन हिंसाबाट प्रभावित हुनसक्ने हरुलाई मध्यनजर गर्दै चिकित्सा सामग्री तयारी अवस्थामा राख्ने	बैसाखभित्र	गाउँपालिका	प्रत्येक वर्ष एक पटक	महिला, जेष्ठ नागरिक तथा बालवालिका शाखा
८ .	यौन हिंसा प्रभावित व्यक्तिलाई बहुक्षेत्रगत सेवा उपलब्ध गराउन श्रोत जुटाउनको लागि समन्वय गर्ने	निरन्तर	गाउँपालिका	आवश्यकता अनुसार	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, महिला, जेष्ठ नागरीक तथा बालबलिका शाखा

(नोटः डिग्निटि किटमा आवश्यक सामग्री राष्ट्रिय मापदण्डले तोके बमोजिम हुनुपर्ने छ)

३.१.६ आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१.	भूकम्प, पहिरो, हावाहुरीले प्रभावित गर्नसक्ने विद्यालयहरूको सूची अद्यावधिक गर्ने र संभावित क्षतिको आकलन गर्ने	वर्षको १ पटक	वडास्तरमा	सबै वडाका विद्यालय	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय
२.	आपत्कालीन शिक्षाका लागि आवश्यक पर्ने शिक्षण सामग्रीहरू तयारी अवस्थामा राख्ने	२०८१ जेठ	गाउँपालिका	सबै विद्यालय	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय
३.	विद्यालयहरूमा विपद् जोखिम लेखाजोखा गरी बृहत विद्यालय सुरक्षा कार्य योजना निर्माण गर्ने	२०८१ जेठ	गाउँपालिका	सबै विद्यालय	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय
४.	सम्भावित विपद्बाट सुरक्षित हुने उपाय बारे विद्यालयहरूमा चेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने र एफ.एम. रेडियोबाट सन्देशमूलक कार्यक्रम प्रशारण गर्ने	नियमित	गाउँपालिका विद्यालयहरू	१ कार्यक्रम पाक्षिक रूपमा	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय
५.	विद्यालयहरूमा भूकम्पीय तथा आगलागी सुरक्षा कृतिम घटना अभ्यास गर्ने	कम्तिमा वर्षको १ पटक	विद्यालयहरू	सबै विद्यालय	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय
६.	सबै विद्यालयमा आपत्कालीन बहिर्गमन मार्ग तथा भेला हुने सुरक्षित स्थान पहिचान गर्ने	२०८१ जेठ		सबै वडाका विद्यालय	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय

क.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
७.	विद्यालयहरुमा प्राथमिक उपचार किट र खोज उद्धार किट तयारी अवस्थामा राख्ने	नियमित	विद्यालयहरू		शिक्षा शाखा तथा सम्बन्धित विद्यालय
८ .	विपद्का कारण पढाई हुन नसक्ने स्थितिको निम्ति आपत्कालीन शिक्षा योजना तयार गरी अस्थायी सिकाई केन्द्रको व्यवस्थापन गर्ने	२०८१ जेठ	वडास्तरमा	सबै विद्यालय	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय
९.	वैकल्पिक सिकाई सञ्चालनका लागि कार्यविधि र सामग्री तयारी अवस्थामा राख्ने	२०८१ जेठ	गाउँपालिका		शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय
१०.	सबै विद्यालयहरूमा अस्थायी सिकाई केन्द्र सञ्चालनका लागि आवश्यक सामग्रीहरू तयारी अवस्थामा राख्ने प्रवन्ध गर्ने	२०८१ जेठ	विद्यालयहरू	सबै विद्यालय	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय
११.	संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको सम्पर्क अद्यावधिक गर्ने	नियमित	गाउँपालिका	सबै विद्यालय	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय

३.१.७ शीघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान,	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१.	सुरक्षित स्थानमा आपत्कालीन प्रयोजनको लागि खानेपानी ट्याङ्की, तथा शौचालयको व्यवस्था गर्ने	निरन्तर	वडास्तरमा	सबै वडाहरूमा	पूर्वाधार विकास शाखा, वडा कार्यालय
२.	जोखिम संवेदनशील भू-उपयोग योजनाका आधारमा पूर्वाधार निर्माणका योजना तयार गर्ने	२०८१ असोज	गाउँपालिका	१	पूर्वाधार विकास शाखा, गाउँपालिका
३.	पूर्ण रूपमा भवन आचार संहिता कार्यान्वयन भएको सुनिश्चित गर्ने गराउने	नियमित	गाउँपालिका	१	पूर्वाधार विकास शाखा, गाउँपालिका
४.	पहिचान गरिएका आपत्कालीन आश्रयस्थलमा अस्थायी आवास, सरसफाइ, खानेपानी, सडक र विजुलीको पूर्वाधार तयार गर्ने	नियमित	गाउँपालिका		पूर्वाधार विकास शाखा, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा
५.	ग्रामीण सडक निर्माण जस्ता पूर्वाधार विकास गर्दा प्राविधिक र वातावरणीय अध्ययन अनुसार विपद् जोखिम नबढ्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने	नियमित	गाउँपालिका		पूर्वाधार विकास शाखा, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा

६.	संरचना तथा पूर्वाधारको पुनर्निर्माण "अझ राम्रो अझ" बलियोको मान्यता अनुरूप गर्ने	नियमित	गाउँपालिका		पूर्वाधार विकास शाखा, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा
७..	विपद्बाट अत्यावश्यक सेवाहरू (जस्तैः सडक, खानेपानी, विजुली आदि) अवरूद्ध भएमा उक्त सेवा सुचारू गर्नको लागि प्राविधिक टोली गठन तथा अभिमुखीकरण गर्ने	निरन्तर	वडास्तरमा	गाउँपालिकामा एक र वडास्तरमा एक	पूर्वाधार विकास शाखा, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा
८.	सम्भावित विपद्बाट पूर्वाधार एवं आर्थिक सामाजिक क्षेत्रमा पर्ने क्षतिको शीघ्र मूल्याङ्कनको लागि लेखाजोखा टोलीलाई प्रशिक्षण दिने	प्रत्येक वर्ष	गाउँपालिका	एक पटक	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी

३.२ पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

विपद्को स्थितिमा प्रतिकार्य गतिविधिहरू समयमै कार्यान्वयन गर्न संस्थागत क्षमता लेखाजोखा गरी सोको तयारी आवधिक रूपमा अद्यावधिक गर्न जरुरी हुन्छ । सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरूमा सम्भावित विपद्को ख्याल गरी प्राय सबै प्रकोपका लागि गर्नुपर्ने जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी र विपद् प्रतिकार्य गर्न संस्थागत तथा भौतिक संरचना, मेशिन तथा औजार, उपकरण सीप विकास, सूचना व्यवस्थापन, जनचेतना, कृत्रिम घटना अभ्यास जस्ता क्रियाकलापहरु समावेश गरिएका छन् । विपद् प्रतिकार्यका कार्यहरूलाई प्रभावकारी बनाउन विषय क्षेत्रगत रूपमा सामान्य पूर्वतयारीको कार्ययोजना देहाय बमोजिम हुने गरी तर्जुमा गरिएको छ ।

३.२.१ समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१.	वर्षा र आँधी/हावाहुरीको पूर्वानुमान सम्बन्धी जानकारी जल तथा मौसम विज्ञान विभाग (सिधै वा वेभपेज मार्फत), प्रदेश र जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रबाट आदान प्रदान गर्ने	निरन्तर	गाउँपालिका स्तर	दिनमा कम्तिमा १ पटक	स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र
२.	बाढी/पहिरो, हावाहुरी र खराब मौसमको सूचना प्राप्त हुना साथ गाउँ तथा समुदायलाई सतर्कता अपनाउन सूचना सम्प्रेषण गर्ने	पूर्वानुमान प्राप्त भए लगत्तै	गाउँपालिका केन्द्रबाट	पूर्वानुमानको खवर पश्चात दिनमा कम्तिमा ३ पटक	स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र तथा वडा कार्यालय

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
			समुदायसम्म पहुँच हुनेगरी		
३.	विपद्बाट हुनसक्ने सम्भावना देखिएमा सबै विषयक्षेत्रहरूलाई तयारी अवस्थामा रहन आग्रह गर्ने	पूर्वानुमान प्राप्त भए लगत्तै	गाउँपालिका	सूचना प्राप्त भएपछि कम्तिमा एक पटक र आवश्यकता अनुसार	स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र
४.	पूर्वानुमान अनुसार वडास्तरीय समितिलाई जानकारी गराई विपद् सम्मुख समुदायलाई सुरक्षित स्थानमा सार्ने व्यवस्था मिलाउने	पूर्वानुमान प्राप्त भए पश्चात लगत्तै	गाउँपालिका स्तर	जोखिममा रहेका सबै समुदाय	स्थानीय तथा वडा विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र
५.	खोज तथा उद्धार टोली र क्षतिको विवरण सङ्कलन टोलीलाई तयारी अवस्थामा राख्ने	पूर्वानुमान प्राप्त भए पश्चात लगत्तै	गाउँपालिका स्तर तथा वडा स्तर	वडास्तरमा	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र, वडा कार्यालय

३.२.२ खाद्य तथा कृषि विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१.	खाद्य तथा कृषि विषयगत क्षेत्रको समन्वयात्मक बैठक बस्ने	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	गाउँपालिका	सूचना प्राप्त भएपछि एक पटक र आवश्यकता अनुसार थप	कृषि शाखा,
२.	भण्डारण वा स्थानीय ब्यापारीसँग करार सम्झौता गरिएको खाद्य सामग्रीहरूको अवस्था निरिक्षण गरी अद्यावधिक गर्ने	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	गाउँपालिका स्तर	सूचना प्राप्त भएपछि एक पटक	कृषि शाखा
३.	विपद् प्रभावित क्षेत्रमा खाद्य सामग्रीहरू ढुवानीका लागि आवश्यक श्रोत साधन तयारी अवस्थामा राख्ने	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	गाउँपालिका स्तर	सूचना प्राप्त भएपछि आवश्यकता अनुसार	कृषि शाखा, विषयक्षेत्र

३.२.३ स्वास्थ्य खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१.	स्वास्थ्य खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्रको समन्वय बैठक बस्ने	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात तत्काल	गाउँपालिका स्तर	सूचना प्राप्त भएपछि १ पटक र आवश्यकता अनुसार थप	स्वास्थ्य शाखा
२.	विपद् प्रभावित क्षेत्रमा आवश्यक पर्ने औषधी तथा खानेपानी शुद्धिकरणका लागि क्लोरिन, पियुष जस्ता औषधिको निरिक्षण गरी तयारी अवस्थामा राख्ने	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	गाउँपालिका स्तर	सम्भावित प्रकोपको प्रकृति अनुसार	स्वास्थ्य शाखा
३.	प्राथमिक उपचार र स्वास्थ्य तथा प्रजनन स्वास्थ्य सेवाको लागि आवश्यक जनशक्ति तयारी अवस्थामा राख्ने	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	गाउँपालिका स्तर	सम्भावित प्रकोपको प्रकृति अनुसार	स्वास्थ्य शाखा
४.	गाउँपालिका मातहत रहेका अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूको सेवा, वेड क्षमता अध्यावधिक गर्ने	तत्काल	गाउँपालिका	सबै स्वास्थ्य संस्था	स्वास्थ्य शाखा
५.	महामारी खासगरी डेंगु र मलेरीया प्रकोप क्षेत्र नक्शांकन गरी लामखुट्टे नियन्त्रण गर्ने काम गर्ने	२०८१ भाद्र	गाउँपालिका		खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्र, वडा कार्यालय
६.	अग्रपंतिमा काम गर्ने स्वास्थ्य तथा सुरक्षा कर्मीको लागि व्यक्तिगत सुरक्षाका सामग्रीहरूको प्रवन्ध गर्ने	तत्काल	गाउँपालिका	सवै स्वास्थ्य संस्था	गाउँपालिका
७.	सबै कर्मचारीहरुलाई सुरक्षा प्रोटोकलको जानकारी गराउने	तत्काल	गाउँपालिका	आवश्यकतानुसार	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
८.	महाब्याधिको समयमा बाहिरबाट आउने मानिसहरूलाई राख्न होल्डिङ् सेन्टर तथा क्वारेन्टिनको प्रवन्ध गर्ने		गाउँपालिका	आवश्यकता अनुसार	आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र
९.	स्वास्थ्य संकट तथा महामारी नियन्त्रण र व्यवस्थापन सम्बन्धि स्वस्थ्यकर्मी सुरक्षाकर्मी र द्रुत प्रतिकार्य टोलीलाई तालिम दिने		गाउँपालिका	आवश्यकतानुसार	स्वास्थ्य संस्थाहरु

३.२.४ आपत्कालीन आश्रय र गैर खाद्य सामग्री विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१.	आपत्कालीन आश्रय र गैर-खाद्य सामग्री विषयक्षेत्रको समन्वयात्मक बैठक बस्ने	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	गाउँपालिका	सूचना प्राप्त भएपछि १ पटक र आवश्यकता अनुसार	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
२.	आपत्कालीन आश्रय स्थलको निरिक्षण गरी तयारी अवस्थामा राख्ने	तत्कालै	वडास्तर	सम्भावित प्रकोप अनुसार	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, वडास्तरीय समिति
३.	अस्थायी आश्रय वा आवास निर्माणका लागि आवश्यक जनशक्ति, सामग्री तथा औजारहरू निरिक्षण गरी तयारी अवस्थामा राख्ने	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	गाउँपालिका स्तर	सम्भावित प्रकोपको समय अनुसार	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी

३.२.५. संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१.	संरक्षण तथा सुरक्षा विषयक्षेत्रको समन्वय बैठक बस्ने	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	गाउँपालिका स्तर	सूचना प्राप्त भएपछि १ पटक र आवश्यकता अनुसार	महिला तथा बालबालिका शाखा,
२.	विपद्जन्य घटनाबाट प्रभावितलाई परामर्श सेवा दिन परामर्श टोली तयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	गाउँपालिका स्तर	सम्भावित प्रकोपको समय अनुसार	स्वास्थ्य शाखा, शिक्षा शाखा,
३.	विपद् प्रभावित क्षेत्र वा शिविर सञ्चालन भएको स्थानमा आवश्यक पर्ने डिग्निटी किट, किशोरी किट, स्यानिटरी प्याड, ह्विल चियर, वैशाखी, लौरी आदि लगायतका सरसामानहरूको निरिक्षण गरी तैयारी अवस्थामा राख्ने।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	गाउँपालिका स्तर	सम्भावित प्रकोपको समय अनुसार	महिला तथा बालबालिका शाखा,
४.	यौन हिंसाबाट प्रभावित हुनसक्ने हरुलाई मध्यनजर गर्दै चिकित्सा समग्री तयारी अवस्थामा राख्ने	निरन्तर	पालिका स्तरमा	मुख्य प्रकोपको सम्भावित समय अगाडी कम्तिमा १ पटक	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, महिला, जेष्ठ नागरीक तथा बालवालिका शाखा
५	यौन हिंसा प्रभावित व्यक्तिलाई बहुक्षेत्रगत सेवा उपलब्ध गराउन श्रोत जुटाउनको लागि समन्वय गर्ने	निरन्तर	पालिका स्तरमा	मुख्य प्रकोपको सम्भावित समय अगाडी कम्तिमा १ पटक	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, महिला, जेष्ठ नागरीक तथा बालवालिका शाखा

३.२.६ आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१.	आपत्कालीन शिक्षा विषयक्षेत्रको समन्वय बैठक बस्ने	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	गाउँपालिका स्तर	सूचना प्राप्त भएपछि १ पटक र आवश्यकता अनुसार	शिक्षा शाखा र विषयक्षेत्र
२.	प्रभावित हुन सक्ने विद्यालयलाई शिक्षण सामग्रीहरू सुरक्षित ठाउँमा राख्न अनुरोध गर्ने	समन्वयात्मक बैठक पश्चात	विद्यालय स्तर	सम्भावित प्रकोप अनुसार	शिक्षा शाखा
३.	विपद्को समयमा अपनाउनुपर्ने सावधानी र सुरक्षाका उपाय तथा अनुशासनका बारेमा विद्यार्थीलाई सचेत गर्ने	तत्काल	विद्यालय स्तर	सम्भावित प्रकोपको सिजन अनुसार	शिक्षा शाखा तथा सम्बन्धित विद्यालय
४.	विपद्को समयमा पठनपाठन निरन्तर गर्न आवश्यक तयारी गर्ने (शिक्षक, विद्यार्थी तथा विद्यालय किटको व्यवस्थापन गर्ने)	तत्काल	गाउँपालिका स्तर	सम्भावित प्रकोप अनुसार	शिक्षा शाखा तथा सम्बन्धित विद्यालय

३.२.७ शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	समन्वय/सहयोग
१.	शिघ्र पुनर्लाभ विषयक्षेत्रको समन्वय बैठक बस्ने	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	गाउँपालिका	सूचना प्राप्त भएपछि एक पटक र आवश्यकता अनुसार	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, पूर्वाधार विकास शाखा
२.	अत्यावश्यक सेवा सुचारू गर्नका लागि आवश्यक जनशक्ति, भण्डारण गरिएका सामग्री तथा उपकरणहरू निरिक्षण गरी तयारी अवस्थामा राख्ने।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	गाउँपालिका	सम्भावित प्रकोपको समय अनुसार	पूर्वाधार विकास शाखा, सामाजिक विकास शाखा
३.	सर्वेक्षण टोलीमा समावेश हुने व्यक्तिलाई तयारी अवस्थामा रहन अनुरोध गर्ने।	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	गाउँपालिका	सम्भावित प्रकोपको समय अनुसार	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति

३.३ आपत्कालीन प्रतिकार्य (कार्यविधि) योजना

आपत्कालीन प्रतिकार्य योजनामा विपद्को समय र विपद् पश्चात् तुरुन्तै चाल्नुपर्ने खोज, उद्धार, उपचार एवम् जोखिम क्षेत्रबाट प्रभावितहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण, राहत वितरणका र विपद् लेखाजोखा तथा सूचना व्यवस्थापन र संप्रेषणका क्रियाकलापहरू सहित प्रत्येक विषयगत क्षेत्र परिचालनको समय तालिका सहितको कार्यविधि समावेश गरिएको छ । प्रतिकार्यको लागि देहाय बमोजिमका विषयगत क्षेत्रका क्रियाकलापहरू तर्जुमा गरिएको छ ।

३.३.१ समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१.	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको आकस्मिक बैठक बसी हरेक विषयगत क्षेत्रलाई तयारी अवस्थामा रहन निर्देशन दिने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	२.	समन्वय खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बस्ने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	३.	खोज उद्धार र सुरक्षाको लागि उद्धारकर्मी, सुरक्षाकर्मी परिचालन गर्ने	सुरक्षा निकाय / जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
	४.	खोज तथा उद्धारका लागि आवश्यक सामग्री र यातायातको बन्दोबस्त गर्ने	बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्र
	५.	घाइतेहरूको शिघ्र उद्धार गर्ने र बेपत्ताहरूको खोजी कार्यलाई तीव्रता दिने	सुरक्षा निकाय
	६.	सम्भावित जोखिम क्षेत्रका समुदायको सुरक्षित स्थानान्तरण गर्ने	सुरक्षा निकाय, वडा समिति
	७.	घाइतेहरूको तत्काल प्राथमिक उपचारका लागि आवश्यक समन्वय गर्ने	स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्र
	८.	मृतकहरूको पहिचान गरी मुचुल्का गरेर शव आफन्तलाई जिम्मा लगाउने	वडा समिति
		समय (२४ घण्टा- हप्ता दिन)	
२४ घण्टा देखि ७ दिन	९.	खोज उद्धार कार्यलाई आवश्यकता अनुसार निरन्तरता दिने	सुरक्षा निकाय
	१०.	२४ घण्टाको कामको समीक्षा गरी आवश्यकता अनुसार थप खोज उद्धार कार्य अघि बढाउने	सुरक्षा निकाय
	११.	प्रभावितहरूको व्यक्तिगत सम्पत्ति तथा सार्वजनिक सम्पत्तिको सुरक्षाको लागि सुरक्षाकर्मी परिचालन गर्ने	सुरक्षा निकाय
	१२.	आवश्यकता अनुसार शव व्यवस्थापन कार्यलाई निरन्तरता दिने	सुरक्षा निकाय
	१३.	बहु क्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा गर्नको लागि सबै विषयगत क्षेत्रलाई समन्वय तथा परिचालन गर्ने	सुरक्षा निकाय
	१४.	विपद्को घटनाको प्रकृति हेरी आवश्यकता अनुसार जिल्ला प्रदेश तथा सङ्घीय सरकारसँग समन्वय गर्ने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
		हप्ता दिन देखि १ महिना सम्म	
७ दिनदेखि	१५.	आवश्यकता अनुसार खोज उद्धार कार्यलाई निरन्तरता दिने	सुरक्षा निकाय
	१६.	विपदमा हराएका वा नष्ट भएका अत्यावश्यक दस्तावेजहरुको लगत सङ्कलन गर्ने	सुरक्षा निकाय, वडा समिति

	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
१ महिना	१७.	हराएका वा नष्ट भएका कागजातहरुको पुनर्निमार्ण तत्काल गर्ने	वडा कार्यालय
	१८.	विषय क्षेत्रगत विस्तृत लेखाजोखाको आधारमा विपदबाट भएको क्षतिको लागि पुनर्स्थापना योजना तयार गर्न समन्वय गर्ने	सबै विषयगत क्षेत्र
	१९.	विपद् पश्चातको आवश्यकता लेखाजोखाको आधारमा गाउँपालिकाको पुनर्निमाण योजना तयार गर्न समन्वय गर्ने	सबै विषयगत क्षेत्र

३.३.२ खाद्य कृषि तथा जीविकोपार्जन विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ २४ २४ घण्टा	१.	खाद्य तथा कृषि विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बोलाउने र अवस्था विश्लेषण गर्ने, प्रभावित हुनसक्ने जनसङ्ख्याको आकलन गरी आवश्यक खाद्य सामग्रीको प्रवन्ध गर्ने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	२.	विस्थापित तथा प्रभावितहरूलाई तत्काल स्वच्छ र सुरक्षित पिउने पानी उपलब्ध गराउने	खोज उद्धार विषयगत क्षेत्र
	३.	विस्थापित तथा अस्थायी आश्रयस्थलमा रहेका सबै परिवारको लागि तत्काल खान मिल्ने खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
२४ घण्टा देखि ७ दिन	४.	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (Initial Rapid Need Assessment-IRNA) आधारमा अवस्था हेरी आगामी एक महिनाको लागि खाद्य आवश्यकताको आकलन गर्ने	विपद् लेखाजोखा टोली
	५.	थप खाद्य सामग्री आवश्यक भएमा स्थानीय तहमा क्रियाशील मानवीय सहायता कार्यमा संलग्न निकायहरूसँग समन्वय तथा अनुरोध गर्ने ।	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
७	६.	विस्थापित तथा अस्थायी आश्रयस्थलमा रहेका सबै परिवारको लागि आवश्यकता एवं न्यूनतम् मापदण्ड बमोजिम खाद्य उपलब्ध गराउने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	७.	विस्थापित तथा प्रभावितहरुलाई खाद्य सामग्री आवश्यकता अनुसार खाद्य सामग्री निरन्तर उपलब्ध गराउने	

दिन देखि १ महिना	८.	खाद्य सामग्री वितरणमा आईपरेका समस्या तथा चुनौतीहरूको विषयमा विषयक्षेत्रको समिक्षा बैठक गर्ने र निष्कर्ष सहितको प्रतिवेदन स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा पेश गर्ने	

३.३.३ स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
		० देखि २४ घण्टा	
	१.	स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बसी अवस्थाको विश्लेषण गर्ने	स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन
	२.	घाइतेको खोज उद्धारसँगै प्राथमिक उपचारका लागि प्राथमिक उपचार टोली परिचालन गर्ने	स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन
	३.	संकटग्रस्त क्षेत्रमा तत्काल प्रतिकार्यको लागि द्रुत प्रतिकार्य टोली (Rapid Response Team - RRT) परिचालन गर्ने	स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन
	४.	स्वास्थ्य संकटग्रस्त क्षेत्र घोषणा गरिएको क्षेत्र एवम् अवधिमा स्वास्थ्य सम्बन्धी प्रोटोकल पूर्ण रूपमा पालना गर्ने / गराउने	स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन
	५.	उच्च संक्रामक महामारी फैलिएको अवस्थामा गाउँपालिका प्रवेश गर्ने नाकाहरुमा कडाई गरी स्क्रिनिङ र क्वारेन्टिनको व्यवस्था गर्ने	सुरक्षा निकाय
	६.	संक्रमितको कन्ट्र्याक ट्रेसिङ् परीक्षण गरी आइसोलेसन र उपचारको प्रवन्ध गर्ने	स्वास्थ्य संस्थाहरु
	७.	अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थाहरू नियमित निसंक्रमित गर्ने, प्रभावित समुदायमा सामान्य क्षति भएका खानेपानी तथा सरसफाइका संरचनाहरू तत्काल मर्मत गर्ने	स्वास्थ्य संस्थाहरु
	८.	विपद् प्रभावित क्षेत्रमा प्राथमिक उपचार डेस्क स्थापना गरी सेवा सञ्चालन गर्ने र अस्थायी आश्रय स्थलमा शौचालय लगायत सरसफाइका अस्थायी संरचनाहरू तयार गर्ने	स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन
	९.	गम्भीर अवस्थाका घाइतेहरूलाई थप उपचारको लागि जिल्ला तथा प्रदेश अस्पतालमा रिफर गर्ने	विपद् व्यवस्थापन समिति
	१०.	दीर्घ रोगीहरू पहिचान गरी उनीहरूको लागि औषधि तथा उपचार सेवा उपलब्ध गराउने	विपद् लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र
		२४ घण्टा देखि १ हप्ता	

२४ घण्टा देखि ७ दिन	११.	मापदण्ड अनुसार शुद्ध पिउने पानी र प्रभावितहरूको अवस्था अनुसार पोषणयुक्त खानाको सुनिश्चतता गर्ने	स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन
	१२.	संक्रमणजन्य महामारीका समयमा अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थाहरू नियमित निसंक्रमित गर्ने	स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन
	१३.	विपद् प्रभावित क्षेत्र तथा अस्थायी आश्रयस्थलमा नियमित औषधि उपचारका साथसाथै गर्भवती जाँच, सुत्केरी र परिवार नियोजन सेवालाई निरन्तरता दिने	स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन
	१४.	गर्भवती महिला, सुत्केरी, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने तथा पोषणयुक्त खानेकुरा वितरणको व्यवस्था मिलाउन खाद्य तथा पोषण क्षेत्रलाई सिफारिस गर्ने	स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन
	१५.	प्रभावित क्षेत्रमा अति जोखिमपूर्ण समुहको पहिचान गर्ने र पहिचान गरिएका अति जोखिम पूर्ण समुहलाई बिशेष निगरानी तथा स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने	स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन
	१६.	उच्च संक्रामक महामारी फैलिएको अवस्थामा गाउँपालिका प्रवेश गर्ने नाकाहरुमा कडाई गरी स्क्रिनिङ र क्वारेन्टिनको व्यवस्था गर्ने	सुरक्षा निकाय
	१७.	मनोसामाजिक परामर्श सेवा सञ्चालनलाई आवश्यकता अनुसार निरन्तरता दिने	संरक्षण विषयगत क्षेत्र
	१८.	अस्थायी आश्रयस्थल तथा प्रभावित समुदायमा महामारीजन्य विपद् फैलिन नदिन थोकथामका उपायहरू अपनाउने	स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन
	१९.	स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको विषयगत आवश्यकता लेखाजोखा गरी पुनर्स्थापन योजना तयार गर्ने	स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन
		२४ घण्टा देखि १ महिना	
	२०.	आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्य उपचार र सेवा प्रवाहलाई निरन्तरता दिने	स्वास्थ्य संस्थाहरू
७ दिन देखि १ महिना	२१.	जनस्वास्थ्य (पोषण, खोप, सुरक्षित मातृत्व, बाल स्वास्थ्य, परिवार नियोजन) सेवा सुरक्षित तरीकाले नियमित संचालन गर्ने प्रवन्ध मिलाउने	स्वास्थ्य संस्थाहरू
	२२.	स्वास्थ्य संकट नियन्त्रण तथा सुरक्षा सम्बन्धी सन्देशमूलक सामग्रीहरू निमित प्रसारण गर्ने	सञ्चार माध्यम
	२३.	थप महामारी फैलिन नदिन रोकथामका उपायहरू निरन्तर गर्ने	स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन

	२४.	स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्रको विपद् पछिको आवश्यकताको लेखाजोखा गरी पुनर्निमाण योजना तयार गर्ने	स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन

३.३.४ आपत्कालीन आश्रय र गैर खाद्य सामग्री तथा बन्दोबस्ती क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
	१.	अस्थायी आश्रय स्थल, खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री र राहत व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बोलाउने र अवस्था विश्लेषण गर्ने, प्रभावित हुनसक्ने जनसंख्यको आकलन गर्ने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	२.	विस्थापितहरूको लागि तत्काल अस्थायी बसोबासको प्रवन्ध गर्ने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	३.	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाको लागि आवश्यक बन्दोबस्त गरी लेखाजोखा टोली परिचालन गर्ने	विपद् लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र
	४.	उद्धारकर्मी, स्वास्थ्यकर्मी तथा घाइतेहरुको ओसार पसार र राहत सामग्रीको ओसार पसार गर्नको लागि यातायातका साधनहरुको प्रवन्ध गर्ने	खोज उद्धार विषयगत क्षेत्र
	५.	विस्थापित तथा अस्थायी आश्रयस्थलमा रहेका सबै परिवारको लागि तत्काल खान मिल्ने खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने	विपद् व्यवस्थापन समिति
	६.	विपद् प्रभावितहरूलाई गर्मीको समयमा झुल र जाडोको समयमा न्यानो कपडाको प्रवन्ध गर्ने	
		२४ घण्टा देखि १ महिना	
२४ घण्टा देखि ७ दिन	७.	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (Initial Rapid Assessment-IRA) का आधारमा आगामी एक महिनाको लागि खाद्य तथा गैर खाद्य आवश्यकताको आकलन गर्ने	विपद् लेखाजोखा विषयगत क्षेत्र
	८.	प्रभावितहरूको लागि अस्थायी आश्रय स्थलमा बसोबासको प्रवन्ध गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिने	आपत्कालीन आश्रय र गैर खाद्य सामग्री तथा बन्दोबस्ती
	९.	अस्थायी आश्रयस्थलमा वा प्रभावित समुदायमा शौचालय, खानेपानी, सरसफाई तथा औषधि उपचारको लागि अन्य विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने	खानेपानी सरसफाई र स्वास्थ्य विषयगत क्षेत्र
	१०.	विस्थापित तथा अस्थायी आश्रयस्थलमा रहेका सबै परिवारको लागि खाद्य सामग्री, खाना पकाउने भाँडाकुँडा र ओढ्ने ओछ्याउने सामग्री उपलब्ध गराउने	आपत्कालीन आश्रय र गैर खाद्य सामग्री तथा बन्दोबस्ती
	११.	अपांगता भएका व्यक्ति एकल महिला र पुरुषका लागि उपयुक्त आश्रय स्थलको प्रवन्ध गर्ने	संरक्षण विषयगत क्षेत्र
	१२.	विपद्को कारण आघातमा रहेका व्यक्तिहरूलाई आश्रयस्थलमा नै मनोसामाजिक परामर्श सेवा प्रदान गर्ने प्रवन्ध गर्ने	संरक्षण विषयगत क्षेत्र
	१३.	अस्थायी आश्रयस्थलमा बालबालिकालाई खेल्ने ठाउँको प्रवन्ध गर्ने	संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्र

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
७	१४.	आवश्यकता अनुसार विस्थापितहरुलाई घर फर्काउने प्रवन्ध गर्ने	आपत्कालीन आश्रय र गैर खाद्य सामग्री तथा बन्दोबस्ती
	१५.	भौतिक संरचना पुनर्निर्माणका लागि आवश्यक काठ सहुलियत दरमा उपलब्ध गराउन सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहसँग समन्वय गर्ने	सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति
	१६.	अस्थायी आश्रयस्थलमा रहेका बालबालिकाको सिकाई निरन्तरताको लागि गाउँपालिकाको शिक्षा शाखा र शिक्षा विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने	संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्र
	१७.	विपद् पश्चातको आवश्यकता लेखाजोखाको लागि आवश्यक बन्दोबस्त मिलाउने	विपद् लेखाजोखा तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र

३.३.५ संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१.	संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बसी अवस्थाको विश्लेषण गर्ने	संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगत क्षेत्र
	२.	आवश्यकता अनुसार प्रभावितहरूलाई मनोसाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने	संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगत क्षेत्र
	३.	विपद्का कारण हराएका वा छुट्टिएका बालबालिकाहरुलाई अभिभावकसँग पुनर्मिलन गराउने	संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगत क्षेत्र
	४.	प्रभावित महिला बालबालिका अपांगता भएका व्यक्ति र जेष्ठ नागरिकलाई संरक्षण दिने	संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगत क्षेत्र
	५.	विपद्को घटनाबाट मानसिक रूपमा प्रभावित व्यक्ति र परिवारका सदस्य गुमाएका व्यक्तिहरूलाई परिस्थितीको आकलन गरी मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने	संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगत क्षेत्र
	६.	नेपाल प्रहरी र स्थानीय सामाजिक संस्थाहरूबीच संयन्त्र तयार गरी बाहिरबाट आउने व्यक्तिहरूमाथि निगरानी राख्ने	संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगत क्षेत्र
	७.	विपद् प्रभावित समुदाय तथा अस्थायी आश्रयस्थलमा सामाजिक र लैंगिक विभेद नभएको सुनिश्चित गर्ने	संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगत क्षेत्र
	८.	मानव बेचबिखन, ओसारपसार र अपहरण जोखिम न्यूनीकरणका लागि गाउँपालिकाको सिमा नाकाहरूमा नागरिक सुरक्षा चेक पोष्ट स्थापना गर्ने	संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगत क्षेत्र
	९.	पहिचान भएका आवश्यकता बमोजिम गर्भवती महिला, सुत्केरी, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकलाई सहयोग गर्ने	संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगत क्षेत्र

	१०.	गर्भवती महिला, सुत्केरी, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकका लागि आवश्यक सामग्रीहरूको दैनिक सूची तयार गरी सामग्री जुटाउने र वितरण गर्ने।	संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगत क्षेत्र
	११.	विशिष्ट आवश्यकता अनुसारका सामग्री जस्तैः डिग्निटी किट वितरण गर्ने।	संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगत क्षेत्र
	१२.	अस्थाई सिकाई केन्द्रहरूमा छात्रा विद्यार्थीहरूमाथि हुन सक्ने हिंसा रोक्नका लागि सुरक्षा संयन्त्र निर्माण गर्ने	संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगत क्षेत्र
	१३.	विपद् प्रभावित समुदाय वा अस्थायी आश्रयस्थलमा महिला तथा किशोरीमाथि हुने हिंसाका गतिविधिलाई निगरानी राख्ने र विशेष संरक्षणको व्यवस्था मिलाउने	संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगत क्षेत्र
	१४.	बालबालिकाका लागि मनोरन्जनात्मक क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने	संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगत क्षेत्र
	१५.	विपद् पछिको आवश्यकता लेखाजोखा गरी संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रको पुनर्निर्माण योजना तयार गर्ने	संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगत क्षेत्र

३.३.६ आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
		०-२४ घण्टा	
० देखि २४ घण्टा	१.	शिक्षा विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बसी अवस्थाको विश्लेषण गर्ने	आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र
	२.	अवस्था अनुसार आपत्कालीन प्रतिकार्यको लागि विद्यालय बन्द गर्नु पर्ने भएमा बन्द गर्न स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सिफारिस गर्ने	आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र
	३.	विद्यालयको क्षति तथा शिक्षक विद्यार्थीको अवस्थाको आकलन गरी खोज उद्धारमा सहयोग गर्ने	आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र
		२४ घण्टा- १ हप्ता	
२४ घण्टा	४.	शिक्षा क्षेत्रमा भएको क्षतिको प्रारम्भिक विवरण संकलन गरी आवश्यकता आकलन गर्ने	आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र
	५.	विपद्का कारण हराएका वा छुट्टिएका बालबालिकाहरुलाई अभिभावकसँग पुनर्मिलन गराउने	आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र
	६.	शिक्षा क्षेत्रमा भएको क्षतिको प्रारम्भिक विवरण संकलन गरी आवश्यकता आकलन गर्ने	आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र
	७.	सिकाई निरन्तरताको कार्ययोजना क्रियाशील गर्ने	आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र

	८.	तत्काल विद्यालय सञ्चालन हुन नसक्ने अवस्थामा अस्थायी सिकाई केन्द्र स्थापना गरी सिकाई सुचारु गर्ने	आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र
	९.	अस्थायी सिकाई केन्द्र पनि सञ्चालन हुन नसक्ने अवस्थामा वैकल्पिक विधिबाट सिकाई सुचारू गर्ने	आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र
	१०.	शिक्षकहरूका लागि आपत्कालीन शिक्षा सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यशाला सञ्चालन गर्ने	आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र
		हप्ता दिन देखि १ महिना	
७ दिन देखि १ महिना	११.	बालबालिकाहरूलाई विद्यालय फर्कने वातावरण बनाउन अभिभावकहरूसँग समुदायमा छलफल गर्ने	आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र
	१२.	विपद् प्रभावित विद्यार्थीहरूको लागि अवस्था र आवश्यकता अनुसार विद्यालय पोशाक, पाठ्यपुस्तक र स्टेसनरी सामग्रीहरू उपलब्ध गराउने	आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र
	१३.	विद्यालय आउने जाने बाटोहरू भत्किएको बिग्रिएको भए मर्मत गराउने	आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र
	१४.	बालबालिकाका लागि मनोरन्जनात्मक क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने	आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र
	१५.	गम्भीर प्रकृतिको अवस्था बाहेक सामान्यत विपद्को घटना भएको ७ दिन सम्ममा सिकाई सुचारू गर्ने प्रवन्ध गर्ने	आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र
	१६.	विपद् पछिको आवश्यकता लेखाजोखा गरी शिक्षा क्षेत्रको पुनर्निर्माण योजना तयार गर्ने	आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र

३.३.७ शीघ्र पुनर्लभि विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ घण्टा		**०-२४ घण्टा**	
	१.	शीघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बसी अवस्थाको वारे छलफल गर्ने	शीघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्र
	२.	विपदबाट क्षति भएका सडक संचार तथा विद्युत पूर्वाधार सूचारू गर्न पहल गर्ने	शीघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्र
२४ घण्टा देखि		**२४ घण्टा- हप्ता दिन**	
	३.	पुनर्स्थापनाका लागि आवश्यक पूर्वाधारहरूको आवश्यकता लेखाजोखा गर्ने	शीघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्र
	४.	अस्थायी आश्रयस्थलमा आधारभूत अस्थायी पूर्वाधार निर्माण गर्ने	शीघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्र
	५.	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (IRA) को आधारमा तत्कालको लागि प्राथमिकता तय गर्ने	शीघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्र
	६.	आफ्नो घर फर्कन चाहने विस्थापितहरूलाई समुदायमा पुनर्स्थापित गर्ने प्रकृया तय गरि पुनर्स्थापित गर्ने	शीघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्र

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समन्वय/सहयोग
७ दिन देखि १ महिना		**हप्ता दिन देखि १ महिना**	
	७.	विषय क्षेत्रगत विस्तृत लेखाजोखाको आधारमा क्षेत्रगत पुनर्स्थापन योजना तयार गर्ने	सबै विषयगत क्षेत्र
	८.	सामान्य क्षति भएका पूर्वाधार तथा संरचनाहरूको मर्मत सम्भार गरी सेवा सुचारू गर्ने	पूर्वाधार विकास शाखा
	९.	विपद् पछिको आवश्यकताको लेखाजोखाको आधारमा गाउँपालिकाको पुनर्निमाण योजना तयार गर्ने	सबै विषयगत क्षेत्रहरु
	१०.	पुनर्निमाण नसकिएसम्म पुनर्निमाणको कामलाई निरन्तरता दिने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति

परिच्छेद चारः बन्दोबस्तीका सामग्रीको उपलब्धता तथा आवश्यकता लेखाजोखा

४.१ स्रोत साधनको विद्यमान उपलब्धता र आवश्यकता

बन्दोबस्तीका सामग्रीहरुको उपलब्धताको लेखाजोखा विषयगत क्षेत्रका आधारमा गरिएको छ । यस गाउँपालिकामा विपद्‌जन्य घटनाहरुमा सम्बन्धित विषयगत क्षेत्र अन्तर्गत उपलब्ध श्रोत साधन तथा सामग्रीहरुको विद्यमान अवस्था देहाय बमोजिम रहेको छ र विद्यमान स्रोत साधनका अतिरिक्त विपद् प्रतिकार्यका लागि विषयक्षेत्रहरूलाई आवश्यक पर्ने थप स्रोत, साधन र उपकरणको विवरण तथा सोको अनुमानित लागत तालिका ४.१ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ४.१: बन्दोबस्ती सामग्रीहरूको उपलब्धता र आवश्यकता लेखाजोखा

समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र			
आवश्यक स्रोत, साधन/उपकरण	**हाल मौज्दात संख्या वा परिमाण**	**थप आवश्यक संख्या**	**आवश्यक रकम**
स्टील कटर (हेभी ड्युटी)	-	-	
घन काठको बिंड भएको	-	-	
गैंती काठको बिंड भएको	-	-	
स्टीलको आरा	-	-	
वायर कटर	-	-	
डाइनामिक डोरी	-	-	
क्लाइम्विङ डोरी	-	-	
आलुमिनियमको भर्यांग (२०-२४ फिट)	-	-	
५ टन क्षमताको हाइड्रोलिक ज्याक	-	-	
पन्जा (छालाको)	-	-	
सेफ्टि हेल्मेट	-	-	
सावेल	-	-	
स्ट्रेचर फोल्डिंग	-	-	
५ केजीको गल	-	-	
मेगा ह्याण्ड माइक	-	-	

हेड लाइट	-	-	
हाते टर्च लाईट	-	-	
त्रिपाल	-	-	
म्याट्रेस	-	-	
ब्लान्केट	-	-	
सिट्ठी	-	-	
भिजिबिलिटी भेस्ट	-	-	
टेन्ट	-	-	
फायर रेक	-	-	
पावर चेन-स	-	-	
प्राथमिक उपचार किट	-	-	
लाईफ ज्याकेट	-	-	
फायर सुट	-	-	
पुल्ली	-	-	
बुट	-	-	
फायर एक्स हो	-	-	
फायर स्वाटर	-	-	
फायर रेक हो	-	-	
पानीको बोत्तल	-	-	
बाँदर धपाउने बन्दुक	-	-	
रेन कोट	-	-	
उद्दार सामग्री सेट ९ वडामा		**९ सेट**	४,५००००
आवश्यक रकम			४,५००००
खाद्य तथा कृषि क्षेत्र			
स्रोत, साधन/उपकरण	**हाल मौज्दात संख्या वा परिमाण**	**थप आवश्यक**	**आवश्यक रकम**

किटनाशक विषादी			३००००
पशु उपचारको निम्ति आवश्यक औषधि			२००००
चामल, नुन, तेल प्याकेट लगाएतका खाद्य सामग्री	न्युनतम १०० घरधुरीलाई आवश्यक पर्ने खाद्य सामग्री को करार सम्झौता गरिनेछ		
आवश्यक रकम			**५०,०००**
स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्र			
स्रोत, साधन/उपकरण	**हाल मौज्दात संख्या वा परिमाण**	**थप आवश्यक**	**आवश्यक रकम**
स्यानीटरी प्याड		५०० प्याकेट	१०,०००
ह्याण्डवास तथा साबुन		५०० सेट	१०,०००
पिपिई सेट/गाउन		२०/४०	३६०००/२८०००
सर्जिकल ग्लोब		७००	३५,०००
स्यानीटाईजर		१०० लिटर	१०,०००
क्लोरिन पाउडर		१० केजी	२०,०००
मेडिसिन		७ सेट	३५,०००
आर.एल. वोटल	-	-	-
प्राथमिक उपचार बाकस/किट		५०	२,५०,०००
खानेपानी सरसफाइ मर्मत टुल बकस	-	९ सेट	१,८०,०००
पाइप, फिटिंग	-	९ सेट	१२००००
अस्थाई चर्पी सेट	-	३०	१४००००
पियुष	-	१००	२०००
एक्वा ट्याब	-	२००	२०००
पि.ए.भाइल	-	२००	५०००
पानी जाँच्ने किट	-	१ सेट	१७०००
आवश्यक रकम			**४,४२,०००**
आपत्कालीन आश्रय र गैर खाद्य सामग्री			

स्रोत, साधन/उपकरण	हाल मौज्दात संख्या वा परिमाण	थप आवश्यक	आवश्यक रकम
ईन्धनबाट चल्ने आरा/ह्याक्सा (Hacksaw)		९	३०००००
एयर लिफ्ट ब्याग		१	२०००००
त्रिपाल/टेन्ट		५०	२०००००
भाँडाकुँडा सेट		५०	५०००००
आवश्यक रकम			**११,००,०००**
संरक्षण र सुरक्षा क्षेत्र अन्तर्गत रहेका स्रोत साधन			
स्रोत, साधन/उपकरण	**हाल मौज्दात संख्या वा परिमाण**	**थप आवश्यक**	**आवश्यक रकम**
वैशाखि	0	१०	१००००
लौरो	०	१०	१०००
व्हिल चियर	०	५	५००००
बेबी किट	०	२०	१०००००
वर्क चेयर	०	२०	१०००००
डिग्निटि किट	०	१००	२०००००
किशोरी किट	०	५०	**५००००**
आवश्यक रकम			**५,६१,०००**
आपतकालिन शिक्षा अन्तर्गत रहेका श्रोत साधन			
स्रोत, साधन/उपकरण	**हाल मौज्दात संख्या वा परिमाण**	**थप आवश्यक**	**आवश्यक रकम**
विध्यार्थि किट	०	२०	१००००
विधालय किट	०	२०	१००००
शिक्षक किट	०	२०	१००००
अस्थाई सौचालय	०	१०	१००००
नोटः स्यानिटरी प्याडको गुणस्तर जांच नगरेको			
आवश्यक रकम			**४,००,०००**
कुल आवश्यक रकम			**३४,३७,०००**

नोटः *यस प्रकारका सामग्रीहरुको विषयक्षेत्रबाट प्राप्त विवरण अनुसार अभिलेख अद्यावधिक गर्ने कार्य विपद् व्यवस्थापन सम्पर्क व्यक्तिले तथा स्थानिय कार्यसंचालन केन्द्रले नियमित रूपमा गर्नेछ।*

४.२ विपद प्रतिकार्यका लागि दक्ष जनशक्ति

यस गाउँपालिकामा विपद्जन्य घटनामा सबै विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू र स्थानीय समुदायहरू प्रतिकार्यका लागि परिचालित हुनेछन् भने निमनानुसार जनशक्ति उपलब्ध रहेको छ ।

जनशक्तिको प्रकार	जनशक्तिको प्रकार	कैफियत
खोज तथा उद्धार		नभएको
CADRE तालिम प्राप्त जनशक्ति		नभएको
प्राथमिक उपचार	२० जना	स्वास्थ्य संस्थामा का पूर्णचन्द्रोदय मा.बि कुला काट्ने, थलारा मा.बि खोली, शैलेश्वरी आ.बि कालिका आ.बि मा ५ जनाका दरले
शव व्यवस्थापन सम्बन्धी विशिष्ट ज्ञान भएका व्यक्तिहरू	गाउँपालिकामा नरहेको	

जनशक्ति सम्बन्धी विवरण हेरफेर भईरहन सक्ने हुँदा सबै विषयक्षेत्रले विपद् प्रतिकार्यका लागि विद्यमान जनशक्तिको तथ्याङ्क नियमित रूपमा अद्यावधिक गरी एकीकृत अभिलेख राख्ने प्रयोजनका लागि विपद् व्यवस्थापन शाखामा पठाउनु पर्नेछ ।

४.३ क्षमता विकास रणनीति र योजना

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नका लागि दक्ष स्रोत व्यक्ति तथा संस्थाहरूको सहयोगमा देहायका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिनेछः

क्र.सं.	क्षमता विकास क्रियाकलापहरु	जिम्मेवारी	समयतालिका
१	विषयक्षेत्रका जनशक्तिलाई उक्त क्षेत्रसँग सम्बन्धित विषयमा अभिमुखिकरण, तालिम र अभ्यासको व्यवस्था गर्ने।	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	विपद् व्यवस्थापन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा पश्चात
२	वडास्तरका विपद् व्यवस्थापन समितिलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अभिमुखिकरण, तालिम प्रदान गर्ने।	विपद् व्यवस्थापन शाखा	विपद् व्यवस्थापन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा पश्चात
३	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोषलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्न क्षमता विकास गर्ने।	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	आगामी आ. व. योजना तर्जुमा प्रक्रिया शुरु हुनु भन्दा अगावै
४	विपद् प्रभावित स्थानमा रहेका विद्यालयहरू र स्थानीय स्वयंसेवकहरूलाई विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी तालिम प्रदान गर्न विषयक्षेत्रको क्षमता विकास गर्ने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	मनसुन अगावै तथा विपद्को घटना हुनु अघि

५	बन्दोबस्तीका सामान तथा औजारहरू व्यवस्थापनका लागि विषयक्षेत्रहरूको क्षमता विकास गर्ने।	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	मनसुन अगावै तथा विपद्को घटना हुनु अघि

परिच्छेद पाँच : कार्यान्वयन अनुगमन तथा सिकाई योजना

५.१ योजना कार्यान्वयन तथा स्रोत व्यवस्थापन

१. यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयनका लागि विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४, नियमावली २०७६ स्थानीय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यस्थापन ऐनमा प्रवन्ध भए बमोजिमका आवश्यक संस्थागत संरचना र नीतिगत प्रवन्ध गरिनेछ ।

२. विपद् व्यवस्थापनका लागि यस गाउँपालिकामा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गरिएको छ । यस विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजनामा स्वीकृत क्रियाकलापका लागि उक्त कोषमा उपलब्ध बजेटबाट गरिनेछ ।

३. गाउँपालिकाको चालु आर्थिक वर्षको स्वीकृत बार्षिक बजेको विपद् व्यवस्थापन शिर्षकको बजेटबाट रकम उपलब्ध गराई प्राथमिकताका आधारमा पूर्वतयारीका गतिविधिहरूको कार्यान्वयनको शुरूवात गरिनेछ । क्रमश: आगामी वर्षको वार्षिक कार्यक्रममा यस योजनाको कार्यान्वयनको लागि आवश्यक श्रोत व्यवस्थापन गरिनेछ ।

४. गाउँपालिकाको आफ्नो स्रोत साधनले कार्यान्वयनमा अपुग हुने तथा प्रदेश र संघीय सरकारको समेत प्राथमिकतामा पर्ने क्रियाकलापहरूको लागि प्रदेश सरकार वा जिल्ला प्रशासन कार्यालय मार्फत् सङ्घीय सरकारसँग अनुरोध गरी स्रोत जुटाइनेछ ।

५. विकास साझेदार संस्थाहरू (द्धिपक्षीय, बहुपक्षीय, संयुक्त राष्ट्रसंघ अन्तर्गतका निकायहरू र रेडक्रस अभियान) बाट प्राप्त हुने सहायतालाई यस योजनाको कार्यान्वयनको लागि परिचालन गरिनेछ ।

६. निजी तथा व्यावसायिक क्षेत्रको व्यवसायिक सामाजिक उत्तरदायित्व र अन्य पहल मार्फत निजी क्षेत्रको सहभागिता र सहायता विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका लागि परिचालन गरिनेछ ।

७. गाउँपालिकामा रहेका सामाजिक तथा सामुदायिक संस्थासँग भएको भौतिक, सामाजिक, आर्थिक तथा मानवीय श्रोतलाई यस योजनाको कार्यन्वयनको लागि एकिकृत रूपमा परिचालन गरिनेछ ।

८. यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले निर्दिष्ट गरेका विपद् जोखिम न्यूनिकरण र पूर्वतयारीका गतिविधिहरूलाई गाउँपालिकाले सञ्चालन गर्ने आवधिक योजना, विषयगत योजना तथा कार्यक्रमहरूसँग समायोजन तथा एकिकरण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

९. यस योजनाको कार्यान्वयनको अवस्था अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको गाउँपालिकाका उप प्रमुखको संयोजकत्वमा रहेको अनुगमन समितिले गर्नेछ । उक्त अनुगमन समितिले अनुगमन गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति समक्ष प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नेछ ।

१०. गाउँपालिका पालिकाको वेवसाइटमा विपद् पोर्टल तयार गरी विपद्बाट भएको क्षति तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी भएका गतिविधिहरू नियमित रूपमा अद्यावधिक गरिनेछ ।

११. स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले वर्षभरिको विपद्को अवस्था र गतिविधिलाई समेटेर गाउँपालिका विपद् प्रतिवेदन सामान्य अवस्थामा वार्षिक रूपमा प्रकाशन गर्नेछ भने कुनै ठूलो विपद्को अवस्था आएमा आवश्यकता अनुसार प्रतिवेदनहरू प्रकाशित गरिनेछ ।

१२. यस योजनाको कार्यन्वयनबाट प्राप्त सिकाई तथा तत्कालीन आवश्यकताका आधारमा यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई वार्षिक रूपमा अद्यावधिक गर्दै लगिनेछ ।

५.२ अन्य निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्य

१. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि छिमेकी गाउँ तथा गाउँपालिका, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा बझाङ्ग, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, मानवीय सहायता कार्यमा संलग्न निकाय तथा विकास साझेदार संस्था, स्थानीय सामाजिक सङ्घ संस्था तथा निजी क्षेत्रसँग सहयोग र सहकार्य गरिनेछ । विपद् परेको समयमा खोज उद्धार तथा आगलागीको नियन्त्रणमा दमकल, एम्बुलेन्स तथा जनशक्ति परिचालनमा सुरक्षा निकाय र छिमेकी स्थानीय तहसँग समन्वय गरिनेछ । अन्य किसिमका थप सहयोग आदानप्रदान गर्न गाउँपालिका कार्यपालिकाले अन्य स्थानीय तहहरुसँग आवश्यक समझदारी वा सम्झौता गर्नेछ ।

२. गाउँपालिकाले विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा प्रतिकार्यको लागि प्रमुख रूपमा गाउँपालिकाभित्र र बाह्य गरी दुई प्रकारको समन्वय गर्नु पर्दछ । गाउँपालिकाभित्र पनि गाउँपालिका मातहतका निकाय वा समितिबीच र अन्य सरकारी, गैरसरकारी, सामाजिक तथा निजी संस्थाहरूबीच समन्वय र सहकार्य गर्नुपर्ने हुन्छ । बाह्य समन्वयमा जिल्ला, प्रदेश र संघीय तहका सुरक्षा निकाय तथा सरकारी निकायहरूसँग र अन्य गैर सरकारी तथा सहयोगी निकाय तथा संस्थाहरूसँगको समन्वय गर्नु पर्दछ । जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला स्थित अन्य गैह्र सरकारी संस्था तथा निजी क्षेत्रसँग समन्वय गरी थप स्रोत परिचालन गरिनेछ । जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रसँग विपद् सम्बन्धी सूचना आदानप्रदान गर्न आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।

३. विषयगत क्षेत्रको अवधारणा अनुसार गाउँपालिका भित्रका सम्पूर्ण विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यसँग सम्बन्धित संस्था तथा निकायहरू सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको सदस्य रहन्छन र उक्त संस्था तथा निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्यको जिम्मेवारी सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने विषयगत समिति र यसका संयोजक तथा सम्बन्धित शाखाको हुनेछ ।

३. जिल्ला, प्रदेश तथा संघीय तहका निकायहरूसँगको समन्वय, सुरक्षा निकायहरूसँगको समन्वय तथा गाउँपालिका बाहिरका सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरु र सहयोगी निकायहरूसँगको समन्वयको जिम्मेवारी गाउँपालिका प्रमुख र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको हुनेछ ।

४. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको लागि सम्पूर्ण सरकारी, गैरसरकारी, सामाजिक तथा निजी क्षेत्रको स्रोत परिचालन विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाअनुरूप गाउँपालिकाको प्राथमिकता अनुसार एकद्धार नीति बमोजिम हुनेछ । संस्थागत समन्वय र सहकार्यको ढाँचा निम्न बमोजिम हुनेछ ।

५.३ अनुगमन, मूल्यांकन तथा सिकाई योजना

५.३.१ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समिति

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयनको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि गाउँपालिकाको उपाध्यक्षको प्रमुखको संयोजकत्वमा देहाय बमोजिमका सदस्यहरू रहेको एक अनुगमन समिति रहनेछ । सामान्य अवस्थामा यस अनुगमन समितिले पूर्वतयारी योजनाको कार्यान्वयनको वार्षिक रूपमा अनुगमन गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई प्रतिवेदन बुझाउनेछ । कुनै खास विपद् एवम् स्वास्थ्य संकटको अवस्थामा नियमित रूपमा समष्टिगत र विषय क्षेत्रगत प्रतिकार्य र पूर्वतयारीको अनुगमन गरी सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रलाई पृष्ठपोषण गर्नेछ । गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समितिले अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिका सदस्यहरुको मनोनयन गर्नेछ । यस अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिको सदस्यमा मनोनयन गर्दा राष्ट्रिय राजनीतिक दलका गाउँपालिका कार्य समितिका प्रमुख नै गाउँपालिकाको पदाधिकारी रहेको खण्डमा अर्को व्यक्तिलाई प्रतिनिधिको रूपमा मनोनयन गर्नु पर्नेछ । यसैगरी वडाध्यक्षहरूमध्येबाट मनोनयन गर्दा कुनै पनि विषयगत क्षेत्रको संयोजक नरहेका वडाध्यक्षमध्येबाट मनोनयन गर्नु पर्नेछ ।

तालिका ५.१: अनुगमन तथा मूल्यङ्कन समिति

क्र.सं.	भूमिका	संस्था	पद
१	संयोजक	थलारा गाउँपालिका	उपाध्यक्ष
२	सदस्य	थलारा गाउँपालिका	संयोजक - विधायन समिति
३	सदस्य	थलारा गाउँपालिका	संयोजक - सुशासन समिति
४	सदस्य	थलारा गाउँपालिका	संयोजक - आर्थिक समिति
५	सदस्य	राष्ट्रिय राजनीतिक दलका गाउँपालिका समिति	प्रमुखहरु
६	सदस्य	समितिले तोकेका तीन जना	वडाध्यक्षहरु
७	सदस्य सचिव	थलारा गाउँपालिका	आन्तरिक लेखा प्रमुख

५.३.२ लक्ष्य र सूचकहरु

यस योजनामा गाउँपालिकामा विपद्बाट प्रभावित हुने परिवार, मृत्यु हुने तथा घाईतेको सङ्ख्या एवम् आर्थिक क्षतिको न्यूनीकरण गर्ने लक्ष्य लिईएको छ । यस योजनाको अनुगमन, मूल्याङ्कन र समीक्षाको लागि देहाय बमोजिमको लक्ष्य सूचकहरु निर्धारण गरिएको छः

क्रसं	**सूचकहरू**	**भए**	**नभएको**
१. सामान्य पूर्वतयारीको लागि			
पूर्वतयारीका सूचकहरू			
१.	स्थानीय आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र संचालन भएको		
२.	खोज उद्धार तथा राहत सामग्रीको भण्डारण मौज्दात रहेको		
३.	वडामा सामुदायिक प्रथम उद्धारकहरू तयार भएको		
४.	वडामा सामुदायिक विपद् तथा जलवायु सूचना केन्द्र स्थापना भएको		
५.	विपद् सम्बन्धी विवरण गाउँपालिकाको वेभसाइटमा अपडेट गर्ने वेभ पोर्टल संचालन भएको		
६.	प्रत्येक वडामा आपत्कालीन प्रयोजनका लागि हेलिप्याड निर्माण भएको		
७.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना वार्षिक रूपमा अद्यावधिक भएको		
२. समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार			
	पूर्वतयारीका सूचकहरू		
१.	खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचार सामग्रीको विवरण		
२.	समन्वय बैठकको निर्णय पुस्तिका		
३.	वडा तहको खोज उद्धार कार्यदलहरूको विवरण		
प्रतिकार्यका सूचकहरू			
१.	खोज उद्धार कार्यको विवरण		
२.	खोज उद्धार टोलीको परिचालन		
३.	आकस्मिक बैठकको निर्णय पुष्तिका		
३. स्वास्थ्य खानेपानी सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्धन विषयगत क्षेत्र			
पूर्वतयारीका सूचकरू			
१.	प्रत्येक वडामा तालिम प्राप्त प्राथमिक उपचारकको विवरण		
२.	स्वास्थ्य संस्थामा राखिएको औषधिको बफर स्टकको अद्यावधिक विवरण		
३.	स्वास्थ्य संस्थाहरूको आपत्कालीन योजना		
४.	आपत्कालीन सरसफाइ र स्वच्छता सम्बन्धी सामग्रीहरूको भण्डारण गरिएको		
६.	पहिचान गरिएका आपत्कालीन आश्रयस्थलमा खानेपानी आपूर्तिको श्रोत र माध्यम तयार गरिएको		
७.	सरसफाइ र स्वच्छता सम्बन्धी सूचना तथा सञ्चार सामग्रीहरू तयार भई प्रसारण गरिएको		
प्रतिकार्यका सूचकहरू			

१.	प्राथमिक उपचार सेवा प्राप्त गरेको जनसङ्ख्या		
२.	पोषणयुक्त खानेकुरा उपलब्ध भएको जनसङ्ख्या		
३.	स्वास्थ्य क्षेत्रको पुनर्स्थापन तथा पुर्निर्माण योजना		
४.	प्रजनन स्वास्थ्य लिने गर्भवती तथा सुत्केरीको संख्या		
५.	स्वास्थ्य सेवा लिने लैंगिक तथा यौन प्रभावितहरुको संख्या		
६.	मापदण्ड अनुसार खानेपानी उपलब्ध भएको परिवार		
७.	प्रभावित समुदाय तथा आश्रयस्थलमा मापदण्ड अनुसारको सरसफाइको प्रवन्ध		
४. अस्थायी आश्रय स्थल, खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री र राहत व्यवस्थापन			
पूर्वतयारीका सूचकरू			
१.	कम्तिमा ५० घर परिवारलाई पुग्ने न्यूनतम मापदण्ड अनुसारको आवश्यक गैर खाद्य सामग्रीहरूको भण्डारण गरिएको		
२.	आपत्कालीन समयमा खाद्यान्न आपूर्तिको लागि सम्झौता भएको		
३.	प्रत्येक वडामा अस्थायी आश्रयस्थलको लागि ठाउँको पहिचान भएको		
४.	अस्थायी आश्रयस्थलको लागि भवन निर्माण भएको वा आश्रयस्थल निर्माणका समग्रीहरूको बन्दोबस्त भएको		
५.	आपत्कालीन प्रयोजनका लागि यातायात संचार तथा बन्दोबस्तीका सामाग्रीहरूको व्यवस्था भएको		
प्रतिकार्यका सूचकहरू			
१.	विपदबाट विस्थापित परिवारलाई अस्थायी आश्रयस्थल उपलब्ध गराएको विवरण		
२.	प्रभावित परिवारलाई खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्री उपलब्ध गराएको विवरण		
३.	प्रभावित परिवारलाई राहत सामग्री उपलब्ध गराएको विवरण		
४.	नगद सहायता प्राप्त गरेका परिवारको विवरण		
५. संरक्षण तथा शिक्षा विषयगत क्षेत्र			
पूर्वतयारीका सूचकरू			
१.	शिक्षा क्षेत्रको सिकाई निरन्तरता योजना तयार भएको		
२.	विद्यालय सुरक्षा सम्बन्धी व्यवस्थापन समिति र प्रअलाई अभिमुखीकरण गरिएको		
३.	सबै विद्यालयमा विद्यालय विपद् व्यवस्थापन समिति र कार्यदल गठन भएको		
४.	विद्यालय र गाउँपालिकामा नियमित कृतिम घटना तथा सिमुलेसन अभ्यास भएको		
प्रतिकार्यका सूचकहरू			
१.	अस्थायी सिकाइ केन्द्रहरूको विवरण		
२.	वैकल्पिक सिकाइ संचालन भएको विवरण		
३.	शिक्षा क्षेत्रको पुनर्निर्माण योजना		
६. विपद् लेखाजोखा तथा सूचना व्यवस्थापन			
पूर्वतयारीका सूचकरू			
१.	गाउँपालिकामा विपद् लेखाजोखा टोली तयार भएको		
२.	क्षेत्रगत लेखाजोखा फारम तयार भएको		
३.	विपद् लेखाजोखा टोलीलाई विपद् लेखाजोखा सम्बन्धी तालिम दिइएको		

४.	स्थानीय आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्रको विपद् सूचना संकलन व्यवस्थापन र प्रसारण प्रक्रिया तय भएको		
प्रतिकार्यका सूचकहरू			
१.	द्रुत लेखाजोखा प्रतिवेदन (कुनै विपद् विशेष)		
२.	क्षेत्रगत विस्तृत लेखाजोखा प्रतिवेदन (कुनै विपद् विशेष)		
३.	स्थानीय आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्रमा विपद् सम्बन्धी विवरण अद्यावधिक भएको		
७. पुनर्स्थापन तथा पुनर्निर्माण			
पूर्वतयारीका सूचकरू			
१.	पहिचान गरिएका आश्रयस्थलमा सडक खानेपानी सरसफाइ पूर्वाधार तयार भएको		
२.	प्रत्येक वडामा आपत्कालीन प्रयोजनको लागि हेलिप्याड निर्माण भएको		
३.	पूर्वाधारहरू विपद् जोखिमबाट सुरक्षित बनाइएको		
प्रतिकार्यका सूचकहरू			
१.	विपदबाट क्षति भएका पूर्वाधारको मर्मत भएको		
२.	जीविकोपार्जन सहायता प्राप्त गरेका परिवारको विवरण		
३.	क्षेत्रगत पुनर्स्थापन तथा पुनर्निर्माण योजना		
४.	पुनर्निर्माण कार्यको प्रगति विवरण		

५.३.३ अनुगमन, मूल्यांकन र परिमार्जन

यस योजना कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने कार्य अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिले गर्नेछ। उक्त समितिले माथि उल्लिखित सूचकहरुको आधारमा नियमित रूपमा योजना कार्यान्वयनको अवस्थाको अनुगमन गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्नेछ । यस्तो प्रतिवेदनमा औंल्याईएका सुधार गर्नुपर्ने विषयलाई सम्बन्धित विषयक्षेत्रले सुधार गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ र योजनामा नै सुधार गर्नुपर्ने अवस्थामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको परिमार्जन गर्दा समावेश गरिनेछ । यस योजनाको पूनरावलोकन तथा पृष्ठपोषण सङ्कलन तलको तालिका बमोजिम हुनेछः

विवरण	जिम्मेवार निकाय	गर्नुपर्ने मुख्य कार्य	समय
योजना कार्यान्वयनको समिक्षा	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	आवधिक रूपमा समिक्षा बैठक गर्ने	कार्तिक महिना
			माघ महिना भित्र
			बैशाख महिना भित्र
			श्रावण महिना (आगामी आ.व. को)
योजनाको पुनरावलोकन	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	विषयक्षेत्र अनुसारका क्रियाकलापहरुको पुनरावलोकन गरी योजना अद्यावधिक गर्ने	प्रत्येक वर्ष चैत्र मसान्त

सन्दर्भ सामग्रीहरु

नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय (२०७६), विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७६: नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय, काठमाण्डौ ।

नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय (२०७५), विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८–२०३०: नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय, काठमाण्डौ।

नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय (२०७५), विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति २०७५: नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय, काठमाण्डौ।

नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय (२०७६), राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा, २०७० (प्रथम संशोधन २०७५): नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय, काठमाण्डौ ।

नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय (२०६७), विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७ (प्रथम संशोधन २०७६): नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय, काठमाण्डौ ।

नेपाल सरकार, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय (२०७४), स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४: नेपाल सरकार, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय, काठमाण्डौ ।

नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय (२०७१), विपद् व्यवस्थापन दिग्दर्शन: नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, काठमाण्डौ ।

नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय (२०७५), विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना (नमूना): नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, काठमाण्डौ ।

अनुसूची १ : स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा विद्यमान पदाधिकारीहरूको विवरण

क्र.सं.	नाम	पद	आवद्ध निकाय/कार्यालय/संस्था	सम्पर्क नम्बर
१.	श्री प्रकाश बहादुर रोकाया	संयोजक	गाउँपालिका प्रमुख	९८५१३१०६४५
२.	श्री राम बहादुर खाती	सदस्य	गाउँपालिका उपप्रमुख	९८४८७२४६२२
३.	श्री सिद्धराज पण्डित	सदस्य	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५८४९०२५४
४.	श्री बल बहादुर नाथ	सदस्य	इलाका प्रहरी कार्यालय	९८४८८१७१०८
५.	श्री संगीत रोकाया	सदस्य	पूर्वाधार विकास शाखा	९८४३२२९८९०
६.	श्री धर्म रोकाया	सदस्य	नेपाल रेड क्रस सोसाइटी-थलारा	९८५७०८६०९९
७.	रविन्द्र जोशी	सदस्य	वडा नं १ –अध्यक्ष	९८६५९१४८९१
८.	रविन्द्र वहादुर खाती	सदस्य	वडा नं २ –अध्यक्ष	९८६८५७६४६८
९.	प्रकाश भण्डारी	सदस्य	वडा नं ३ –अध्यक्ष	९८६९९०४२८२
१०	रामचन्द्र जोशी	सदस्य	वडा नं ४ –अध्यक्ष	९८६८५०७१२६
११.	नर बहादुर खाती	सदस्य	वडा नं ५ –अध्यक्ष	९८४८०५३७३५
१२.	अनिल कुमार विष्ट	सदस्य	वडा नं ६ –अध्यक्ष	९८६९४४१८२४
१३.	किस्ने सार्की	सदस्य	वडा नं ७ –अध्यक्ष	९८४२३६०१५५
१३.	टिकाराम जोशी	सदस्य	वडा नं ८ –अध्यक्ष	९८६४७७५०३९
१४.	लोकेन्द्र बहादुर विष्ट	सदस्य	वडा नं ९ –अध्यक्ष	९८५८४९१०९१
१५.	प्रकाश भण्डारी	सदस्य – सचिव	सूचना प्रबिधि शाखा , थलारा गाउँपालिका	९८६५६५४६६५

अनुसूची २ : सरोकारवाला निकायको पहिचान तालिका

क्र.सं.	निकाय/ संस्था	विषयक्षेत्र	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क फोन नं.
१.	नेपाल रेड क्रस सोसाइटी	सूचना एवं खोज तथा उद्धार , खाद्य कृषि तथा जीविकोपार्जन, अस्थायी आश्रयस्थल र गैर खाद्य सामग्री तथा बन्दोवस्ती	धर्म रोकाया	९८५७०८६०९९
२.	प्रगतिशिल युवा समाज (PYS)	कृषि तथा शिक्षा, विपद व्यबस्थापन	लवराज जोशी	९८४८४७५६४५
३.	युनाइटेड मिसन टु नेपाल	स्वास्थ्य तथा शिक्षा, विपद व्यबस्थापन	अनिता अधिकारी	९८४५६२०६३५
४.	दलित सहयोग समाज	संरक्षण, स्वास्थ्य, शिक्षा		
५.	साईपाल विकास समाज	शिक्षा	जनक खड्का	९८६५७७०६५२
७.	इलाका प्रहरी कार्यालय	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार र संरक्षण	रामसिंह बिष्ट	९८६५५७७५१८
८.	स्थानीय संचारकर्मी	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार	पदम खड्का	९८६३१०७७४८

अनुसूची ३ : विषयगत क्षेत्रको विवरण

क्रसं	विषयगत क्षेत्र	नेतृत्व
१.	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार	गाउँपालिका प्रमुख – गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति
२.	खाद्य कृषि तथा जोविकोपार्जन	संयोजक - वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति
३.	स्वास्थ्य, खानेपानी सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्द्धन	संयोजक - सामाजिक विकास समिति
४.	आपत्कालीन आश्रय तथा गैर खाद्य सामग्री	संयोजक - वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति
५.	संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगत क्षेत्र	संयोजक - सामाजिक विकास समिति

६.	आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र	संयोजक - सामाजिक विकास समिति
७.	शिघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्र	संयोजक - पूर्वाधार विकास समिति

१. **समन्वय, सूचना एवं खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र**

विषयगत उद्धेश्यः

सम्भावित विपद्को समयमा सवै वडा तथा समुदाय संग समन्व, सुचना आदान प्रदान तथा खोज उद्धारका कार्यहरु गर्नुपर्ने हुन सक्छ यस विषयगतक्षेत्रले विपद्को समयमा सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूसँग समन्वय कायम गर्ने, विपद्को अवस्था आउनसक्ने पूर्वानुमान प्राप्त भएपछि स्थानीय सञ्चार माध्यमबाट सूचना सम्प्रेषण गर्ने, प्रकोपको कारण समस्यामा परिरहेका वा घाईतेलाई उद्धार गर्ने, हराएकाहरूको खोजी गर्ने, मानिसको मृत्यु भएमा सनाखत शव व्यवस्थापन (वा हस्तान्तरण) को लागि प्रवन्ध मिलाउने, पीडितहरूलाई राहत रकम वितरण गर्ने आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ ।

क्रसं	भूमिका	संस्था	पद	नाम	सम्पर्क नं
१.	संयोजक	थलारा गाउँपालिका	गाउँपालिका प्रमुख- स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	प्रकाश बहादुर रोकाया	९८५१३१०६४५
2		थलारा गाउँपालिका	गाउँपालिका उप प्रमुख- स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	राम बहादुर खाती	9848724622
२.	सदस्य सचिव	थलारा गाउँपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सिद्धराज पण्डित	९८५८४९०२५४
३.	सदस्य	इलाका प्रहरी कार्यालय	प्र.स.नि.	रामसिंह बिष्ट	९८६५५७७५१८
४.	सदस्य	नेपाल रेड क्रस सोसाइटी	सभापती	धर्म रोकाया	९८६८७२६२१४
५.	सदस्य	थलारा गाउँपालिका	विपद फोकल पर्सन- सूचना प्रबिधि अधिकृत	प्रकाश भण्डारी	९८४९७८२३८३
६.	सदस्य	स्थानीय पत्रकार प्रतिनिधि	स्थानीय पत्रकार	पदम खड्का	९८६३१०७७४८

२. **खाद्य कृषि तथा जीविकोपार्जन विषयगत क्षेत्र**

विपद्बाट उत्पन्न हुने सम्भावित परिस्थिति :

विपद् वाट प्रभावित परिवारको लागी नियमित खाना मा कमि तथा पहुँचमा कमि हुन सक्छ। विशेषगरी गर्भवती, सुत्केरी, जेष्ठ नागरिक र बालबालिकामा रोगको संक्रमण को सम्भावना वढी रहन सक्छ।

विषयगत उद्धेश्य :

जिवन जिउनका लागी प्रतिदिन आवाश्यक पर्ने क्यालोरी शक्ति सहितको खाना आवश्यकता र परिस्थितिका आधारमा उपलव्ध गराउन पहल गर्ने।

यस विषयगत क्षेत्रले विपद्को अवस्थामा पीडितहरूलाई तत्काल सुख्खा खानेकुरा, विस्थापित भई शिविरमा बसेकालाई चामल, दाल, नुन, तेल आदि खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने, पकाउनको लागि प्रवन्ध मिलाउने र कृषि क्षेत्रमा भएको क्षति विवरण तयार गर्ने आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ।

क्रसं	भूमिका	संस्था	पद	नाम	सम्पर्क नं
१.	संयोजक	थलारा गाउँपालिका	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति संयोजक		
२.	सदस्य सचिव	थलारा गाउँपालिका	कृषि संयोजक	प्रदीप नेपाली	९८६५६१८६५५
३.	सदस्य	प्रगतिशिल युवा समाज (PYS)	कार्यकारी निर्देशक	लवराज जोशी	९८४८४७५६४५
४.	सदस्य	नेपाल रेड क्रस सोसाइटी	सभापती —थलारा उप-शाखा	धर्म रोकाया	९८५७०८६०९९
५	सदस्य	पशुसेवा शाखा		दिनेश प्रसाद भट्ट	९७६१७९६२६९
६	सदस्य	बहुक्षेत्रीय पोषण		ईन्द्र बहादुर कडायत	९७६२३०९०४४

३. स्वास्थ्य, खानेपानी सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्धन विषयगत क्षेत्र

विपद्‌बाट उत्पन्न हुने सम्भावित परिस्थिति :

स्वास्थ्य संस्थाहरु नष्ट हुने, औषधी र उपकरण तथा स्वास्थ्य कर्मीको कमि हुन जाने,खाद्य सामाग्रीका अभावमा कुपोषण हुने, विशेषगरी गर्भवती, सुत्केरी, जेष्ठ नागरिक र बालबालिकामा रोगको संक्रमण को सम्भावना वढी रहन सक्छ।

विषयगत उद्धेश्य :

आपतकालिन अवस्थामा मानव जिवन सुरक्षा गर्न खास गरी एकदमै जोखिममा रहेका समुदायका मानिसहरुको स्वास्थ्य, प्रजनन स्वास्थ्य तथा पोषणको आवाश्यक्ता र परिस्थितिका आधारमा सेवा उपलव्ध गराउने ।

यस विषयगत क्षेत्रले विपद्‌मा घाईते भएकाहरूको प्राथमिक उपचार गर्ने, महामारी हुनबाट बचाउने विधिहरू अवलम्वन गर्ने, शिविरमा उपचार गर्न नसकिने प्रकृतिका स्वास्थ्य समस्या भएमा विरामीलाई अस्पतालसम्म पुऱ्याई स्वास्थ्य उपचारको सुनिश्चितता गर्ने, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, गर्भवती तथा सुत्केरी महिलामा पोषणको कमी भएमा त्यसबाट हुनसक्ने समयस्याबारे पीडित र सरोकारवालालाई सचेत गर्ने आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ।

क्रसं	भूमिका	संस्था	पद	नाम	सम्पर्क नं
१.	संयोजक	थलारा गाउँपालिका	सामाजिक विकास समिति संयोजक		
२.	सदस्य सचिव	थलारा गाउँपालिका	स्वास्थ्य संयोजक	पदम बहादुर ओली	९८६५८८२९३८
३.	सदस्य	नेपाल रेड क्रस सोसाइटी	सभापती —थलारा उप-शाखा	धर्म रोकाया	९८५७०८६०९९
४.	सदस्य	युनाइटेड मिसन टु नेपाल	कार्यक्रम अधिकृत (DRR)	अनिता अधिकारी	९८४५६२०६३५
५.	सदस्य	स्वास्थ्य चौकी दंगाजी	सदस्य	रचना बुढा	९८६०३९६६८४
६.	सदस्य	स्वास्थ्य चौकी कोटभैरब	सदस्य	भकतराज पाण्डेय	९८६४६४७३४६
७	सदस्य	स्वास्थ्य चौकी मालुमेला	सदस्य	सुनिल अधिकारी	९८६५८७२४३०
८	सदस्य	आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र वडा नं १	सदस्य	महेष भट्ट	९८६८५५८३१५
९	स	आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र वडा नं ४		ीदपेन्द्र बि.सी	९८४९६६४२४६

१०		आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र वडा नं ८		अम्मरराज जोशी	९८६८७६६७९३
११		आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र वडा नं ९		सुरेश बहादुर बिष्ट	९८६५९४०१५६
१२		स्वास्थ्य चौकी कोइरालकोट		िवजयराज खाती	९८६६२३८८९४
१३		स्वास्थ्य चौकी पाराकाट्ने		रुपेश बोहरा	९८४१८५८६७५
१४		स्वास्थ्य शाखा		जुनु कुमारी ऐर	९८६६५३६६६४

४. अस्थायी आश्रयस्थल, गैर खाद्य सामग्री तथा बन्दोवस्ती विषयगत क्षेत्र

विपद्बाट उत्पन्न हुने सम्भावित परिस्थिति :

प्रभावित हरुको आश्रय तथा वासको अभाव हुन सक्छ, प्रतिकुल वातावरणका कारण अति संकटासन्न वर्ग (गर्भवती, सुत्केरी, वालवालिका, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु) को स्वास्थ्यमा प्रतिकुल प्रभाव, महिला तथा वालवालिका हिँसाको जोखिममा पने सम्भावना वढी रहन सक्छ ।

विषयगत उद्धेश्य :

आपतकालिन अवस्थामा प्रभावित परिवारलाई आश्रय स्थल उपलव्ध गराउने, सुरक्षित वासको व्यवस्था तथा जोखिम कम गर्न पहल गर्ने र पस्थितिका आधारमा सेवा उपलव्ध गराउने ।

यस विषयगत क्षेत्रले विपद्को कारण घरमा क्षति पुगी बस्न नसक्ने अवस्थाका प्रभावितहरूलाई आपत्कालीन आश्रय वा वासको लागि अस्थायी स ंरचना निर्माण गर्ने, पभावितहरूलाई गैर-खाद्य सामग्री वितरण आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ ।

क्रसं	भूमिका	संस्था	पद	नाम	सम्पर्क नं
१.	संयोजक	थलारा गाउँपालिका	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति संयोजक		
२.	सदस्य सचिव	थलारा गाउँपालिका	प्राबिधिक शाखा प्रमुख	संगीत रोकाया	९८६०६१९७०१
३	सदस्य		महिला तथा वालवालिका शाखा	हेमन्त चन्द	९८६१८६०३०७
४	सदस्य		प्रहरीचौकी	रामसिंह बिष्ट	९८६५५७७५१८

५	सदस्य		जिन्सी शाखा	भरत रोकाया	९८४८४३६८४३

५. संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगत क्षेत्र

विपद्‌बाट उत्पन्न हुने सम्भावित परिस्थिति :

विपद् प्रभावित हरुमा मानसिक तनाव वढ्ने, पारिवारिक विछोड हुने, लैंगिक हिँसामा बृद्धि हुने, शान्ति सुरक्षाको अभाव हुने महिला तथा किशोरीको प्रजनन स्वास्थ्यमा नकारात्मक असर तथा मनोवैज्ञानिक त्रासको सम्भावना रहन सक्छ ।

विषयगत उद्धेश्य :

बालवालिका तथा जोखिममा रहेका समुदायको आपतकालिन अवस्थाका कारण उत्पन्न हुने हिंसा, शोषण तथा दुर्व्यवहार वाट संरक्षण गर्ने तथा आवाश्यक मनोविमर्श सेवा उपलव्ध गराउने ।

यस विषयगत क्षेत्रले विपद्‌को समयमा महिला, गर्भवती महिला, सुत्केरी, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, शिशु, बालबालिका, जेष्ठ नागरिकहरूलाई संरक्षण गर्ने, उनीहरूलाई आवश्यकता बमोजिमका सरसामानहरू (जस्तैः डिग्निटी किट, अपाँगता भएका व्यक्तिहरुका लागी सहायक सामाग्री) उपलब्ध गर्ने, घरपरिवारका सदस्य गुमाएकाहरू तथा विपद्‌का कारण त्रसित व्यक्तिहरूलाई मनोसामाजिक परामर्श सेवा दिने, हिंसामुक्त वातावरण सिर्जना गर्न लैंगिक हिंसा रोकथाप तथा प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयन गर्ने आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ ।

क्रसं	भूमिका	संस्था	पद	नाम	सम्पर्क नं
१.	संयोजक	थलारा गाउँपालिका	सामाजिक विकास समिति संयोजक	नारायण खड्का	९८४७०५८३१९
२.	सदस्य सचिव	थलारा गाउँपालिका	प्रशासन अधिकृत	केशवराज जोशी	९८६९९०४०९०
३.	सदस्य	इलाका प्रहरी कार्यालय	प्र.स.नि.	रामसिंह बिष्ट	९८६५५७७५१८
४.	सदस्य	नेपाल रेड क्रस सोसाइटी	सभापती —थलारा उप-शाखा	धर्म रोकाया	९८५७०८६०९९
५.	सदस्य	पत्रकार महासंघ	स्थानीय पत्रकार	पदम खड्का	९८६३१०७७४८

६. शिक्षा विषयगत क्षेत्र

क्रसं	भूमिका	संस्था	पद	नाम	सम्पर्क नं
१.	संयोजक	थलारा गाउँपालिका	सामाजिक विकास समिति संयोजक		
२.	सदस्य सचिव	थलारा गाउँपालिका	शिक्षा शाखा प्रमुख	हर्क बहादुर रोकाया	९८६५८९४७०६
३.	सदस्य	प्रगतिशिल युवा समाज (PYS)	कार्यकारी निर्देशक	लवराज जोशी	९८४८४७५६४५
४.	सदस्य	युनाइटेड मिसन टु नेपाल	कार्यक्रम संयोजक	अनिता अधिकारी	९८४५६२०६३५
५.	सदस्य	साइपाल विकास समाज	कार्यक्रम संयोजक	जनक खड्का	९८६५७७०५२
६				रायभान ओली	९८६९४३५०८८
७				भरत रोकाया	९८४८४३६८४३
८				लोकेन्द्र बहादुर बिष्ट	९८५८४९१०९१
९				शेर बहादुर चौहान	९८६५९१८१।९५
१०				ध्न बहादुर बिष्ट	९८६८५६८०३०
११				संगित रोकाय	९८४३२२९८९०
				ज्य बहादुर बि.क	९८६५५७६९०७

७. शीघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्र

क्रसं	भूमिका	संस्था	पद	नाम	सम्पर्क नं
१.	संयोजक	थलारा गाउँपालिका	पूर्वाधार विकास समिति संयोजक		
२.	सदस्य सचिव	थलारा गाउँपालिका	प्राबिधिक शाखा प्रमुख	संगीत रोकाया	९८६०६१९७०१
३.	सदस्य	सामुदायिक विकास केन्द्र (CDC) डोटी	अध्यक्ष	हेमराज जोशी	९८४८७६७३९१
४.	सदस्य	नेपाल रेड क्रस सोसाइटी	सभापती	धर्म रोकाया	९८५७०८६०९९

५.	सदस्य	प्रगतिशिल युवा समाज (PYS)	कार्यकारी निर्देशक	लवराज जोशी	९८४८४७५६४५
६.	सदस्य	युनाइटेड मिसन टु नेपाल	कार्यक्रम संयोजक	अनिता अधिकारी	९८४५६२०६३५

थलारा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
खोली, बझाङ्ग
सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

प्राविधिक तथा आर्थिक सहयोग:

UNITED MISSION TO NEPAL

PO Box 126, Thapathali, Kathmandu, Nepal

www.umn.org.np

Fullness of life for all, in a transformed Nepali society